

Toplil

NOVODOBÉ ŽENSKÉ RITUÁLY

Praktická příručka ceremonialistky

Lilia Khousnoutdinova a Katka Kramolišová

TOPLIL
2014

© Lilia Khusnoutdinova, Kateřina Kramolišová
Vydal © TOPLIL, Praha 2014
Texty © Lilia Khusnoutdinova, Kateřina Kramolišová,
Ilustrace ©
Cover Photograph ©
ISBN 978-80-905261-2-9

*Věnováno všem ženám, které odvážně zkoumají
staré tradice, aby prošlapaly nové cesty.*

Obsah

Úvodem...	7
O důležitosti iniciačních rituálů	7
Poděkování	10
Osobní přivítání	11
I. Co je to Rituál?	15
Co je vlastně rituál?	16
Rituály pro život	17
Jednoduchý návod	20
Praktické informace	23
Proč dělat rituály?	24
II. Přejímové rituály	39
Rituál vstupu mezi ženy: menarché	40
Rituál nevěsty	43
Handfasting: Svatba	46
Rituál rozchodu: rozvazování	48
Požehnání k porodu	52
Rituál přivítání a pojmenování dítěte	54
Rituál matky: poporodní ritual	56
Rituály po potratu	59
Rituál moudrých žen: rituál menopauzy	64
Rituál rozloučení ze zesnulým: pohřeb	67
III. Rituály Luny	71
Úplňkový rituál	72
Rituál na novoluní	72
Rituál na očistu domova	74
IV. Sezónní oslavy	75
Rituály slunečního cyklu	75
Kolo roku	76

Kruh Libuše	77
Jak a proč oslavovat sezónní rituály?	80
IMBOLC Archetyp Dívky	82
Bohyně BRIGIT	83
Bohyně ZORA.	84
OSTARA Jarní rovnodennost – Element Ohně.	85
Bohyně ARTHA	86
Bohyně VESNA.	87
BELTANE Archetyp Milenky	88
Bohyně RHIANNON.	89
Bohyně LADA.	90
LITHA Letní slunovrat – Element Vody	91
Bohyně DOMNU	92
Bohyně VLTAVA, RUSALKA	93
LAMMAS Archetyp Matky.	94
Bohyně KER	95
Bohyně ŽIVA.	96
MABON Podzimní rovnodennost – Element Země	97
Bohyně BAMBHA.	98
Bohyně MOKOŠ.	99
SAMHAIN Archetyp Stařeny (moudré ženy)	100
Bohyně KERRIDWIN.	101
Bohyně MORANA	102
YULE Zimní slunovrat – Element Vzduchu	104
Bohyně DANU	105
Bohyně MELUZÍNA.	106
Na závěr	107

Úvodem...

O důležitosti iniciačních rituálů

Iniciace znamená začít: být přijat za člena skupiny, získat tajné znalosti a mít moc nebo právo konat jako součást dané skupiny.

Iniciační rituál označuje tento začátek nebo okamžik připojení ke skupině. Je to místo, kde se předávají tajné znalosti a iniciovaný je před svědky označen a oslavován za změnu, která nastala, za to, že se stal součástí dané skupiny, spolu s patřičnými povinnostmi a zodpovědností.

Významnost iniciačních rituálů jako mezníků, které označují přechodová období v životě a uznávají schopnosti, zodpovědnost a věk jednotlivce ve společnosti, je odedávna známá a uznávaná. Je to součást našeho zdravého psychologického vývoje, archetypální cesty do dospělosti, kterou coby duše musíme podstoupit, jak individuálně, tak kolektivně.

V oblasti biologického vývoje dítěte rozlišujeme jasně vymezená stádia zralosti a přirozené posuny v zaměření jeho pozornosti. V mnohých lidských společnostech kolem světa je iniciace stále ještě nedílnou součástí struktury společnosti i rodinného života. V naší západní kultuře jsme bohužel povětšinou o tyto důležité, zdravé mezníky změn energie těla a vývoje duše přišli.

Iniciace jsou vyjádřením kolektivního uznání těchto stádií vývoje. V kmenových společnostech je novorozenec přivítán rituálem pojmenování. To je zároveň příležitost pro požehnání a přivítání nové bytosti a uznání závazku podporovat nové rodiče v jejich roli okruhem širší rodiny a komunity.

Kolem věku sedmi let, ve stádiu opouštění raného dětství, kdy se pozornost dítěte přesouvá z matky na otce, se slaví obřad „Chlapectví nebo Panenství“, v němž je dítě oslavováno. Mladý člověk je poučen o posvátnosti svého těla a bytí a obřad nabízí prostor pro závazek rodiny a komunity nabídnout pomoc a vést dítě ve zkoumání toho, kdo je, bezpečným způsobem. Dítě obřadně odloží kápi nemluvněte a přijme svou zodpovědnost, a tím přispívá k dobrému chodu rodiny/společnosti (úkol, práci, kterou si samo zvolí, a za níž je od teď odpovědné).

Kolem věku čtrnácti let, kdy se z dítěte stává mladý člověk, jehož pozornost se přesouvá z matky/otce na mentora, se pořádá mladická iniciace, která zna-

čí právo mladého člověka sedávat v domě žen nebo mužů, naslouchat a učit se a začít přispívat k životu dospělých. Tento mladý muž nebo žena si zvolí mentora (případně je jim přidělen), který je součástí širší kmenové společnosti a který povede toto následující stádium vývoje mladého člověka a pomůže mu vstoupit do zodpovědnosti rané dospělosti. V dnešní pokřivené společnosti nejsou žádní mentoři, takže roli moudrého staršího přebírají skupiny vrstevníků a gangy stejně nevypělých mladíků.

V našem moderním životě nejsou žádné iniciační rituály, které by provázely změny v těle a bytí mladého člověka, není společenství, které by je pořádalo, předávalo učení nebo poskytlo mentory. Vládne jen zmatek ohledně toho, jakou roli by měli mladí zastávat. Nejen, že dostávají spoustu smíšených signálů – od odepření privilegií náležejících k dospělému světu, ale zároveň povinnosti chovat se zodpovědně, po téměř nucené prodloužení dětství s nedostatkem zodpovědnosti a současně absenci důvěry ve schopnosti mladých lidí přijmout více zodpovědnosti a svobody. Školní systémy jsou dobrý příklad toho, jak je již nastíněný nesoulad požadavků v tomto věku podáván. Není divu, že mladíci rebelují nebo „jsou mimo“, lehkomyšlně experimentují se zakázaným chováním nebo látkami ve snaze nalézt svou identitu a zapadnout do skupin vrstevníků atd., což je zkušenost sdílená mnoha mladými lidmi.

U dívek sice existuje jistá hranice jejich rané fyzické dospělosti v podobě menarché (první menstruace), která může přijít kdykoliv mezi osmi a sedmácti lety v rámci normálního biologického vývoje. Bohužel ale neexistuje žádná skutečná příprava na hlubší významy nastoupení této cesty k ženství, ani zdravý, otevřený přístup k tomu, jak pořádat a slavit menarché jako takovou. Ztráta mentorů v podobě silných ženských kruhů se silně podílí na nevyzrállosti žen, jakou vidíme v dnešní společnosti: nedostatek sebevědomí a důvěry v nádhernou moudrost ženského těla a proudění jeho energie vede k tomu, že celý život ženy je jako let s přistříženými křídly.

Situace chlapců, kteří vstupují do této fáze rané dospělosti, je ještě více bezútešná. Nekoná se žádné uctění jejich měnící se energie a fyzického těla, žádné povinnosti, které by jim připadly, když prokážou, že splňují požadavky společnosti – zdravý způsob směřování jejich energie a talentu. Zkouška ve škole nahradila dobrodružnou cestu za vizí, „znamení muže“ vystřídal poslední módní výstřelek nespokojenosti. Pocity nedostatku úcty a porozumění, naprostá absence skutečného uznání za to, kým jsou, což zažívá většina mladých lidí, jsou

smutnou připomínkou toho, jak západní kultura nedokáže využít tento vzácný zdroj a příležitost obohatit celé společenství. Místo toho si vytváříme stále se opakující podmínky, které vedou k nezralému mužství/ženství, jež hledá a nachází ventil v nežádoucích projevech chování pokrouceného patriarchy.

Je načase tato témata znovu otevřít, znovu zavést a nově vytvořit smysluplné rituály přechodu, vzpomenout si na staré iniciační obřady, které jsou nedílnou součástí naší psychiky a naší přirozenosti jakožto lidských bytostí, a přizpůsobit je tomu tady a teď současnosti.

Je třeba, abychom se znovu naučili provádět iniciační obřady pro naše vlastní nezralé vnitřní mužství a ženství a pro naše mladé, kteří po tomto vedení v rámci společnosti zoufale volají. Pojdme zahájit novou cestu, pojdme začít zasvěcovat naše mladé lidi jako vážené, uznávané členy naší společnosti.

Katinka Soetens

Poděkování ...

Chtěla bych ze srdce poděkovat všem ženám, které jsem potkávala, provázela a následovala na své cestě ke znovuoobjevení posvátných ženských tradic. Děkuji za inspiraci, podporu, smích i lásku na každém kroku.

Obzvláště hodně vděčím Katce Kramolišové, Katince Soetens a Andree Sobotové, svým milovaným sestřám, s nimiž jsme za ty roky vytvořily mnoho kouzelných počínů.

Lilia

Ráda bych poděkovala mnoha lidem, kteří se zasloužili o to, že rituály jsou nedílnou součástí mého života a že jsem pomohla napsat tuto knihu.

Chci poděkovat Lili, její odvaze a energii, která mě nepřestává inspirovat a povzbuzovat k tomu, abych své poznání zhmotňovala. Chci poděkovat Katince Soetens, Haně Evans a Kathy Jones za to, že pro mě otevřely cestu k ženské síle a duchovní autoritě. Chci poděkovat Rii Verlinden, že mě před 14 lety přivedla k práci se ženami a nepřestává mě inspirovat.

Kateřina

Osobní přivítání...

Dnes už si život nedovedu představit bez rituálů...

Kdysi dávno, když jsem poprvé procházela zahradami Chalice Well v Avalonu, cítila jsem zvláštní chvění – jako kdybych se propadla do říše divů, kterou však zároveň hodně dobře znám. Cítila jsem, že každý krok je jako v pohádce, a už jsem se těšila, že za rohem na mne čeká velký zlatý drak, který mě odnese do své jeskyně moudrosti a zázraků.

Drak tam nebyl, ale stál tam Chrám Bohyně – asi první místo zasvěcené ženskému božství za posledních 2000 let – kde jsem se na tři roky ponořila do starých svátků, tradic a obřadů, zatímco jsem zároveň hledala cestu zpátky k sobě.

Od té doby uplynulo hodně let a dnes, když stojím v pražském Chrámu Bohyně v Praze, obklopená novodobými kněžkami, cítím, že jsem vykonala pořádný kus práce. Pokud jsem dřív měla sebemenší pochyby o tom, jestli se sny plní – teď už nemám. Zhmotnila jsem si další, tehdy na první pohled téměř šílený sen.

V Čechách již druhým rokem školím budoucí kněžky, které následně nabízejí veřejnosti právě tyto netradiční obřady. Roční škola však není jen o nácvičku rituálů, je to osobní prožitková cesta, kde poznáváme do hloubky stará jména místních bohyní, zvyky pojící se ke slovanským dobám, osm pradávných svátků vycházejících ze slunečního cyklu, a hlavně hledáme „Bohyni v sobě“ – úctu a lásku k sobě a svému tělu a odvahu žít si život po svém. Z našeho prvního ročníku vzešlo již hodně plodů – nespočet svateb, křtin, příprav nevěsty a předporodních rituálů.

Opustila jsem sice Českou republiku, ale věřím, že co jsem zde začala, bude životaschopné i beze mě. Těší mě, že je spousta žen, které už krácejí v mých stopách, a budou jistě dále realizovat naše společné sny.

První menstruace, porod a sexualita jsou důležitými okamžiky velkých životních zasvěcení, které mohou být zdrojem poznání a rozkoše, anebo trápení, podle toho, jak se k nim přistupuje. Věřím, že když se tyto okamžiky zdravým způsobem oslavují, poskytují životu úplně jiný náboj.

Touha po veřejném uznání našich životních změn, jejich oslavě a vědomém prožití, tedy touha po rituálech, je přirozená, jen je v naší společnosti zpravidla nenaplněná.

Ze všech těch rituálů nám tady zbyla jen svatba a pohřeb (pro křesťany ještě křtiny), a možná právě proto se do nich investují tak absurdní částky! Ale i u drahé svatby často chybí její hlubší smysl – jen zřídkakdy je možné říci své sliby doopravdy po svém, není prostor pro rozloučení se s rodiči ani pro vědomé uznání nových rolí a srdečné požehnání od přátel. Navíc pro spoustu lidí je církevní svatba nemožná či nepřijatelná a radnice k naplnění touhy po smysluplném obřadu jednoduše nestačí. V této mezeře dnes vznikají takzvané novodobé rituály, nové způsoby založené na starých tradicích, jak oslavit, uctít a vědomě prožít důležité okamžiky v našem životě.

Při tvorbě rituálů se necháváme inspirovat domorodými kmeny a starými zvyky, které se dají přizpůsobit potřebám moderní doby a hlavně přáním a potřebám daného páru či jednotlivce. V podstatě vyjadřují zejména úctu k životu a k tělu v jeho přirozenosti, zkrátka oslavují to, co je. Rituály jsou jen jedním ze způsobů, jak vést více smysluplný život a oslavovat vše, co nám přináší.

Lilia

Poprvé mě oslovila síla rituálu na mezinárodní Letní škole Gestaltu, někdy v roce 1997, kde jsem zažila spontánně vytvořený skupinový rituál dotýkající se témat života-smrti-oslavy-propojení, který se zdál vyvstat odněkud z hlubin našeho nitra, kde dřímají kolektivní vzpomínky, jako odpověď na naši potřebu prožívat hloubku života a přinášet něco, co v něm chybí.

Tehdy jsem ještě nechápala co to je, jen cítila a prožívala.

Setkala jsem se pak i s jinými formami rituálů: tradiční africké rituální tance, rituály z tradice severoamerických indiánů, staré tantrické rituály, rituály vycházející ze staré keltské a pohanské tradice, systemické konstelační rituály ...

Postupně jsem začala rituály studovat, začalo mě zajímat, co nám mohou přinést dnes. Jsem přesvědčená o tom, že něco, co po desetitisíce let bylo součástí kulturní tradice člověka má smysl i dnes a moje téměř každodenní zkušenosti mi to potvrzují.

Rituály mě fascinovaly a naplňovaly něco hluboko uvnitř. Ptala jsem se sama sebe, co to je a skrze vlastní tvoření a praktikování rituálů na to pomalu přicházela.

Rituál nám pomáhá vystoupit z rutiny všedního dne, kdy při řešení provozních záležitostí často žijeme jen na půl plynu, kdy ztrácíme ze zřetele hlubší rozměr našeho života. Při rituálu jako bychom žili víc naplno: vstupujeme do kontaktu s realitou skrze všechny naše smysly, vědomě se otevíráme našim emocím, zapojujeme celou naši bytost a tím se nám otevírá hlubší část našeho já a my jakobychom se rozšířili.

Při rituálu vstupujeme také do jiného prostoru a času: Jako bychom na chvíli opustili naši cestu údolím každodenního života a vystoupali na kopec, odkud máme větší rozhled a vidíme odkud a kam jdeme.

Účelem rituálu je naplnit přítomný okamžik smyslem, dodávat úctu důležitým krokům v našem životě. Během dobrého rituálu vstupujeme do kontaktu se svou duší.

Ráda pracuji s rituály ve skupinách, vzpomínám si na rituál odpuštění mezi muži a ženami, který jsme dělali na Festivalu letního slunovratu v roce 2012. Byl velmi jednoduchý a velmi silný, nejdřív se poklonili muži ženám – až na zem a požádali o odpuštění za všechno, co se mezi nimi stalo. A potom ženy mužům – stejně. A něco se stalo. Stavidla se zvedla, proudily slzy vděčnosti, dojetí, odpuštění, vytvořily místo pro lásku, úctu, blízkost, propojení. Jakoby odplavily staletí křivd, které mezi muži a ženami stály jako hradba.

Ráda pracuji s rituály v individuálních sezeních. Ať už jde o rovinu osobní: třeba uctění své vnitřní ženy, vykročení na novou cestu, nebo párovou: rituál uctění partnera, rituál rozchodu, nebo nadosobní: propojení s předky, nebo právě smíření mužů a žen.

Rituály jsou vnitřní alchymie, jsou způsobem jak udělat změnu uvnitř, která se pak manifestuje jako změna v našem vnějším životě.

Rituály nejsou nic složitého, co mohou vykonávat jen vyvolení a zasvěcení. Stačí otevřená mysl a srdce, chuť tvořit a jasný záměr. Doufám, že s pomocí této příručky budete moct tvořit rituály, které obohatí váš život a podpoří vás v důležitých okamžicích.

Přeji vám, ať vám přinesou rituály tolik darů do života, jako přinesly mně.

Kateřina

I.
CO JE TO
RITUÁL?

Co je vlastně rituál?

Rituál je pozastavení se, vědomé vytvoření posvátného prostoru a jasného záměru, uctění mezníků na naší cestě. Může dodat jasnost a jistotu, vytvořit prostor pro uvolnění potlačených emocí, upevnit nebo v úctě rozvázat svazek. Osobně cítím, že rituály dodávají sebeúctu. Když uctíváme vlastní cestu, uctíváme sebe a uctíváme život.

Věřím, že v životě ženy je mnoho klíčových okamžiků, které si zaslouží zvláštní oslavu. Svatba (ale i rozvod), narození dítěte, smrt. Můžeme použít vlastní fantazii, abychom zpestřily uvedenou nabídku způsobů, jak uctít tyto mezníky na naší ženské cestě.

Přechodové rituály, iniciace spojené s ženským tělem – menarché, porod, přechod... Zasvěcení do dalších rovin ženství, které si zaslouží krásnou oslavu v kruhu žen. Můžete se inspirovat pradávými rituály domorodých kmenů indiánů, novodobých kněžek, anebo se zaposlouchat do vlastních potřeb a vytvořit si rituál, který bude dokonale odpovídat vaší vnitřní touze.

Oslavy změn ročních období – staré keltské (nebo jakékoliv jiné) svátky – Beltane, Imbolc, Lammas – poskytují ženě prostor pro to, aby uctila měnící se přírodu, koloběh života, napojila se na roční období a poděkovala za bohatou úrodu. Jsou to také příležitosti, proč se sejít v kruhu žen a nahlas se radovat, tancovat a čarovat.

Důvodů je spousta. Stačí se odhodlat a každá žena může vytvořit nádhernou oslavu pro sebe, svoji rodinu a přátele.

Tato příručka nabízí jednoduché „kapesní“ návody na vytvoření rituálů doma pro rodinu a přátele. Můžete ji samozřejmě použít i jako základ pro organizaci větší veřejné ceremonie, ale pak bych doporučovala raději nejdříve navštívit alespoň víkendový seminář nebo nejlépe dobrou celostní školu výuky rituálu (podívejte se na www.lilia.cz na aktuální možnosti).

Lilia

Rituály pro život: jednoduchý návod Katky

Rituály jsou důležité, protože pomáhají vnášet do našeho života smysl, dát váhu tomu, co si váhu zaslouží:

– důležitým momentům v našem životě:

rituály přechodové: první menstruace, (nejen) první milování (ano, i z toho může být rituál), svatba, první těhotenství a narození dítěte, vstup mezi moudré ženy – přechod, rozloučení se s umírajícím, pohřeb;

– našim rozhodnutím

– našim přáním.

Rituál můžete vytvořit sama pro sebe nebo pro někoho z vašich blízkých, pro jednotlivce, pár, skupinu. Rituál může být tak formální nebo tak spontánní, jak je to vašemu srdci milé a jak k tomu zvou okolnosti a postoj všech zúčastněných.

Rituál by měl obsahovat několik zásadních věcí; můžeme si je rozdělit podle elementů:

Vzduch: nejdůležitější je jasný záměr – proč rituál děláme a jaký je jeho cíl. To musí být jasné všem zúčastněným.

Voda: Síla emocí: rituál by nás měl emočně vtáhnout, dotknout se našeho srdce. Touha našeho srdce dá sílu našemu záměru.

Oheň: energie – rituál by měl mít dynamiku, pomoci zúčastněným dostat se do zvýšené hladiny energie. Prostředkem k tomu může být hudba, tanec, zpěv, vizualizace, bubnování, recitování slov síly (např. vašeho záměru nebo mantry, jmen Bohyně apod.). Energie by se měla budovat postupně a nést zúčastněné k vrcholu, kde se uskuteční symbolický čin, který rituál „zpečetí“ – to už je další element:

Země: symbolický čin (např. navléknutí prstýnků na svatbě, spálení nějakého předmětu symbolizujícího to, čeho se chcete zbavit, obléknutí ženských šatů a/nebo průchod Branou Ženství při rituálu menarché, vyslovení vašeho zámě-

ru nahlas před svědky, atd., atd.), který stvrdí záměr rituálu a přenes ho do hmotného světa.

Éter – Duch: to, co je nad a za rovinou každodenního světa, posvátno. Můžete oslovit přímo nadosobní síly (pokud v ně věříte) a poprosit je o požehnání vašemu rituálu, můžete rituál vykonat pod širým nebem, před zraky Vesmíru/Boha/Přírody/Bohyně coby svědků.

Je dobré, když rituál oslovuje všechny smysly:

Zrak: Použijte vizuálně krásné věci, květiny, vyzdobte místo rituálu, vytvořte si oltář.

Čich: Použijte vůně; vůně přenes našeho ducha do jiné dimenze; aromatické oleje, šalvěj, vykuřovadla...

Chut: Připravte si pohoštění jako součást rituálu nebo na jeho závěr.

Hmat/tělo: Tanec, doteky, pohyb ve fyzickém prostoru, vytváření symbolických předmětů...

Následují možné kroky rituálu (vyberte si jen některé nebo všechny, změňte je či přizpůsobte svému vkusu, vymyslete jiné):

- 1) *Vytvořte/vymezte posvátný prostor* pro váš rituál: vyzdobte místo, vytvořte kruh z kamenů, opište pomyslný kruh zapálenou šalvějí či vonnou tyčinkou, obejděte místo dokola.
- 2) *Vyčistěte vnější (fyzický) i vnitřní (duševní) prostor:*
můžete z vnějšího prostoru vymést energetickou a duchovní „špínu“ obyčejným či rituálním koštětem (např. z březových větviček), vnitřní prostor můžete vyčistit kouřem ze šalvěje nebo jiných bylin;
dechtem – s výdechem se zbavit všeho rušivého, s nádechem nasát vše, co vás podpoří;

vizualizací – představte si, jak s výdechem z vašeho těla odchází vše rušivé např. jako temný mrak, a s nádechem si představte, jak k vám přichází jiskřivě čerstvá energie;

hudbou – tak, aby se všichni přítomní naladili na rituál, přenesli se z všednodenního fungování do rituálního, kdy vše, co činíme, nabývá na významu.

- 3) *Pokud jste skupina, propojte se spolu* (vezměte se za ruce, promluvte ke všem zúčastněným o smyslu a cíli rituálu).
- 4) *Poproste (v duchu nebo nahlas) o podporu/ požehnání/přítomnost sil*, které jsou pro vás důležité.
- 5) *Probudte energii*: zpěvem, hudbou, tancem, dechem, rytmem (bubnování, chrastění, rytmický pohyb v kruhu, chantování, recitace...). Čím víc energie probudíme, tím víc má rituál „šťávu“.
- 6) Když je energie dost můžete přistoupit k rituálním činům, to je ta část, která je hlavním smyslem rituálu. Např. svazování rukou při svatbě. Dejte si na jejich provedení čas, nespěchejte, dělejte vše s vědomím smyslu a váhy toho, co činíte. Dejte také čas každému ze zúčastněných, aby všichni mohli pocítit váhu provedeného činu (nespěchejte), současně však neztraťte vybudovanou energii příliš dlouhými, příliš upovídánými nebo příliš složitými symbolickými činy, jinak se náboj vytratí a lidé se začnou nudit.
- 7) Když je hlavní část ukončena, může přijít např. *oslava*, sdílení jídla a pití...
- 8) Rituál ukončete *poděkováním* všem silám, které jste na začátku oslovili (pokud pozvete síly, na konci se s nimi rozlučte a nechte je odejít) a poděkováním všem přítomným.
- 9) *Otevřete rituální prostor*, zrušte kruh (rozeberte kameny, obejděte kruh opačným směrem než na začátku: při zahajování či zvedání energie pohyb po směru slunce/hodinových ručiček, při ukončování či uzemňování energie proti směru), abyste symbolicky vstoupili zpátky do každodenní skutečnosti. Mějte na paměti, že často ty nejjednodušší rituály mají největší sílu!
Přeji vám hodně krásných, silných a smysluplných zážitků!

Kateřina

Jednoduchý návod podle Lilii

Existuje nespočet způsobů, jak udělat krásný rituál. Toto je pouze inspirace, kostra, nápad; základ, který můžete a nemusíte použít. Můžete si ho upravit podle sebe, či podle situace a přání všech zúčastněných. Tato forma vychází z avalonské tradice, ale také z mnoha jiných tradic. Líbí se mi, jelikož je jednoduchá a poskytuje pevnou strukturu, ale zároveň se dá přizpůsobit téměř jakékoliv situaci.

Může to být osnova pro svatební obřad – „handfasting“ (svazování rukou) nebo přivítání/požehnání narozenému dítěti, rozloučení na poslední cestě, požehnání projektu, poděkování... – seznam je dlouhý. Jednoduše jakákoliv událost, kterou chcete výjimečně zdůraznit – ať už několikadenní svatbou nebo pětiminutovým rituálem na zahradě.

Přípravy na rituál se budou vždy lišit podle toho, jak dlouhý a důležitý bude, kolik bude účastníků a jak si ho přejete provést. Je však dobré připravit prostor, kde se bude konat, ještě před jeho začátkem. Je dobré prostor nejdříve očistit – nejprve fyzicky, poté třeba i pomocí šalvěje, kadidla, bylin, zvuků – jakýmkoliv způsobem, který pro vás znamená očistu a požehnání. Můžete prostor příslušně ozdobit – použijte například čerstvé květiny, barevné ubrusy a symbolické předměty, případně postavte oltář, kde budete mít připraveny všechny pomůcky potřebné pro rituál. Je dobré vše promyslet a připravit dopředu, ale zároveň nechat i volný prostor pro inspiraci a spontánnost během rituálu.

Každý rituál můžeme začít modlitbou, přivoláváním archetypů, o jejichž požehnání prosíme – může to být například Matka Bohyně, Bůh, vaši šamanští spojenci, andělé, vaši předkové. Potom přivítáme všechny zúčastněné a vysvětlíme záměr rituálu.

Rituálem nás provázejí živly. Pokud chcete něco podpořit / zesílit (svatba) – začínáme Vzduchem (zámer) a končíme Zemí (uzemnění). Pokud však chceme rozavat / nechat odejít (rozvod) – jdeme opačným směrem, tedy začínáme u Zemí (to je bylo/je) a končíme u Vzduchu (pouštíme).

Například, „podporující“ rituál tedy může vypadat takto:

Vzduch – očista, svoboda, vějíř, kouř

Praktická inspirace: zapálíme kadidlo, bylinné směsi nebo vonné tyčinky a vějířem, pírkiem nebo rukou očistíme kouřem.

Příklad: novomanželé se postaví vedle sebe a kněžka je očistí kouřem se slovy: „Posvátný kouř očisťuje minulost, pocity viny a obviňování, všechno, co brání lásce, aby mohla volně plynout. Pouštíme vše, co nás omezuje, vše, co už nepotřebujeme. Rozpouštíme svazky z minulosti, které nás drží a svazují. Odevzdáváme svoje strachy a nejistoty.“

Oheň – plamen, energie, vášeň, impuls, odvaha

Zapálíme svíčky nebo oheň. Můžeme v ohni spalovat to, co již nepotřebujeme (i fyzicky) – např. napsat na papír seznam vlastností a spálit ho. Nebo si naopak zapálit oheň na podporu zvoleného účelu – například: „Ať v našich vztazích vždy plane láska a vášeň, a zahřívá všechno kolem.“

Příklad: novomanželé zapalují několik svíček a u každé nahlas prohlašují: „- Zapaluji plamen úspěchu a hojnosti, zapaluji plamen transformace, zapaluji plamen lásky.“ Případně mohou svíčky zapalovat a nahlas jim žehnat jejich příbuzní a přátelé.

Voda – emoce, hloubka, plnost, pohár

Požehnáme kapkami vody, umyjeme se (ruce, nohy nebo celé tělo) nebo můžeme pronášet sliby nad pohárem a následně vodu z poháru vypít.

Příklady:

Dívce, jejíž menarché oslavujeme, umyjí ostatní ženy ruce a nohy, zatímco nahlas pronášejí požehnání.

Novomanželé společně drží pohár plný vody (nebo vína) a dávají si vzájemné sliby („budu tě respektovat a podporovat, budu stát po tvém boku...“) a následně obsah poháru společně vypijí jako symbolické přijetí slibu.

Země – pevnost, hmota, uzemnění, sliby, závazek, fyzické zdraví, stabilita

Malování symbolů na tělo (např. okrem), svazování rukou, pohřbívání kamenů a jiných darů zemi, políbení země, rituální svačina na uzemnění, dávání darů.

Příklady:

Dívce, jejíž menarché oslavujeme, malují přítomné ženy na celé tělo (a obzvláště na podbřišek) posvátné symboly.

Novomanželům kněžka rituálně svazuje ruce („handfasting“), zatímco jim žehná, a následně je prohlásí za manžele.

Dítěti, jež vítáme na svět, všichni zúčastnění darují symbolické dárky a vysvětlují jejich význam.

Na konci každého rituálu je dobré poděkovat – jak archetypům, které jste přivolávaly na začátku, tak všem přítomným a místu, kde se rituál prováděl.

Pokud je to vhodné, může následovat hostina pro uzemnění a oslava.

Toto je samozřejmě jen základní „kostra“ rituálu. Můžete ji obohatit, upravit a zpestřit dle vlastních potřeb. Je to krásné hrací pole pro naši tvořivost, nejsou zde žádná pevná pravidla. Použijte svou intuici! Věřím, že každá žena v sobě nese archetyp kněžky a když si to dovolí, je schopna vytvořit neuvěřitelně živý a silný rituál, jde-li do toho upřímně a s láskou. Důležitý je záměr a vděčnost.

Věřím, že rituál vedený ze srdce je vždy silnější než i ten nejlépe naplánovaný, který žena čte z papíru. A nebojte se! U prvních pokusů se vám možná budou třást ruce, ale časem si to začnete užívat jako posvátnou kreativní hru.

Lilia

Struktura a kreativita

Zjistíte, že některé návody rituálů se více drží základní struktury podle živlů, některé ne. Struktura je něco, co pro vás může být dobrou podporou, pokud s rituály začínáte. Není to něco, čeho je nutné se striktně držet, je to však dobrá kostra, na kterou můžete kreativně navazovat vlastní nápady. Někdy strukturu můžete úplně opustit, nebo ji změnit, pokud je to důležité pro váš záměr.

Katka a Lilia

Praktické informace

Pro vykonávání rituálů podle návodů v této knize je dobré si pořídit základní vybavení kněžky/ceremonialistky. Budete potřebovat něco ke každému živlu a alespoň symbolický oltář.

Základní vybavení:

- Svíčka/svíčky
- Vykuřovadlo + uhlík + pírko
- Pohár s vodou/vínem
- Kámen/Křišťál/mísa s hlínou

Další doporučené vybavení:

- Stuzky/provázky
- Klubíčko vlny
- Lampionek
- Barvy na tělo
- Červený okr či dračí krev
- Masážní olej
- Esenciální oleje (obzvlášť ty ženské: růže, pelargonie, jasmín apod.)

Oltář: oltář může být tak jednoduchý nebo komplexní, jak si jen přejete. Je dobré mít pěknou látku, kterou použijete jako základ (nebo různé barvy látky pro různá témata). Dále je dobré mít uprostřed předmět, který symbolizuje hlavní záměr rituálu – to může být socha ženy, mušle, obraz nebo cokoli dalšího, co jasně symbolizuje záměr a má význam pro zúčastněné. Potom můžeme rozšířit oltář o živly a/nebo archetypy. U živlů můžeme použít rovnou praktické pomůcky jako symboly elementů, u archetypů jsou vhodné obrazy, karty, sochy. Je důležité, aby oltář dával smysl a měl jasnou symboliku, ale jinak nejsou žádná omezení pro fantazii! „Oltář“ může být jedna malinká socha anebo celý stůl plný bohaté symboliky. Je to na vás. Důležité je pamatovat si záměr.

Proč dělat rituály?

Pár příběhů ze života

Rituál jako okamžik zastavení se

Co pro mě znamená rituál? Okamžik zastavení se. Nad touhou, přáním, cílem, který ten rituál má. Je to čas, kdy dáme sami sobě šanci uvědomit si, co chceme, co se děje. Je to vytvoření a uvolnění prostoru, ať už pro nové věci nebo pro opuštění a odpuštění těch starých. A naše podvědomí nebo bůh/bohyně, ať už to vnímáme jakkoliv, mohou začít konat.

Velmi inspirativně to pro mě vykreslil útržek z knihy od Lois McMaster Bujold, což překvapivě není ani literatura pro osobní rozvoj, ani náboženský traktát. Volně parafrázováno: „Podívej se na pohár, který je plný. Ten pohár jsi ty. Nic dalšího už se do něj nevejde. A teď ho vyprázdni. Udělej prostor. A něco může přijít.“ Ať už děláme prostor sobě, druhým, nebo umožníme bohyni, aby se skrze nás projevila, k tomu všemu nám pomůže rituál.

PharmDr. Šárka Blažková, Ph.D., kněžka bohyně

Rituál pro nevěstu

Je to už víc než dva měsíce, co jsi mě provedla Rituálem pro nevěstu. To nádherné odpoledne stále vnímám jako jeden z nejsilnějších zážitků ve svém životě. Nikdy nezapomenu.

Po rituálu jsem byla v úžasné euforii, nabitá ženskou energií. Chtěla jsem svoji radost vykřičet do světa, začala jsem ti psát email... Současně ale někde v hloubi mé duše začaly volat hlasy, které jsem dlouho ignorovala, k životu se začali probouzet kostlivci, které jsem zavřela někam do temnoty. Byla jsem mnoho dní ve velmi zvláštním stavu, nebyla jsem schopna normálního fungování, obrovská únava se střídala s nočním bděním a sněním. A pak to přišlo. Vzala jsem tužku a papír a začala psát. Bylo to tak léčivé. Co si pamatuji, byl

papír už od dětství mým důvěrníkem, skrze něj jsem pouštěla na svět ty nejniternější pocity. Ale později, na prahu dospělosti, jsem s tím přestala. Vlastně ani nevím proč. A teď to bylo zpět. Psala jsem v každé volné chvílce, večer, když šly děti spát, i nad ránem, kdy jsem měla chvíli jen a jen pro sebe. Za ty dlouhé roky se ve mně nahromadila spousta tajemství a bolesti. Potřebovala jsem je dostat ven. Znovu si jimi projít, zase je cítit, pojmenovat je, odpustit druhým a hlavně sobě. Cítila jsem obrovskou úlevu. A velikou radost. Zase jsem si během dne zpívala a tančila. Moje těžké nohy byly najednou lehčí. Spadlo ze mě napětí, které trápilo mé tělo tak dlouho. Konečně po mnoha letech mohu také říci, že jsem ODPUSTILA SVÉ MAMINCE. Už se na ni nezlobím, cítím k ní veliký soucit. Zase se ráda vidím v zrcadle a mám se ráda.

Mám pocit, že ty dva měsíce, které uplynuly od rituálu, byly jako několik let. Připadám si jiná. Jsem si jistá, že jdu životem po cestě, kterou jsem si sama zvolila, která je splněním mých snů a která mě naplňuje. Má rodina je pro mě vším, děti jsou můj život, těm chci v tuto chvíli věnovat svůj čas a energii. A můj milovaný je prostě mužem mého života a já děkuji za to, že se naše cesty setkaly. A k tomu všemu zase dokáží být sama sebou, malou holčičkou, dospívající dívkou, ženou, matkou, milenkou. Nezapomínám na sebe a vnímám své potřeby.

V den naší svatby jsem na tebe a mé nejbližší ženy moc myslela. Potřebovala jsem vaši podporu. Byly jsme v Krkonoších, v nádherné a čisté přírodě, a já zatoužila být chvíli jen sama se sebou, utéct na chvíli od svatebních příprav, daleko od všech. Šla jsem k horskému potoku, sedla si na chladný kámen pokrytý mechem, udělala si rituální očistu a pak už jen zavřela oči. Poslouchala jsem šumění tekoucí vody, vítr v korunách stromů, vnímala jsem zemi a dotýkala se jí nohama, přála jsem si s ní splynout. Cítila jsem JI – BOHYNI – PŘÍRODU tak silně jako nikdy předtím. Přála jsem si vidět její „lidskou“ tvář a místo toho se mi před zavřenýma očima objevil nádherný vodopád. Byl překrásný. Cítila jsem jeho obrovskou sílu, slyšela ohlušující zvuk vody dopadající z té výšky na zem. Stála jsem před ním, pevná, silná a beze strachu, děkovala jsem... cestou zpět jsem našla překrásný mech s téměř dokonalým tvarem srdce. Dali jsme na něj snubní prstýnky. Svatba byla překrásná. Taková něžná a opravdová.

V emailu, který jsem ti, Lili, tenkrát po rituálu začala psát, jsem ti chtěla poděkovat, že jsi mi otevřela zamčené dveře. Ale teď cítím, že je to jinak. Že jsi

mě vzala za ruku a ukázala mi k nim cestu. A já se nebála, šla blíž a otevřela je. A to je největší dar, který jsi mi mohla dát.

Sofia

Já Kněžka

Nejsem ještě vysvěcenou kněžkou, ale kněžku v sobě již dlouho cítím. A čím víc rituálů očisty, napojení či vděku jsem zažila nebo vytvořila, tím víc se mi role kněžky dostává pod kůži a víc a víc se cítím být v její roli v každodenním životě.

Jedním ze způsobů, jak využívám své kněžské schopnosti, je pro čištění svého obytného prostoru. Během posledních 12 měsíců jsem se čtyřikrát stěhovala. Každé nové místo jsem rituálně očistila, abych jej mohla nazývat domovem. Pokaždé jsem si vytvořila malý oltář, přivolala Bohyně, anděly a duchovní průvodce na pomoc a ochranu, a vytvořila posvátný kruh. Pomocí kouře z bílé šalvěje či chřestidla (pokud vykuřování nebylo možné) vyčistila celý prostor včetně všech rohů, skříní i úložných prostorů od stávající energie a negativních sil, a pak do prostoru přivolala vše, co bych v novém domově chtěla mít a zažít. Nakonec jsem rituálně poděkovala každé Bohyni, andělu či průvodci, a tím i otevřela kruh.

Dalším způsobem, jak sloužím Bohyni jako její kněžka, je rozšiřování její energie do okolí, aby se více dostala do podvědomí lidí. Když medituji v přírodě, na energetickém místě či v kříži kostela nebo kaple, napojím se na Matku Zemi a svou průvodcovskou hvězdu a s touto mocnou a láskyplnou energií v srdci a lůně přivolám kruh slovanských Bohyní. Někdy nahlas a někdy jen v duchu – podle situace a prostředí (přeci jen z katolického kostela by mě asi ještě vykážali). Pak, když silně cítím přítomnost Bohyně, nasaji její energii do svého srdce a vysílám její energii jako kruhy na vodě a pak jako paprsky láskyplného světla do prostoru kolem sebe, do srdcí lidí, kteří jsou v tom prostoru/v té budově, a pak dál do celého města, kraje, země, Evropy a kolem celého světa. A tak přináším uvědomění si Bohyně do srdcí a míst, kde už na ni dávno zapoměli, s nadějí, že jejich srdce pomůžu opět probudit.

Budiž požehnána...

Pavlina

Auto bohyně Živy

„Na, na...“ v ruce mi přistálo černé natahovací autíčko. Synek mě oblažil vědoucím úsměvem.

Ztratila jsem řeč. To přeci není možné! Jak může vědět, jak může rozumět? Hlava nezná odpověď, srdce jen matně tuší.

Brouček se právě probudil z odpolední siesty, intenzivně dudlá a mazlí se s plínkou, houpám jej na kolenou: „Mišánku, pomůžeš mi udělat oltář?“ zeptala jsem se. Rázem je rozespalost ta tam. Míša se napřímí, sleze mi z nohou a jde k zavřené krabici s hračkami. Tam šátrá a přehazuje oblíbené kousky, až vyloví známý angličák. Vypadne mu z ruky, malou ručičkou se pro něj natahuje znovu. Už! Ale ne, znovu mu vyklouzne. Tak ještě jeden pokus. Jindy by to vzdal a hrábl po něčem jiném. Nevěřicně koukám, tep snad dvě stě. Konečně! Autíčko je na světě a vítězoslavně mi jej nese.

Před dvěma týdny na Skalce: všechny kněžky si přivezly na společný oltář bohyně Vody a Matky své symboly. Já mimo jiné hračku, synovo autíčko, jako připomínku mateřství a poctu bohyni Živě, té, která dává život a úrodu. Pak se autíčko vrátilo, nabité pozitivní energií oltáře, na své místo do dětského pokoje. Chtěla jsem si jej vypůjčit, na svůj domácí oltář Živy a Vltavy...

Míša zatím jen brumlá a žvatlá, je bystrý, ale proboha – či lépe pro bohyni! – je mu dvacet měsíců! Jistota, s níž šel k té krabici, mě omráčila a srazila na kolena. Že by cítil sílu živlů jako já, že by slyšel stejné volání? Rozpomněla se jeho dětská dušička na rituál, který jsme spolu podnikli před půl rokem?

Tehdy jsem přestávala kojit a chtěla jsem dar kojení, výživy, obřadně ukončit. Poděkovat za něj přírodě, Zemi, poklonit se této naprosto fascinující síle. Ukončit jednu etapu a začít další.

Na noční stolek jsem dala číši rudého vína a misku s dobrůtkami pro uctění hojnosti, mušli jako symbol ženství, hračku jako symbol dětství, svíčku a karty. Karty, na kterých jsou vyobrazeny bohyně, které mě podporovaly, když přišly laktační i jiné krize: kojící Isis, indiánská Pachamama, Afrodita...

Vzala jsem si tehdy syna na klín, společně jsme poděkovali a došli dobrot, napila jsem se vína. Broukala jsem pár meditačních melodií a také ukolébavek. Koukali jsme do světla svíčky. Za okny byla tma a v pokoji krásné, posvátné ticho a teplo, které vydávala svíce obklopená obrázky. Pak jsme si chvilku hráli

a já synka naposledy nakojila. Už jen symbolicky – nastal čas konce a Míša se odstavil zcela sám, přirozeně. Celou dobu jsem vnímala podporu žen, jak mamky a babičky, tak kamarádek a spřízněných duší. Energie v pokoji mi říkala: tak je to v pořádku, správně...

Uložila jsem Míšu do postýlky, rituál dál běžel vlastním životem. Svíčka hořela, zbytek vína se třpytil ve sklenici, bohyně z karet se na mne usmívaly. Opustila jsem ložnici.

Teď, o půl roku později, se mi stala tato zvláštní příhoda. Přemýšlím, jak moc nás živly, příroda, Země a vesmírné síly podporují, když jim nasloucháme a respektujeme je. Jak moc dokážeme napojit naše vědomí na něco vyššího, krásného, a jak se nám to vrací v každodenních věcech. Jak reagují i naše děti a naše okolí. Mně se teď po víkendu na Skalce dějí malé zázraky pořád. Přicházejí lidé, kteří byli odvráceni, přicházejí se udobřit, někteří pak pro radu a utěšení ze svých vlastních problémů. Cesta kněžky je možná odvážná a nevyzpytatelná, ale dávající a podporující, nejen nám, ale celému našemu okolí. A rituály jsou toho nedílnou součástí.

Pavla

Když mi bylo 12, zemřela mi babička, která mě z velké části vychovávala. Dodnes jsem to úplně nezpracovala a vše se vztahuje k okamžiku, kdy mi nedovolili vidět její tělo. Velmi mi chyběl rituál rozloučení s ní a klasický pohřeb, který následoval, mi nepomohl. V dospělosti jsem začala nejprve nevědomě (a s příchodem mé dcery i vědomě) hledat cestu k ukončení některých věcí, k novým začátkům i k uctívání. Nikdy bych o sobě neřekla, že jsem ateista, ale zároveň mi po studiu různých klasických náboženství bylo jasné, že to není moje cesta.

Životy mnoha lidí naší kultury podle mého názoru velmi postrádají to ukotvení, které poskytuje víra. Já jsem našla svou cestu skrze Bohyni. Přes informace na internetu jsme s dcerou začaly stavět oltáře a provádět jednoduché rituály na významné dny v roce. Přítomnost dcery mne značně popohnala v hmotné realizaci toho, co jsem měla v hlavě. Maličkému dítěti jsou totiž myšleny a du-

chovní konstrukce dost k ničemu... Manžel se pro mé počínání nadchnul ve chvíli, kdy se oslava bohyně Brigit shodovala s přirozenými porody našich ovcí. To jsme vyrazili posvítit svíčkou i do chlévů. Život v blízkosti přírody mi ukazuje, jak je vše propojené a smysluplné.

Po asi dvou letech „samostudia“ jsem cítila potřebu stát se kněžkou. Výcvik, cesta do Avalonu s dcerou i setkávání s ostatními ženami mne jen utvrdily v tom, že pro mne je to ta správná cesta. V poslední době vidím, že se propojuje i s mou prací s tématem menstruace.

Při poslední návštěvě mé mamky jí moje dcera ukazovala oltář a ptala se, zda ho má taky doma. Když jí babička řekla, že ne, poučila jí malá, že by bylo dobré ho mít, že ji Bohyně bude chránit. Nestáčila jsem se divit, protože takhle já jsem to nikdy neformulovala, a dcera tak velmi pěkně otevřela téma, s kterým jsem vůči mé mamce trochu váhala.

A nakonec bych chtěla říci, že rituály jsou pro každou ženu i muže. Např. já osobně nejsem společností vnímaná jako „nějaká alternativka“. Jsem podnikatelka, vystudovala jsem MFF UK a nenosím batikovaná trička...

Ilona Bittnerova

Ochutnávka ze všedního rituálního života kněžky

Rituál není pro mě v první řadě něco, co provedu jednou za čas, abych dosáhla určitého výsledku. Ano, i takové případy se v mém životě vyskytují, a je určitě krásné a potěší, když se účinným ochranným rituálem pomlouvání nebo pronásledování skutečně zastaví. Nebo když rituál umožní usmíření s osobní či společnou minulostí, abychom v sobě a ve společnosti obnovili mír a soulad.

Podělit se ale chci o rituál, jenž se stal součástí mého života a doprovází mě teď už druhým rokem, a tím rituálem jsou veškeré činnosti související se strojením oltáře bohyně v průběhu roku. Nejdřív to bylo jen úkolem v rámci prvního ročníku výcviku kněžek. Úkol, který jsem prostě musela splnit, a ani jsem od toho nečekala nějaké velké změny v životě, spíš mě tajně doprovázely myšlenky nejspíš ve smyslu modlářství.

Byla jsem naučená šetřit. Hlavně na sobě – nekupovala jsem věci, které jsou sice krásné, ale ne přímočarě užitečné. Teď jsem měla strojit oltář, a to osmkrát do roka, v různých barvách, s různými vhodnými předměty. A pozoruji sama sebe, jak kupuji látku či šátek v odpovídající barvě, jak kupuji svíčku, vázu a čerstvé květiny. A jak si to užívám. Kdybych to tenkrát kupovala sobě, měla bych špatné svědomí, že zbytečně utrácím. Kupuji bohyni to, co jsem si sama dlouho nedopřála.

Přestrojení oltáře pro další bohyni následující v kole roku pro mě bude i nadále milovanou záležitostí, které věnuji patřičnou péči. Začínám obyčejným uklizením a čištěním bytu, ale velice vědomým. Jak čistím byt, dávám věci na správná místa a odnáším z bytu vše, co už v životě nechci a nepotřebuji. A současně tak i dělám pořádek ve svých myšlenkách a ve svých pocitech. Je to i velký vnitřní úklid. Je to současně i příležitost, abych děkovala za to, co mi odcházející bohyně přinesla, o jaké jednoznačně krásné či zajímavé nebo těžké zkušenosti jsem bohatší. Jak se stávám mistrem v přivítání nové bohyně v jejím ročním období, přidám koupel s oleji, jejichž vůně se s ní pojí. Po koupeli se obléknu do hezkých šatů. Nemusí to nutně být velkolepé šaty, ale stejně mám potřebu mít na sobě něco, co podtrhne výjimečnost toho okamžiku. Je to můj výraz úcty vůči bohyni. Následuje rituální vykuřování sebe i celého bytu. Většinou bílou šalvějí, ale třeba i kadidlem či směsí bylin z Avalonu. A potom vítám na oltáři další bohyni. Šátek v její barvě, soš-

ka, obrazy, svíčky, mušle, krystaly, barevné listy podle konkrétní bohyně... a květiny. Mohu jí zpívat či ji uvítám zvukem tibetské mísy. Naladuji se na další malou etapu roku i mého života.

A co mi to všechno přineslo? Na jedné úrovni mi to pomáhalo, abych zase žila víc v souladu se změnami, které se dějí v přírodě během roku. Naladila jsem se víc na to, co se v přírodě děje, a vnímám krásu a výjimečnost každého ročního období. Už nepropadám podzimní špatné náladě z toho, že už není tolik slunce, ale přijímám a těším se z toho, že život je neustálá změna. Rituál mi dlouhodobě pomohl, abych toto nejen věděla v hlavě, ale prožila a užívala si celou svou bytostí.

A pak je další rovina, možná ještě důležitější, kterou si uvědomuji až teď při psaní těchto řádků: jak jsem uctívala bohyně, nemohla jsem už ve svém životě přehlížet, když se sebou nejednám uctivě nebo když připustím, že tak se mnou jednají druzí. Když jsem uctívala bohyni, už jsem nemohla zanedbávat uctívání ženy v sobě. Mnoho negativních jevů tím jakoby kouzlem zmizelo z mého života. Můj život má teď tolik barev jako kruh roku na oltáři bohyní. Mám dobré přátele, nové vzdělání, nové aktivity, viděla a zažila jsem spoustu nových věcí. A hlavně můj život je tak plný přijímání, dávání a lásky jako nikdy předtím. Všechno, co jsem dala bohyním, jsem dostala i já sama. Jak jsem přinesla krásu a hojnost na oltář bohyním, přinesla jsem krásu a hojnost do svého života. Nebo mi je přinesly bohyně...

Tara Míru

Rituály – magický nástroj zmeny

Práve pred chvíľkou som sa z jedného rituálu vrátila. Malý, nenápadný, na oslavu prvej úrody a vďačnosti za hojnosť, v ktorej žijeme. Rituál v prírode, v kruhu blízkych priateľov, jednoduchý, no krásny a dojímavý. Uvedomujem si, ako sa za posledné roky rituály stali úplne prirodzenou súčasťou môjho života. Vlastne, boli jeho súčasťou odjakživa, akurát som ešte nevedela, že sú to vlastne rituály. Tvorila som si ich sama. Spomínam si napríklad na to, ako mi pred rokmi ukradli tašku s osobnými vecami. Aby som sa s nimi ľahšie dokázala rozlúčiť, pripravila som si pre ne malý obrad, v rámci ktorého som si každú vec napísala na papier, ešte naposledy s ňou v mysli pobudla a potom papier spálila. Uľavilo sa mi. Ten nápad ako mnoho iných prišiel sám a spontánne – som si istá, že už vtedy som intuitívne vedela, aké sú rituály pre náš život dôležité. Okrem toho ma vždy fascinovali obrady. Ich atmosféra, pocit, že sa deje niečo výnimočné. Keďže som vyrástla v kresťanskej rodine, boli obrady súčasťou nášho života. Krst, prvé sväté prijímanie, birmovanie, rodinné svadby či pohreby... Boli vždy pre mňa fascinujúce, no zároveň som cítila, akoby tak trochu kľzali po povrchu. Akoby sa z nich stratilo čosi z tej mágie, ktorú kedysi obsahovali. Túšila som, že je tam priestor ísť do ešte väčšej hĺbky, do väčšej previazanosti nielen s ľuďmi okolo, ale aj s prostredím, prírodou a predovšetkým so svojou vlastnou dušou. Tento magický rozmer som v úplnosti objavila až v čase, keď som sa začala venovať svojmu vlastnému osobnému rozvoju. Rituály si ma k sebe pritiahli ako magnet a dnes mám pocit, akoby som sa o nich ani nič neučila, len sa rozpomínala na niečo, čo dávno poznám, ukryté v mojej hĺbke, čo je a odjakživa bolo mojou bytostnou súčasťou. Rituály do môjho života priniesli mnoho.

Priniesli mi zmenu.

To v prvom rade. Rituály boli jedným z tých povrázkov, ktoré ma dovedli k mojej spokojnej životnej ceste. Rituál s mojou ženskou líniou a vzdaním úcty všetkému, čo tieto ženy prežili, zmenil moju menštruáciu zo šesťdennej bolestivej skúsenosti na dvoj až trojdennú oslavu mojej vlastnej plodnosti a schopnosti púšťať všetko, čo mi už neslúži. Rozchodový rituál mi pomohol uzavrieť to, čo ostávalo dlho neuzavreté po rozpadnutom vzťahu – ukončiť to bolestivé a ponechať lásku a vďačnosť. Rituál hojnosti mi priniesol

schopnosť každý deň viac a viac prijímať hojnosť vesmíru, ktorá ku mne bez prestávky prichádzala odjakživa, no ja som ju nedokázala bez výčitiek prijímať. Rituálov bolo mnoho, mohla by som pokračovať ešte dlho. Podstata je jednoduchá – rituály do môjho života priniesli a stále prinášajú naozajstné zmeny k lepšiemu.

Priniesli mi návrat k mojej prirodzenosti.

Akoby som sa skrze ne vrátila domov. Tam, kde to dôverne poznám, ale dlho som tam nebola. Akoby som konečne zobudila tú moju časť, ktorá bola dlhé roky, dokonca možno storočia ukrývaná. Akoby som si zložila masku pomyseľnej normálnosti, ktorá ale nebola mojou pravou podstatou. Oveľa prirodzenejšie je pre mňa kráčať naboso po tráve, stretávať sa v kruhu, vytvárať priestor magickej premeny. Vďaka rituálom si viem poradiť s rozličnými životnými situáciami spôsobom, s ktorým moja duša súznie.

Priniesli mi vďačnosť.

A koľko vďačnosti! Uvedomenie, čo všetko v mojom živote mám, čím som denne obdarovávaná. Pomohli mi ďakovať za všetky dary matky Zeme, prežiť zázrak vlastného tela, byť súčasťou sily spojeného kruhu. Priniesli mi radosť zo spevu a tanca, možnosť ponoriť sa do hĺbky zdieľaní. Umožnili mi precítiť dojatie a zimomriavky, keď sa ľudia v rituálnom priestore otvárajú, vzájomne podporujú, získavajú čoraz väčšiu dôveru v seba aj iných, čoraz väčšiu autentickosť. Aj cez rituály znova a znova prežívam radosť a vďačnosť za to, že som tu, za to, že smiem.

Priniesli mi priateľov.

Priateľov, s ktorými smiem byť tou, ktorou naozaj som. Priateľov blízkych mojej duši. Môžem s nimi vzdávať vďaku Bohyni, môžem s nimi bubnovať na šamanských skalách, oslavovať slnovrat, privolať duchov stromov, tančovať s vílami, oslavovať Lunu. Môžem pred nimi odhaliť celú svoju bytosť, to svetlé aj to temné, môžem spolu s nimi žiť svoju pravdu. A to je naozaj veľmi veľa.

Priniesli mi nástroj, vdaka ktorému môžem aj iným všetko vyššie spomínané sprostredkovať.

Vďaka tomu, čo všetko rituály priniesli do môjho vlastného života, som pochopila, že sú neoddeliteľnou súčasťou mojej cesty – a to nielen tie, ktorých sa zúčastňujem či ich tvorím pre seba, ale nemenej aj tie, ktorými sprevádzam iných. Vidieť dievča žiarit' pri rituáli menarché, vnímať úľavu a zmierenie, ktorú prináša rozchodový rituál, vítať rituálom nové dieťaťko na Zemi či sprevádzať ženu pri rozlúčke s tým, ktoré sa narodiť nemohlo – to všetko považujem za nesmierne požehnanie a vždy opäť sa pred mágiou tohto posvätného procesu skláňam s úctou a vďačnosťou.

Katka Jesna

Rituál svatebných príprav

Rituály byly a jsou již dlouhou dobou součástí mého života. Aniž by mě někdo k mystériím vedl – možná spíš naopak – již jako malá jsem dělala drobná kouzla, okolo asi 12 let už to byly promyšlené a cílené rituály, které jsme vedly s mou kamarádkou. Ona byla za Vodou a Zem, já za Oheň a Vzduch. Sušily jsme byliny, chodily na vzácná místa, povídaly si s živly, zachraňovaly náš svět, ten vnitřní i vnější, a nikdy nám nezáleželo na výsledku. Byla to slast, tato nádherná víra, dodávala nám sebevědomí v tom nejzranitelnějším věku našeho dospívání a my ji chránily jako naše největší tajemství... nejsem si ani jistá, zda teď o té době nepromlouvám poprvé, přestože příběhy z nočních lesů zůstanou navždy artefaktem starého přátelství...

Nyní, v pozici kněžky, ženy a ženské průvodkyně, jsou již mou přirozenou součástí. Drobné ceremonie pro uklidnění rozechvělé kamarádky, přetížené maminky, několika desítek dětí nebo s mým mužem. Avšak jedno místo je to „TO“.

Svatby.

Živím se jako vizážistka a poslední roky mám plné svatební sezóny. Nezáleží na tom, zda mě nevěsta zná jen jako kouzelnici s barvičkami nebo jako kněžku, vnitřní rituál vedu s každou nevěstou, která se ráno před velkým obřadem svěří

do mých rukou. Mé ráno začíná přivítáním sebe samé v tomto významném dni, žádám o ochranu, požehnání a dobrý pocit z práce, pečuji o své tělo, připravuji materiál. Při příjezdu k nevěstě se ladím na to, abych byla tou, která drží bezpečný prostor pro nevěstu, žádám o otevření srdce a vysílám klid, lásku a nadšení z okamžiku. Dotýkám se s velkou péčí její krásné pleti, občas ji lehce pohladím, dívám se za hloubku jejích očí a s každým dotekem z ní symbolicky snímám strach, pochyby a neklid. Na závěr, podle naladění nevěsty, ji беру za ruce a své přání a požehnání jí po zašněrování do krásných šatů říkám nahlas. Mnohé nevěsty, které vůbec netuší, že něco takového dělám, zachytí to jemné promlouvání a ještě nějaký čas po svatbě se mnou zůstávají v kontaktu, většinou samy neví proč. Každá je mou symbolickou sestrou, které svou práci děkuji za odvahu milovat, za sílu se otevřít a odevzdat, děkuji za možnost být tak blízko jejího velkého dne, kdy se z dcery stává ženou.

Obrovsky vděčná jsem za nevěsty, které o svatební rituál stojí. Nevěsty, které se mnou ráno přivítají Bohyně, živly, kohokoliv, koho si přejí ve svém velkém dni. Nevěsty, které se plně zpřítomní v okamžiku péče a příprav a celým tělem vdechují extázi posledních okamžiků před „spojením“. Jsem vděčná za nevěsty, které se na závěr příprav se mnou chytí v okamžiku poděkování, přijmou požehnání, nechají si namalovat nebo napsat tajné znamení, přijmou požehnání olejem vytvořeným pro jejich svatební den, který naplníme jejím přáním, odevzdají obavy vykuřovadlu a spousty dalšího, co by jen rády. Ony a já, ony a jejich přítelkyně. A pak mi s rozechvělým srdcem naposledy zamávají, než nastoupí do ozdobeného auta. Děkuji, mé milované nevěsty, učíte mě desítky příchutí ženské lásky a víry v ni...

Anděla

Rituály kněžky...

To ráno, 21. 12. 2012 při východu slunce, jsem byla na Stonehenge. Když jsem tak hleděla na tu vycházející kouli, propojilo se pochopení a procítění, jak je krásné a neobyčejné vítat slunce. Jaká je to škoda, že jsme zapomněli, že je to

pro nás zcela normální, že slunce vyjde a zase zajde. Anglie je pro mě místem, kde jsem si plně procítila, že kněžkou jsem již věky, procítila jsem své kněžství v celé síle i s vědomím, že jsem odtud byla vyslána zpět do „mé“ země, do Čech. Z místa, kde kdysi býval vstup do Avalonu. Z toho nádherného a mnou velmi milovaného Tóru. Byla jsem tam znovu přivítána, znovu zasvěcena, a pak se za mnou zavřela brána a já stála trochu ustrašená, ale zároveň plná síly s vědomím, že to jsem já. A kudy jít? Stále za nosem, tedy intuicí. Neřešila jsem nic, jen jsem prostě byla a zvědavě pozorovala, co se děje. A skutečně se začalo dít. Ani nevím, odkud se vzala myšlenka, že by v Praze mohl vzniknout Chrám Bohyně. Dnes je tomu téměř rok, co byl zasvěcen. Nepřemýšlím nad tím, jen vím, že je cosi víc, co si vše řídí, a já to zvědavě pozoruji a usmívám se.

Miluji rituály, jsem za ně vděčná a hluboce si jich vážím. Propojují mne s okolím: s přírodou, s lidmi... Učí mne přijímat zodpovědnost za své činy. Rituály jsou součástí mého každodenního života. Třeba takové jídlo. Je tak krásné poděkovat, propojit se a pak s pokorou vložit kousek do úst a vychutnat si tu slast, ať už je to mrkev, víno nebo čokoláda.

Prošla jsem si mnoha rituály: rozvodem, svatbou, pojmenováním dítěte atd.... Jsou krásné a hluboké. Vždy mě překvapí, jak moc jsou hluboké a kolik se toho mění a děje. Jaká síla vyzařuje z toho, když vezmeme svůj život do vlastních rukou a přijmeme za něj zodpovědnost. Snad o tom je pro mne rituál... Pocítit tu sílu bytí a přijmout, že i já jsem její plnohodnotnou součástí se vši silou, slabostí, strachem, radostí, láskou, vášní, hněvem, bolestí, slzami, touhou, tajemstvím...

Martina

Rituály jsou pro mne důležitou součástí života. Když nad tím tak přemýšlím, byly tu pro mne vždycky, i když v jiných podobách. Třeba když jsem se jako malá před spaním koukla pod postel, pozdravila všechny strašidla, a teprve pak skočila do postele. Rituálem v dospělosti je mé ranní pití cappuccina nebo pozdravení a pohlázení auta před tím, než vyjedu. Když jsem se vydala na cestu kněžky, objevila jsem spoustu krásných rituálů, které mohu předávat dál a bez

kterých si svůj život již ani nedokážu představit. Je milé, když mi v úplňkový večer píše kolega sms, jakže to má přesně s tou svíčkou udělat a jestli ten popel pak může vysypat z balkonu a nechat rozfoukat větrem... Pro mne osobně byl velmi silný okamžik, když jsem se chtěla odpoutat od zadaného muže, ke kterému mne to velmi táhlo. Nerozuměla jsem tomu, tak jsem podstoupila regresi, kde se mi ukázaly minulé životy a situace, které jsem s tímto mužem zažila. Bylo to velmi bolestivé a pokaždé neukončené. Kamarádka mi poradila, abych to v tomto životě uzavřela. Pozvala jsem ho proto na návštěvu a intuitivně si připravila jednoduchý čistící rituál. Vytvořila jsem si na stolku provizorní oltář. Nejprve jsem tomu muži u svíčky přečetla zápisky z mé regrese a toho, co jsem viděla. Během čtení jsem to znovu prožívala a plakala. On mi chápavě naslouchal a držel mne. Po dočtení jsem ten papír s díky přenechala ohni. Pak jsme se navzájem očistili kouřem, poděkovali si a požehnali si do budoucna. Nakonec jsme si připili na oslavu toho, co nás třeba i v dalších životech čeká. Byly to pro mne silné a zároveň léčivé okamžiky.

Sedmikráska

Ritual je pre mňa dôležitou súčasťou každodenného života. Je to cesta ako vniesť krásu a magickosť do života a urobiť ho jedinečným, aby sa každý okamžik stal magickým. Je to môj spôsob ako sa spojiť so sebou samou, cítiť božskú iskru a bohyňu v sebe, cítiť život, ktorý v nás prúdi a spojiť sa s cyklom prírody okolo nás aj v nás. Každý deň vyjadrujem ranným rituálom vďačnosť za nový deň a na záver dňa ďakujem za všetko, čo deň priniesol a naučil ma. Každý deň je príležitosť poďakovať sa za život a dary, ktoré prináša. Okrem drobných každodenných rituálov je pre mňa dôležité úctiť si to, čo sa deje v prírode. Úctiť si cyklus striedania ročných období a naladiť sa tak na prijatie toho, čo je. Príroda je naša veľká učiteľka a krásne nám ukazuje ako byť v rovnováhe, kedy je čas aktivity a kedy naopak čas kludu a stíšenia na cestu do vnútra. Oslavy sviatkov kola roka a stretnutia s ľuďmi rovnakého naladenia sú pre mňa nádherným darom. Zapálime spolu oheň, do ktorého odovzdá-

me všetko, čo už nám neslúži, aby sme sa mohli pripraviť na nové obdobie. Tancujeme a spievame piesne vďaky, za čo, čo nám príroda a predchádzajúce obdobie prinieslo. Spájame sa s cyklom prírody a slnečným cyklom striedania ročných období, ale aj s cyklom luny, ktorý je úzko prepojený s naším ženským cyklom. V kruhu žien som pochopila ako veľmi dôležité sú prechodové rituály a úctenie si medzníkov v živote ženy ako prechádza jednotlivými fázami svojho života od panny cez milenku a matku až po starenu a dôležitosť uctenia si všetkých významných udalostí v našom živote, keď sa energia mení. Odkedy som vniesla rituál do každodenného života, môj život sa významne zmenil. Je oveľa hlbší a cítim sa viac ako kedykoľvek predtým spojená so svojou ženskou podstatou. Toto učenie s láskou šírim ďalej na ženských kruhoch a seminároch, ktoré vediem. S láskou, Andrea.

II.
PŘECHODOVÉ
RITUÁLY

Rituál vstupu mezi ženy: menarché

Okamžik příchodu první menstruace je přelomovým bodem v životě ženy. Je to signál matky přírody dívky, že její tělo vstoupilo do zázračného cyklu plodnosti, že už není dítětem.

Mnoho národů stále zachovává tradiční oslavy tohoto speciálního přechodového okamžiku, kdy jsou dívky oficiálně přivítány do „ženského klanu“, čeká je učení od starších žen o tom, co to obnáší být ženou, a dostane se jim zasvěcení do ženských mystérií, ženské moudrosti spojené s ženským cyklem, plodností a sexualitou.

V naší společnosti je tato tradice už bohužel zapomenuta, ale stále více žen chápe důležitost tohoto okamžiku pro celý další život ženy, a tak se matky znovu snaží svým dcerám připravit krásný vstup do ženství, který by jim přinesl pocit hrdosti na to být ženou namísto studu a pocitu hanby, které mnoho žen v tento svůj velký den zažívalo.

Jako terapeutka jsem se mnohokrát setkala s tím, jak negativní reakce na první menstruaci poznamenala ženy na celý život, přinesla jim spoustu problémů, od nízké sebehodnoty a neschopnosti si vážít sama sebe a svého ženského těla až po bolestivou menstruaci a problémy v sexuálním životě.

Proto tento rituál (s menšími obměnami) doporučuji jak pro dívky vstupující do ženství, tak pro ženy, které potřebují uzdravit špatné vykročení do ženství, které kdysi zažily.

Existuje nespočet způsobů, jak může rituál menarché proběhnout. Můžete si najít svůj vlastní způsob, jak uctít tuto důležitou změnu a oslavit zasvěcení dívky do nové fáze života.

Můžete poté, co vám dcera oznámí, že se stala ženou, jít a společně pro ni koupit něco krásně ženského: šaty, šperk; jít spolu na večeři nebo do cukrárny, na manikúru či ke kadeřnici, na nějakou speciální masáž (rituál uctění těla, třeba medovou či čokoládovou). Nebo můžete uspořádat rituál s blízkými ženami, kamarádkami, sestrami apod.

Pokud chcete udělat rituál menarché pro dívku nebo více dívek současně, nejdůležitější je domluvit se s danou dívkou či dívkami, jestli rituál vůbec chtějí. Někdy (vlastně velmi často) se matky snaží uzdravit vlastní zranění skrze svoje děti. Pokud vy sama máte v tomto směru nějakou touhu po léčení vlastního špatného vstupu do ženství, absolvujte nejdříve sama rituál léčení vstupu do ženství.

Pokud dívka chce, můžete se směle pustit do příprav.

Důležité je předem si ujasnit, jaký je váš záměr, co chcete dívce zprostředkovat. Hlavní je, aby si rituál užila ta dívka (ty dívky), pro kterou je určen! Je to dárek pro ni (pro ně).

Můžete rituál zorganizovat sama, či s pomocí přítelkyň, dalších matek, můžete si také domluvit rituál na míru od nějaké ženy zkušené v provázení rituály menarché.

Rituál by měl mít následující prvky:

- Označení přechodu do nové životní fáze: překročení „prahu“, vstoupení do kruhu, průchod „branou“.
- Uctění dívky/dívek jako ženy/žen a jejich přijetí do „klanu žen“ (péče, dárky, čestné místo)
- Ženské sdílení toho, co znamená být ženou, povídání o mystériích ženské krve
- Oslava, hostina

Může vypadat např. takto:

Dívka/dívky si vyberou, koho chce/chtějí pozvat na svůj obřad menarché. Je dobré, aby tam byly ženy v různých fázích života, s různými životními zkušenostmi.

Připravíte a vyzdobíte místo pro ceremonii (doma či v přírodě; důležitý je dostatek soukromí, takovéto rituály se odehrávaly tradičně na tajném ženském místě, kam neměli přístup muži, protože jde o dávné ženské mysterium.)

Když je vše připraveno, přítomné ženy vytvoří kruh, do kterého je přivedena dívka (více dívek). Měla by projít přes nějaký práh nebo projít bránou, kde na ni čeká starší žena (babička) a ptá se jí: „Jsi připravena vstoupit mezi ženy?“ Poté, co dívka odpoví, je přivedena na čestné místo, „trůn“ (ozdobenou židli nebo křeslo).

Poté dívka či dívky poslouchají sdílení ostatních žen o tom, co je krásného na tom být ženou, a rady a tipy jak plynout s cyklem plodnosti a menstruace. Potom přijde čas na péči od ostatních žen, uctění jejího těla a vštípení jí poselství, že její ženské tělo je dar, je krásné, zaslouží si péči a úctu. Můžeme ji namasírovat, uctít její tělo krásně smyslnými vonnými oleji, namalovat jí na tělo ženské symboly, obzvlášť na její bříško, místo, kde sídlí její ženské centrum: její

luno. Můžeme ji učesat, ozdobit ji nějakým speciálním šperkem, obléknout ji do krásných šatů, nejlépe symbolicky červených.

Pak přijde část uctění: dívka může dostat symbolicky věnec nebo korunu a ostatní ženy ji uvítají, např. slovy „Vítej, ženo.“ Mohou jí zazpívat nějakou krásnou ženskou píseň, mohou si zatančit: dívka uprostřed, ženy okolo ní. Mohou ji postupně obejmout. Může dostat požehnání od své matky/tety/babičky, přání od ostatních žen (co jí přejí jako ženě do života). Pak jí mohou povědět, jak jsou rády, že nastupuje cestu stávání se ženou. Matka může svou dceru provést hrdě v kruhu žen a říct: tohle je moje dcera, je teď jednou z nás... (nebo cokoli pěkného, co cítí, že chce říct)

Může dostat dárečky, speciální „měsíční“ krabičku s menstruačním kalíškem, houbičkou, krásnými vložkami (např. červenými sametovými), menstruačními bylinami nebo čajem. Ti, kteří nemohou být přítomni, jí mohou napsat požehnání na papír a vložit je do menstruační krabičky, kterou může pak dívka otevřít při své další menstruaci.

Pak může následovat oslava, tanec, hostina.

Po oslavě se ženami může dívka dostat i dárek od otce, bratra atd. Např. kytičky růží, šperk, nové boty apod. Je důležité, aby dostala uctění svého vstupu do ženství i od mužů, obzvláště od svého otce. Ovšem takovým způsobem, který je pro ně pro oba přirozený, spontánní a radostný. Nemusí to být nic velkého.

Důležité je, aby si dívky z tohoto obřadu odnášely do života postoj, že být žena je krásné, mít ženské tělo je požehnání; aby ctily svou jedinečnost, své ženské tělo a jedinečné ženské dary.

Rituál nevěsty

Dříve žena tím, že se vdávala, vykonávala svůj vůbec největší celoživotní krok, který předurčoval téměř veškeré podmínky její další existence. Dnes si kvůli značné emancipaci a vysoké rozvodovosti často ani neuvědomujeme hloubku a důležitost přípravy na svatbu.

Rituál nevěsty je příležitost se rozloučit se svým „dívčím“ životem, poděkovat matce, vyslovit své strachy (a třeba i dostat dobré rady), ujasnit si své představy a sny kolem manželství a hlavně – prožít uctění svého těla, abych mohla pocítit jeho posvátnost a jeho důležitou roli v tom, jak v manželství vytvářet vášeň a radost.

Nevěsta by se měla cítit středem pozornosti – princeznou, a ke konci ji můžeme obléci do nádherných šatů, namalovat jí a učesat jí vlasy – tedy fyzicky ji připravit na svatbu. I když to není nutné, rituál nevěsty může samotné svatbě přímo předcházet. Pokud tomu tak není, je dobré, aby po rituálu nevěsta šla s ženichem (či aspoň s kamarádkami) na večeři či na romantickou procházku, tak aby si mohla naplno užít, jak po rituálu září a jak je krásná.

Zpravidla je to intimnější rituál, kde jsou přítomné jen blízké ženy nevěsty; dle přání i ženy z rodiny. Je dobré mít připravený nádherný teplý prostor a spoustu pomůcek pro uctění a zdobení těla nevěsty. Květiny jsou obzvlášť krásným detailem, stejně jako ovoce, čokoláda a další lahůdky.

Potom, co se sejdeme v kruhu, můžeme chvíli sdílet zkušenosti všech zúčastněných žen, ať už jsou vdané, rozvedené nebo svobodné, abychom se zamyslely nad tím, co pro každou znamená „manželství“, a hlavně tím poskytly i příležitost nevěstě ujasnit si, co přesně od manželství očekává ona. Je dobré, aby v kruhu bylo pár žen, které mají hezké manželské příběhy, a můžeme též vytvořit prostor pro dobré „tipy a triky“ těchto zkušených žen. Následně poprosíme o požehnání rituálu a můžeme posadit nevěstu doprostřed a začít.

Vzduch je příležitostí uctít mateřskou linii, ze které nevěsta pochází – vyjmenovat její předkyně, poprosit o jejich přítomnost a požehnání. Pokud jsou přítomné fyzicky, je to příležitost si vzájemně poděkovat, a pro maminku „pustit“ dceru a požehnat jí na její cestě do manželství.

Dále pomocí vykuřovačů či jen svištěním párek můžeme očistit nevěstu od všech těžkostí, které se případně táhnou v její ženské linii, a naopak jí připomenout veškerá požehnání, která zdědila po svých matkách.

Oheň – fyzicky hořící svíčka poskytuje nevěště příležitost vyslovit a spálit (ať už fyzicky na papíře, nebo jen šepotem do plamene) své strachy z toho, co manželství přinese. Může to být strach ze ztráty svobody, z toho, že již nebude patřit jen sama sobě, strach, že to nedopadne, že skončí jako její rodiče, strach z mateřství... nebo cokoli dalšího.

Voda – poté, co nevěsta pustila své strachy, přichází prostor pro vyslovení tužeb, přání a snů. Co od manželství očekává? Jaká jsou její nejniternější přání? Své záměry a sny ohledně manželství může tak nevěsta našeptat do kalichu s vodou a následně poslat kalich kolovat po kruhu – aby svá požehnání mohly přidat i ženy v kruhu. Na závěr může požehnanou vodu vypít, aby tato přání nechala opravdu „vstoupit“ do svého života a svého těla.

Země – u živlu Země zůstaneme nejdéle. Zde přichází rituál uctění těla nevěsty a jejích příprav na svatbu. Nejdřív jí můžeme namasírovat celé tělo, namalovat jí posvátné znaky a symboly štěstí na kůži, rozčesávat vlasy, potírat ji vonnými oleji. To může trvat i několik hodin. Je velice pěkné, když do toho přítomné ženy budou navíc šeptat svá požehnání a přání. Můžou ji též nahlas obdivovat („Máš nádherné vlasy...“) a uctívat její cestu („Žehnám cestě, po které jsi přišla, i cestě, kterou si teď volíš.“), stejně jako uctívat posvátnost ženského těla („Tvé luno je dar...“).

Velice důležitá je kvalita pozornosti, kterou v tu chvíli nevěště věnujeme. Nejsou až tak důležité masážní hmaty jako spíš pocit lásky, který dáváme s každým dotykem.

Záměrem je, aby se nevěsta cítila naprosto nádherná, přijímaná a milovaná. Aby se její tělo uvolnilo a nechalo do sebe vstoupit pocit posvátna.

Následně můžeme nevěstu namalovat, učesat, nazdobit a obléct do slavnostních šatů. Nakonec ji postavíme před zrcadlo, aby se mohla sama nechat překvapit vlastní krásou a jedinečností.

Na závěr přicházejí dary. Symbolické dary navíc můžeme použít i ke zdobení – např. náhrdelník od babičky. Každá žena z kruhu by měla mít možnost osobně požehnat nevěstě a věnovat jí symbolický dar.

V tomto pocitu hojnosti potom poděkujeme všem silám, které žehnaly rituálu, a plynule přejdeme k oslavě, hostině či svatbě jako takové.

Handfasting: Svatba

Handfasting, neboli svazování rukou, je prastará tradice, jak oslavit vstup na společnou cestu životem pro lidi, kteří nechťjí (jen) kostel nebo radnici. Poskytuje prostor pro vyslovení závazku, poděkování a veřejné uznání nových rolí. Na rozdíl od klasického svatebního obřadu máme u handfastingu mnohem větší prostor pro to, abychom mohly rituál přizpůsobit potřebám novomanželů. Nemusí říkat žádné sliby, které necítí ze srdce, a naopak – můžou si udělat prostor pro vyslovení toho, co je zrovna pro ně důležité.

Téměř vždy u handfastingu řešíme přítomnost příbuzných, pro které jsou novodobé rituály „divné“ či dokonce „špatné“ – a jeden z nejjednodušších způsobů, jak pracovat s těmito pocity, je otevřít rituál připomenutím **záměru** – „všichni jsme se tu dnes sešli, jelikož chceme oslavit lásku Marie a Ivana, a mně je ctí vést tento dnešní rituál, který byl navržen podle jejich přání tak, aby mohli veřejně oslavit svůj závazek.“ Tento záměr by měl sjednotit přítomné nehladě na jejich názory a náboženské vyznání.

Jsou různé možnosti toho, co přesně probíhá u každého živlu (většina živlů se dá používat mnoha způsoby), ale je důležité, aby se udělal prostor pro: **očistu, přání/záměr, sliby** do manželství, **přání/požehnání od rodiny** či přátel (popř. dárky). Tento základ můžeme rozšířit o spoustu dalších, třeba tradičních, zvyků – ať už skákání přes metlu (přechod přes „práh“ do nového), vyprávění mileneckého příběhu novomanželů (jak se potkali, co je k sobě přitáhlo), vyslovení strachů a očista od nich a mnoho dalšího. Záleží na tom, jaký máte časový záměr, a samozřejmě – na přáních novomanželů.

Tato kostra rituálu je velice jednoduchá a zahrnuje vše potřebné. Samozřejmě ji můžete obohatit dle přání.

U handfastingu je obzvlášť důležitá příprava – krásný prostor, ať už venku nebo uvnitř, vyzdobený květinami, popřípadě i oltář. Sošky s mileneckou symbolikou, červený ubrus – použijte svou fantazii. Důležité je, aby prostor ihned vyvolával pocit posvátnosti a důležitosti okamžiku.

Handfasting zahájíme přivítáním všech zúčastněných a vysvětlením záměru. Potom můžeme přivolat nejdříve ženicha (mohou ho „přivést“ kamarádi) a následně nevěstu (ji mohou „přivést“ ženy nebo otec) do kruhu, kde provedeme samotný obřad. Poprosíme o požehnání obřadu vyššími silami (podle přání novomanželů) a následně zahájíme samotný rituál.

Vzduch – očista minulosti, předci

Můžeme použít kadidlo pro očistění minulosti obou. Zároveň zde můžeme uctít linii předků, z níž pochází ženich a nevěsta, které se sňatkem zkrátí. Zde může být také prostor pro poděkování rodičům a pro to, aby rodiče požehnali svým dětem do manželství.

Oheň – co chceme, aby v našem manželství „hořelo“?

V ohni dáváme příležitost novomanželům vyslovit vlastní tužby, sny a přání ohledně toho, co by chtěli, aby v jejich manželství nikdy nezhaslo. Může to být třeba vášeň, láska, soucit nebo cokoliv dalšího. Z praktického hlediska – buď můžeme zapalovat další svíčku u každého přání (a budeme mít třeba devět svíček v kruhu), nebo jednu velkou, tam se přání budou „našeptávat“ postupně.

Voda – naše sliby

Jednoduchý a krásný způsob, jak si dát sliby do manželství, je našeptat je postupně do vody či vína v kalichu, a následně si dát vzájemně napít. Jak pijeme, fyzicky přijímáme sliby do svého těla – hmoty.

Země – prsteny, svazování rukou, přání a dárky

Země je příležitost pro ukotvení svazku, a tedy vhodný okamžik k tomu si vyměnit prsteny a říct posvátné „Ano“, přičemž jim svážeme ruce – samotný „handfasting“. Nejkrásnější je použít pro svazování provázky nebo stužky, které mají význam a byly spletené novomanžely (splétání můžeme zahrnout i přímo do rituálu). Např. červená stužka – vášeň, modrá – úcta, žlutá – bohatství, bílá – pravda apod.

Následně můžeme v Zemi pozvat rodinu a přátele, aby popřáli či požehnali novomanželům. Je dobré, aby pořadí určovala kněžka: „Prosím rodiče... Prosím prarodiče... Prosím tety... Prosím přátele... aby popřáli“ – aby nevznikl chaos. Zde můžou taky nabízet své svatební dary.

Vše zakončíme poděkováním všem přítomným a vyšším silám (o jejichž požehnání jsme prosili na začátku), a přejdeme do hlučných oslav a svatební hostiny.

Rituál rozchodu: rozvazování

Většina z nás někdy v životě prožije rozchod. Někdy je to snadnější, někdy velmi bolestné. I v tomto případě, tedy při rozpojení životů, stejně jako při jejich spojení při svatbě, nám rituál může být velkou oporou a pomoci nám rozejt se důstojně a následně získat svobodu žít svůj život dál podle sebe.

Někdy se od předchozího vztahu totiž nedokážeme úplně odpoutat, a nepodaří se nám proto vytvořit ve svém životě dobré místo pro vztah nový, nebo i když nový vztah vytvoříme, stále je jakoby ve stínu toho předchozího. Stává se to zejména v případech, kdy předchozí vztah byl velmi intenzivní, dlouhodobý nebo rozchod obzvláště bolestný.

Rituál rozchodu je možné absolvovat společně s partnerem, se kterým chcete své životy rozpojit, nebo i samostatně a třeba i po delší době od rozchodu, pokud stále nemůžeme minulý vztah pustit. V takovém případě můžete použít místo chybějícího partnera nějaký zástupný předmět (fotku, dárek, který jste od něj dostali..., nebo můžete požádat někoho, aby ho pro vás ztělesnil, nejlépe někoho, kdo také cítí, že mu může prospět projít rituálem rozchodu).

To, co vám rituál může dát, je uznání toho dobrého, co vám vztah přinesl, a uznání toho, že jste se rozhodli své cesty rozpojit. Pomůže vám uvolnit a pustit zablokované pocity (smutek, zlost, křivda, ...). Pokud ve vašem vztahu jsou děti, měl by rituál tohle odrážet a uctít skutečnost, že ač se rozcházíte, stále zůstáváte propojeni skrze své děti jako jejich rodiče.

Pokud jste v tomto vztahu absolvovali rituál svatby: svazování, můžete použít svázané stužky pro rituál rozvazování.

Pokud ne, pořídte si pro rituál několik různobarevných stuh, či bavlnek, které budou symbolizovat vaše propojení a propletení vaší energie, abyste měli co rozpojovat.

Dále budete potřebovat:

Pohár s vodou a mísu

Svícínek se svíčkou a mističku

Vykuřovadlo, uhlík a kadidelnici, nebo sušené byliny (ne drcené): šalvěj, levandule, pelyněk, ... a nehořlavou misku.

Při rozvazování pracujeme s energií živlů – od nejhustšího (Země) až po nejřidší (Vzduch) proti směru slunce.

Na začátku rozchodového rituálu můžete požádat síly čtyř živlů a/nebo síly Vesmíru, Boha a Bohyně, Velkého ducha apod., aby požehnaly vašemu rituálu a aby vám pomohly rozvázat tento vztah a zachovat vzájemný respekt a úctu (případně cokoli jiného, o co chcete požádat), poté vyzvat rozcházející se pár (jednotlivce), aby požádali i za sebe (nahlas nebo v duchu).

Připravte si prostor následujícím způsobem: vymezte prostor např. velkým šátkem či koberečkem přibližně čtvercového nebo kulatého tvaru. Do čtyř světových stran rozmístěte pomůcky:

Západ – Země: spletené stuhy, případně snubní prsteny, pokud si je chcete navzájem vrátit, nebo nějaký mužský a ženský symbol (tradičně se používají věnec a hůl, ale mohou být i jiné)

Jih – Voda: pohár s vodou, mísa, sůl

Východ – Oheň: svíčka a nehořlavá miska

Sever – Vzduch: potřeby pro vykuřování (vykuřovací miska, písek, samozápalný uhlík, vykuřovadlo nebo byliny, větší ptací pero/vějíř)

Uprostřed můžou být symboly mužského a ženského principu, svíčka apod.

Rituál:

Země:

Pozvěte rozcházející se pár nebo jednotlivce se zástupným symbolem či osobou, aby se posadili na zem na určené místo, mezi sebou spletené stužky, případně mužský a ženský symbol svázané stužkami.

Pozvěte je, aby začali společně rozplétat stužky a u toho říkali nahlas: „Rozvazuji naše pouto a беру si zpátky... (svoji svobodu, svoje mužské/ženské já, ...).“ Pak si mohou vrátit prsteny se slovy: „Vracím ti ...“

Dejte jim prostor, aby mohli vyjádřit emoce, které jsou s tímto procesem spojené (tzn. nespěchejte).

Až dořeknou, co potřebují, pozvěte je, ať si každý vezme svoji polovinu stužek, případně svůj mužský/ženský symbol.

Poté je pozvěte k dalšímu živlu.

Voda:

Posadí se, mezi sebou pohár s vodou a mísu, misku se solí.

Pozvěte je, aby se podívali, co chtějí s rozchodem pustit, odpustit, rozpustit. Ať postupně vylévají vodu z poháru do mísy a přitom říkají, co pouštějí/odpouští. Potom mohou také vzít trochu soli a to, co je těžší pustit či odpustit, nechat spolu se solí rozpustit ve vodě. Nakonec je můžete pozvat, aby poděkovali za chvíle lásky, které spolu prožili, a navzájem si připili zbytkem vody v poháru. (můžete mít připravenou další vodu ve džbánu, pokud by pohár nestačil).

Pak přejděte k dalšímu živlu.

Oheň:

Posadí se, mezi sebou svíčku (případně papírky a nehořlavou misku).

Pozvěte je, aby si uvědomili, co v nich zůstává za pocity hněvu nebo viny spojené s ukončovaným vztahem, co by rádi spálili v ohni a nenesli si s sebou dál. Mohou si za každý takový pocit vytrhnout vlas a s vyslovením přání (např. „Odevzdávám ohni svůj pocit hněvu na partnera za ...“ ho nechat shořet v míse. Místo vlasu mohou zapálit papírek.

Po spálení toho, co bylo potřeba, je pozvěte, ať společně podrží svíčku v rukou a dívají se na její plamen, vnímají jeho teplo: mohou si navzájem poděkovat za ten plamen a teplo, které spolu ve vztahu sdíleli.

Pak je můžete pozvat k poslednímu živlu.

Vzduch:

Mohou si každý na chvíli vzít vykuřovací misku, nasypat na zapálený uhlík kadidlo a jeden druhého s pomocí pera či vějíře očistit kouřem se slovy „Dávám ti svobodu, nechávám tě jít, přeji ti na tvé cestě ...“

Až se vzájemně očistí a požehnají si vonným kouřem, mohou se pomalu otočit zády k sobě a každý vykročit svojí cestou. Pokud tam mají každý svoje přátele, kteří je přišli podpořit, mohou jít k nim a nechat se obejmout, chytit se za ruce apod., a pocítit podporu v jejich kruhu.

Pokud bývalí partneři chtějí spolu zachovat vztah přátelství, pokud spolu mají děti a chtějí podpořit vztah vzájemné úcty, mohou potom vzít stuhy

jiných barev, které pro ně symbolizují přátelství, respekt apod. a navázat spolu nový vztah, ne už vztah partnerů, ale přátel či vzájemně se respektujících rodičů společných dětí, a dát si navzájem sliby úcty, respektu, společné zodpovědnosti a závazkům vůči dětem apod. tak, jak se dávají sliby při rituálu svatebním.

Ne vždy je ovšem hned po rozchodu ten správný okamžik na to vázat nová pouta. Někdy je potřeba dát si čas a strávit rozchod, nechat odeznít emoce, obzvláště pokud jsou hodně silné, a případně se domluvit na jiném setkání, kde mohou navázat vztah nový. Někdy to není potřeba, ale jindy, obzvláště pokud jsou ve vztahu děti, to může být velmi důležitý a cenný další krok.

Požehnání k porodu

Většina žen před porodem do jisté míry zažívá přirozené strachy a obavy z toho, co je čeká, obvláští pokud se jedná o první miminko. Rituál požehnání k porodu je jeden ze způsobů, jak tyto obavy uvolnit, požehnat mamince k dobrému průběhu porodu a uctít její cestu do mateřství.

Může se upravovat podle potřeb a příběhu konkrétní maminky. Důležité však je, aby v kruhu bylo alespoň pár maminek, které již porodily, a nejlépe i takových, jejichž porod dopadl tak, jak si to přeje i nastávající maminka – aby jí mohly předat svou jistotu, a třeba i poradily dobré triky.

Během rituálu je důležité poskytnout prostor na vyjádření a vyčištění **strachu**, vyslovení **tužeb a přání**, prostor pro **uctění** budoucí maminky a prostor na **požehnání**. Dobré jsou taky samozřejmě dárky a užitečné rady.

Tento rituál mívá intimnější podobu, a tak se obvykle všechny přítomné ženy aktivně zapojují do rituálu. Na začátku vytvoříme kruh (třeba se vezme za ruce) a vyslovíme záměr setkání. Dále přivoláme vyšší síly, které jsou významné pro budoucí maminku, a poprosíme o požehnání. Maminku pak posadíme doprostřed na pohodlné křeslo a začneme o ni pečovat.

Vzduch – požehnání předků

U Vzduchu můžeme zapálit kadidlo a uctít ženskou linii, z níž maminka pochází. Je to pro ni příležitost poděkovat její vlastní matce a babičce a zároveň prostor poprosit o požehnání žijící i již nežijící ženy z jejího rodu. Pokud jsou maminka či babička přítomné, můžou rovnou zde požehnat své dceři, a pokud je to vhodné, můžou se podělit o svůj porodní příběh a porodní příběhy jejich předkyň. Potom připomeneme mamince, že pochází z rodu žen, které uměly rodit (jinak by tady nemohla být!), a že umění rodit má tedy v krvi. Pro ženy, jejichž předkyně měly při porodu velké potíže, se u Vzduchu zaměříme na očistu a přerušení rodinného vzorce – „Můžeš rodit jinak!“

Ohen – přání a touhy

U ohně dáváme mamince příležitost vyslovit svá přání a touhy týkající se porodu a mateřství. Je to i příležitost pro ni zamyslet se nad tím, co je pro ni to opravdu důležité. Je možné, že zde zároveň zazní i její strachy týkající se průběhu porodu nebo toho, co přinese role mámy.

Voda – očista od strachu

Zde můžeme budoucí maminku umýt (třeba jen symbolicky) a rituálně smýt její strachy a obavy. Pokud jí nebudete mýt vlasy, můžete z vlasů „vyčesat“ strachy a překážky, které by mohly bránit dobrému průběhu porodu.

Země – uctění a požehnání těla

Tady je velký prostor pro ženskou kreativitu, ale můžeme vymyslet nespočet způsobů, jak uctít tělo rodičky a požehnat jí. Malování hennou na tělo, masáž, aroma oleje, oblékání, mytí, zaplétání copů, cokoli, co má maminka ráda a co potěší miminko. Záměrem je dát mamince pocítit, že je středem pozornosti, že je důležitá, a že je podporovaná kruhem žen. V průběhu můžeme šeptat modlitby, požehnání, a obecně vytvářet atmosféru posvátnosti. Pokud je to vhodné, můžeme políbit, pomalovat či hladit břicho. Tato fáze může být opravdu dlouhá – záleží na vašich možnostech. Je nesmírně důležité, aby mamince bylo teplo a pohodlně a aby měla prostor vyslovit svá přání, popř. své hranice.

Na konec můžeme v kruhu ještě jednou požehnat mamince každý jedním slovem, popř. udělat tunel (trochu jako porodní kanál), kterým maminka symbolicky projde do mateřství, a jak bude procházet, můžeme jí naposledy požehnat či ji povzbudit.

Vše zakončíme hostinou – maminku sice můžeme krmit dobrůtkami už u uctění těla, ale úplně nakonec si můžeme užít pěknou hostinu všechny v kruhu.

Inspirace – pokud si to maminka bude přát, až bude rodit, může napsat zprávu jedné z žen v kruhu, která bude mít za úkol tuto informaci rozšířit do celého kruhu. Potom se v průběhu celého porodu může celý kruh jejích blízkých žen za ni modlit, v dobrém na ni myslet, posílat jí sílu a energii, tančit, aby podpořily její porodní tanec... prostě stát kolem ní jako neviditelný kruh velice hmatatelné podpory. Je to neuvěřitelně silná tradice, kterou stojí za to zkusit.

Rituál přivítání a pojmenování dítěte

V tomto rituálu nabízím možnost zároveň pojmenovat dítě a „zasvětit“ kmotra a kmotru. Tuto rovinu samozřejmě můžete vynechat. Pokud je pro vás slovo „kmotr“ příliš spojeno s křesťanskou vírou, můžete použít třeba „fairy godparents“ – „vilí rodiče“, „druzí rodiče“ nebo jiný kreativní název.

Poté, co je místo nachystané a pomůcky připravené, kněžka provádějící obřad vítá všechny přítomné – rodiče, prarodiče, kmotry a hosty, a vysvětluje, že se sešli, aby oslavili příchod dítěte na svět a požehnali jeho pozemské cestě.

Vzduch

Kněžka začíná Vzduchem. Připomíná rodovou linii, ze které dítě pochází (může vyjmenovat několik generací prarodičů – syn Matěje, syna Tomáše, syna Jakuba... syn Marty, dcery Karolíny, dcery Alexandry) a žehná dítěti, aby vždy cítilo podporu a propojení se svým rodem. Žehná mu také, ať zdědí co nejvíce darů a talentu svých předků. Následuje očista Vzduchem – kněžka s požehnáním očišťuje směsí bylin a kadidla hořící na uhlících prostor kolem dítěte. Následně očišťuje celou novou rodinu – matku, otce i dítě – s přáním, aby zanechali v minulosti vše, co stojí v cestě šťastné, spojené a pevné rodině.

Oheň

Následuje pojmenování. Za každé jméno, které dítě nese, se zapaluje jedna svíčka, a kněžka zve rodiče, aby vysvětlili význam každého jména a vlastnosti, které chtějí, aby toto jméno dítěti přineslo. (Svíčku necháváme hořet po celou dobu rituálu.)

Voda

Obřadní kněžka bere nádobu s vodou (do nádoby můžete nasypat bylinky, sůl, položit křišťály a kameny nebo cokoliv, co pro vás znamená posvěcení, požehnání – můžete použít i vodu z posvátného pramene) a pírko, které namáčí do vody a kapkami nebo pohlazením pírka dítěti žehná. Vyjmenovává vše, co mu do života přeje, a následně vyzývá rodiče, prarodiče, kmotry a případně i hosty, aby udělali to samé (hladit se nemusí hlavička, ale třeba ruce nebo nožičky dítěte, pohlazení může být i symbolické – ve vzduchu, aniž by se dítěte dotýkalo).

Země

Kněžka vykonávající obřad vyzývá rodiče, aby poděkovali za úspěšný porod a zdraví dítěte Matce Zemi – mohou například obětovat bylinky a kamínky na zahradě nebo košík dobrot pro lesní zvěř. Když rodiče poděkují, kněžka je vyzve, aby přednesli svůj závazek, svůj slib vůči dítěti (nechává prostor, aby rodiče vyjádřili vše, co chtějí dítěti slíbit, například „budu ti vždy oporou“, „budu tě podporovat v tom, abys byl takový, jaký jsi, a ne takový, jakého bych tě chtěla mít já“ apod.; důležité je jen to, aby sliby vycházely ze srdce). Na uzemnění slibů mohou dítěti darovat symbolický dárek (třeba přívěšek na ochranu, prstýnek prababičky, prostě dar, který má pro ně význam). Následně vyzve kněžka kmotry, aby řekli, co dítěti slibují a jak si představují svoji roli v jeho životě – uzemní slib symbolickým darem.

Obřadní kněžka žehná zároveň cestě dítěte, rodičů i kmotrů, žehná dítěti, ať je jeho cesta vždy plná lásky a podpory, a vyzývá všechny přítomné, aby (chtějí-li) také věnovali svůj dárek nebo přednesli slib.

Na závěr děkuje Matce Zemi, Otcí Nebí (nebo jakémukoliv vyššímu vědomí, které na začátku vzývala), všem přítomným, a s láskou rituál uzavírá.

Měla by následovat hostina.

Toto je pouze jeden z nespočtu způsobů, jak je možné tento rituál pojmout. Použijte tedy vlastní fantazii, abyste tuto kostru dotvořily podle svých přání a nápadů.

Rituál matky: poporodní rituál

Toto je rituál uctění ženy jako dávkyně života, uctění cesty, kterou prošla, když dala nový život a přivedla do světa nového člověka.

V naší kultuře se po porodu vše točí kolem dítěte a jaksi se zapomíná na matku, díky které je dítě na světě. Přitom právě v tomto čase žena velmi potřebuje podporu ostatních, protože právě prošla obrovskou změnou, jedním z nejsilnějších zážitků svého života.

Proměn hodných uznání je mnoho: ze stavu plnosti těhotenství přešla do stavu, kdy je její břicho prázdné, ze stavu jednoty s dítětem jako součástí sebe do situace, kdy do jejího života přišlo dítě jako nový člověk. Pokud jde o první dítě, totálně se proměňuje její bytí jako žena: Teď je z ní Matka. To je úplně nová role.

Protože žijeme v době, kdy už není samozřejmostí být v bezprostředním kontaktu s lidmi ve všech fázích života, ženy často nemají povědomí o tom, co mateřství obnáší. Místo, aby se učily přirozeně od jiných matek, učí se o mateřství z knih. Pro ženy je neocenitelnou podporou být v kontaktu s ostatními matkami a čerpat od nich.

Ženy navíc často potřebují zpracovat své porodní zážitky, vyrovnat se s tím, co nešlo tak dobře, podělit se o to krásné. Pokud ženy se svými nezpracovanými těžkými porodními zážitky zůstanou samy, může se u nich rozvinout poporodní deprese, a to je pro dítě to nejhorší.

Tím, že matku podpoříme a uctíme, děláme to nejlepší pro dítě.

Tak jako u všech rituálů, můžete jeho průběh tvořit podle potřeb konkrétní ženy a toho, co vás baví tvořit.

Poporodní rituál může navazovat na rituál předporodní, při kterém si můžete s maminkou a dalšími ženami předběžně dohodnout, kdy bude vhodný čas pro Rituál Matky. Termín si pochopitelně určuje matka. Je hezké udělat ho nedlouho po porodu, kdy už se žena měla čas trochu vzpamatovat a usadit v nové situaci. Je to velmi individuální: tři, čtyři, pět, šest týdnů po porodu (je vhodné jej udělat během šestinedělí)...

Je hezké, když se rituálu účastní více žen: nejlépe kamarádky, sestry... účast matky rodičky je individuální, záleží na jejich vztahu. Nová matka se potřebuje cítit bezpečně pro to, aby mohla sdílet nejhlubší zážitky ze svého porodu, a ne každá žena má takto blízký a důvěrný vztah se svou matkou. Pokud ano, je to

samozřejmě velmi krásné a je pěkné dát matce matky v rituálu důležitou roli: přijímá svou dceru mezi matky.

Rituál Matky by měl mít následující prvky:

- Prostor pro sdílení porodních zážitků nové matky, případně i dalších žen
- Uctění nové matky jako dárkyně života, uctění toho, že dala život
- Přijetí do „klanu matek“
- Uctění jejího těla, které v sobě vytvořilo a pak porodilo dítě.
- Sdílení tipů a zkušeností ostatních matek
- Dárky, sliby pomoci, oslava

Může vypadat např. takto:

Nová matka dá vědět, že je připravená projít rituálem.

Je dobré, aby rituálu byly přítomny ženy, které už matkami jsou.

Připravíte křeslo pro matku: čestné místo, dostatečně pohodlné, aby tam mohla sedět i s dítětem. Současně je dobré připravit místo pro péči o tělo; každá novopečená matka, která celý den nosí dítě, ocení masáž.

Ostatní ženy se posadí do kruhu kolem ní. Ta, která rituál vede, všechny přivítá a řekne něco v tomto duchu: „Sešly jsme se tu, abychom oslavily (jméno nové matky) a přivítaly ji do kruhu matek.“ Nová matka může začít tím, že se představí jako součást své ženské linie: „Jsem Kateřina, dcera Ludmily, vnučka Květoslavy, pravnučka Anny, ...“ Pokud je přítomná její matka, může pokračovat ona a představit se stejným způsobem, aby bylo zřejmé, že obě pocházejí ze stejného zdroje a každá je sama za sebe. Pokud chtějí, mohou se i ostatní ženy představit skrze jména své ženské linie. Hezké je předávat si slovo společně s nějakým předmětem symbolizujícím mateřství (soška ženy-matky, Matky Bohyně apod.). Po představení může následovat sdílení příběhů matek: začne nová matka, případně může začít její matka. Nová matka sdílí, jaký pro ni byl porod a jak se teď cítí ve své nové roli, případně jaké má ze své nové role obavy (často mají novopečené matky strach, jestli budou dobrými matkami). Její matka, je-li přítomná, může povědět, jak se její dcera narodila, jaké pro ni bylo stát se matkou, jak ji mateřství změnilo. Její dcera ji tak může začít vidět nejen jako svou matku, ale jako ženu, stejně jako je ona sama. Ostatní matky mohou též sdílet prožitky svého porodu a něco o svém mateřství: jak je změnilo, co je na něm krásného, co náročného apod.

Po sdílení vytvoří ženy-matky stojící kruh kolem nové matky, ostatní ženy sedí okolo nich. Jedna z nich (matka matky či vedoucí rituálu, pokud je matkou, případně sestra či přítelkyně matky) řekne něco ve smyslu:

„Z tvého lůna se narodil nový život. Z tvých prsou proudí mléko, aby ho vyživovalo. Tvoje ruce pečují a ochraňují. Tvoje ústa zpívají a utěšují. Teď jsi matkou. Tvé srdce je navždy propojeno se srdcem tvého dítěte. Vítej mezi nás, Matko!“ Vezme ji za ruce a přivede do středu kruhu matek, které ji mohou jedna po druhé obejmout, případně jí zazpívat nějakou píseň.

Poté může následovat rituál uctění těla, které přivedlo na svět nový život. Vedoucí rituálu může říct pár slov o síle a kráse ženského těla, které vytvořilo a porodilo nového člověka. „Pojďme společně uctít a opečovat tělo této matky, které prošlo těhotenstvím a porodem a přivedlo na svět krásné dítě.“ Přivedou ji na místo, kde si může pohodlně lehnout, a ostatní ženy se posadí okolo ní. Krásné je, když ženy přiloží své dlaně na její tělo se záměrem uctění a oslavy, mohou ho navonět vonnými oleji, namasírovat a uctít břicho, požehnat prsům, aby měly dost mléka, uctít joni (pohlaví) matky jako brány života (záleží na tom, co je vhodná míra intimity, mohou se joni dotknout přes oblečení/prádlo, symbolicky požehnat např. růžovým olejem, nebo požehnat jen slovy, uctít to, že přivedla na svět nový život, požehnat jí, aby se po této velké práci zregenerovala a přinášela dál ženě potěšení... toto je obzvlášť důležité po nástřihu.)

Po požehnutí těla mohou ženy přinést nové matce dárky a přání pro její novou životní fázi mateřství. Hezké je dát jí symbolický dárek, např. šperk s tématem mateřství nebo cokoli, co ji podpoří jako matku. Od své matky může např. dostat něco, co ona sama dostala od své matky. Je dobré, když matka nové matky uzná novou roli své dcery a nové místo v rodinné linii a zaváže se, že nyní ji bude ctít jako matku ve své vlastní autoritě a síle. Spolu s dárky mohou ženy nové matce dávat požehnání a přání: Např. ať má vždy kolem sebe dostatek lásky a podpory, aby jako matka mohla čerpat a mít dost lásky, trpělivosti a síly pro své dítě, a tak podobně.

Pak může následovat oslava, tanec, hostina.

Rituály po potratu

Několik jednoduchých tipů na rituály, které mohou podpořit ženu na cestě k vyrovnání s potratem.

Dopis nebo rozhovor s dítětem. Posadit se a hovořit nahlas nebo v duchu s nenarozeným dítětem (nebo psaní dopisu) může být jednoduchý a silný nástroj, jak mu vysvětlit, proč ho zrovna v tento okamžik nechcete. Některé ženy své děti prosí, aby na ně počkaly – i to je možnost. Zním případy, kdy se po srdečném rozhovoru s dítětem těhotenství přerušilo samo přirozeným potratem, aniž by byl nutný jakýkoliv zásah.

Balónek. Kupte si pěkný (třeba červený) balónek nafouklý héliem, nebo eventuálně lampionek. Představte si balónek jako své těhotné břicho, jako dítě, vysvětlíte mu, proč ho zrovna teď nemůžete přijmout, a s láskou (a často se spoustou slz) ho pusťte, ať odletí nahoru...

Často je pro ženu nejvíce obtížné nenarozené dítě úplně „pustit“, přestat na něm lpět, myslet na něj. Tento rituál může právě tento krok puštění podpořit.

Lodička. Podobně jako s balónkem podporuje i tento rituál puštění dítěte.

Vytvořte malou lodičku (z kůry, dřeva, ořechů), používejte zásadně přírodní materiály, a naplňte lodičku dárky pro dítě (květy apod.), můžete zapálit i svíčku (nejlépe z včelího vosku nebo jiného přírodního materiálu). Lodičku potom s modlitbou pusťte dolů po řece.

Pojmenování. Mnoha ženám přináší úlevu jejich nenarozené děti pojmenovat.

Jde o jisté uznání jejich existence a role v jejich životě – přijetí toho, co se odehrálo.

Pro mne osobně bylo nejdůležitější přijmout to, že můžu své nenarozené dítě milovat a zároveň je nechtít. Že ho nemusím odmítat se zavřeným srdcem, ale že ho mohu vnitřně přijmout a milovat, a zároveň ho poprosit, aby odešlo.

Pokud však chceme udělat „plný“ potratový rituál za použití všech živlů, je důležité zapojit několik prvků: uznání toho, co se stalo – popř. uznání místa nenarozeného dítěte v rodině. Zpracování viny (nejčastěji u interrupcí) či pocitu „selhání“ (častěji u přirozených potratů). Dále je důležité poskytnout prostor pro emoce, které maminka potřebuje dostat ven – ať už slzami nebo vztekem. A nakonec je nesmírně důležité, aby se žena s láskou rozloučila a skutečně pustila toto své dítě. Na konci je též důležité provést něco symbolizující naději a radost z budoucnosti, která ženu čeká. Pokud o miminko nechtěla přijít, může to být přání a modlitba za to, aby další těhotenství dopadlo dobře. Pokud si nechala miminko vzít záměrně, je dobré zde udělat prostor pro modlitbu za cokoli, co je pro ni důležité.

Toto téma je velice citlivé a je nesmírně důležité se maximálně přizpůsobit potřebám dané ženy či páru. U některých bude důraz na zpracování viny, u dalších zas na pouštění. Nechte se řídit vlastní intuicí a snažte se vycházet ze svého srdce.

Pokud se jedná o rituál po interrupci, je velmi důležité, aby ho provázela žena, která sama pevně věří, že možnost volby v těhotenství je v pořádku, a nemá žádné výhrady vůči volbě matky ukončit toto její těhotenství.

Země – je prostor pro uznání toho, co se stalo. Zde může maminka vyprávět svůj příběh a být vyslyšena bez posuzování včetně všech detailů a „hloupých“ drobností, které jsou často tak důležité. Mnoho žen nemá komu říct tento svůj bolestivý příběh a samotné jeho vyřčení a následné přijetí bez soudů může být nesmírně léčivé.

Zde je též vhodné uznat to, že žena byla těhotná, i když jen krátce, uznat to, že nosila dítě, a případně i pojmenovat či jinak uctít přítomnost (jakkoliv krátkou) tohoto dítěte v jejím životě či rodině. Bývá velice silné například vyrobit hliněné miminko jako fyzickou podobu ztraceného dítěte (v tomto případě bude potřeba později v rituálu hliněné miminko nechat odejít – třeba do řeky). Můžete též pomalovat tělo ženy (hennou, okrem či barvami) posvátnými symboly nebo symboly jejich duševních jizev spojených se ztrátou – podle toho, co zrovna tato konkrétní žena bude potřebovat.

Voda – jakékoli emoce jsou vítané. Zároveň můžeme tento proces podpořit tím, že fyzicky umyjeme tělo ženy, obzvlášť oblast dělohy, a během umývání necháme odejít vinu či pocit selhání. Lze též například použít rituální vylévání vody (z karafy do řeky, jezera či doma do džbánu) jako symbolické pouštění těžkých pocitů.

Obeň – zde často bývá vhodná komunikace s miminkem – ať už pomocí dopisu, slov nebo malby. Je dobré, aby žena mohla jaksi „vysvětlit“ miminku, proč si ho nechala vzít, nebo mu naopak říci, jak moc je jí líto, že odešlo. Zde se může omluvit, vyjádřit svou lásku k dítěti a popřát mu vše krásné na jeho cestě dál – ať už povede kamkoli.

Vzduch – posledním krokem je symbolicky dítě pustit. Jeden z nejsilnějších způsobů je lampionek nebo balonek, který žena fyzicky vypustí ve chvíli, kdy se cítí připravená.

U tohoto rituálu není ani tak důležitý pevný formát, jako záměr, podpora a nesouzení. Je důležité dopřát ženě tolik času a prostoru, kolik bude potřebovat, vyslechnout si ji a samozřejmě podpořit v tom, že má po potratu či interrupci právo na šťastný život. Bývá dobré třeba na konci rituálu zapálit svíčku jako symbol naděje a budoucnosti, a požehnat záměrům ženy a jejím snům.

Co je velice důležité pro kněžku, která rituál vede, je uvědomit si, jak časté potraty a interrupce jsou, a taky jak málo podpory ženy v těchto situacích dostávají...

Je paradoxem, že téma potratu, a obzvlášť téma interrupce, je v české společnosti stále velkým tabu. Paradox proto, že je Česká republika stále mezi vedoucími zeměmi v Evropě a ve světě, co se interrupcí týče – dle výzkumu Roberta Johnstona byla potratovost (těhotenství zakončená interrupcí) v Česku v roce 2010 30–50 % na severo-západě a 20–30% na jiho-východě. Zpravidla v Evropě platí fakt, že čím dále na východ, tím je potratovost vyšší, některé části Ruska a Ukrajiny dosahují 67–87%. Dle WHO měly v roce 2003 země východního bloku (Bělorusko, Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Polsko, Moldávie, Rumunsko, Rusko, Slovensko a Ukrajina) nejvyšší potratovost na světě, a navíc v průměru více interrupcí než porodů. A to se bavíme jen o interrupcích, vedle kterých je velká skupina žen, které zažily potrat přirozený. S tím rozdílem, že u přirozených potra-

tů se maminka většinou setkává s podporou okolí. U interrupcí – tématu, které je stále zatížené naší křesťanskou tradicí – je to naopak a namísto podpůrných slov se ženy (až na výjimky) setkávají s reakcemi typu „zabila jsi dítě, patří ti to, je správné, že se trápíš“.

Je pak zvláštní a smutné, že tak rozšířený jev zůstává pod pokličkou společenského tabu. Ne, interrupce nejsou otázkou několika nezodpovědných holek, 30–50% (třeba v Pražském regionu) bude určitě zahrnovat mnoho různých žen a mnoho různých příběhů. WHO dále říká, že „nechtěná těhotenství a interrupce se odehrávají v každé společnosti, a to z několika důvodů. Antikoncepční metody mohou selhat; páry ne vždy používají antikoncepci správně nebo pravidelně; některé ženy mají partnery, kteří ji odmítají; některé otěhotní v důsledku sexu proti své vůli; a některé k interrupci donutí zdravotní důvody. Ale i plánované těhotenství se může stát nechtěným, když se změní životní situace“.

Ano, žádná antikoncepční metoda nedává stoprocentní záruku, a tedy obvyklá reakce ve smyslu „holka blbá, neuměla použít kondom“ je zároveň tou nejčastější a zcela zbytečnou urážkou ženy. Kdo ví, zda si neprošla peklem poté, co ji selhala správně použitá a „spolehlivá“ antikoncepční metoda. Věřím, že odhodlat se k interrupci je vždy těžké rozhodnutí a samotný proces je ještě náročnější, nejen po fyzické, ale hlavně po emoční stránce. Je nesmírně důležité ženu, která se k tomuto nelehkému kroku (jehož důvod nemusíme znát) odhodlala, podpořit.

Můj zájem o potraty začal mnohem dříve, než jsem byla sama reprodukce schopna a v průběhu let získával různé podoby: plakáty na umělecké maturitní výstavě, knihy Ženské příběhy, průzkum historie interrupcí a bylin, semináře, prezentace na konferencích, potratové rituály – a také osobní zkušenost. Červenou nití, která všechny tyto různorodé projevy propojovala, byl naprosto jasný pocit, který jsem měla tak dlouho, jak si jen pamatuji: že je důležité, aby ženy měly přístup k možnosti bezpečně potratit bez viny, studu nebo trestu. Osobně si totiž myslím, že ženská plodnost je velký dar, ale taky to je osobní volba.

Možnost nechat dítě odejít z matčina těla vnímám jako velice odvážný a zodpovědný krok. Bohužel je tato volba zatížena vrstvou protichůdných pocitů, především strachu, studu, viny a vzteku, které se často nemají jak projevit, vyčistit a zahojit.

Oba zážitky – potrat i interrupce – s sebou nesou křehké, intimní, lehce zranitelné pocity – velmi syrový smutek a hlubokou bolest, které je potřeba uctít. Dopřát jim prostor, aby se projevíly. Dopřát každému ztracenému dítěti prostor v srdci,

možná ho pojmenovat, možná pohřbít, možná k němu promluvit či napsat dopis – ale uznat jeho přítomnost, prožít veškeré pocity, které se derou na povrch, a následně se definitivně a s láskou rozloučit. Neexistuje žádný univerzální přístup, naopak je to pro každou ženu individuální, ale je dobré mít přístup ke zdrojům informací, tak aby žena mohla najít vlastní inspiraci – například to, co pomohlo ženě jiné. V tom vidím velký potenciál rituálu.

Rituál moudrých žen: rituál menopauzy

V naší společnosti, kde stáří má malou váhu a všichni se snaží vypadat mladší, než jsou, je příchod menopauzy pro většinu žen něco, čeho se bojí.

Někdy mohou mít pocit, že ztrátou plodnosti ztrácejí jako ženy hodnotu, že ztrácejí svou ženskost.

V tradici Bohyně říkáme, že žena vstupuje do fáze Moudré ženy. Podle tradice severoamerických indiánů je to fáze, kdy žena zadržuje svou krev uvnitř, na rozdíl od plodného období, kdy ji věnovala plození a zemi. Říká se jí Moudrá krev a žena používá tuto energii k tomu, aby přinášela moudrost do své komunity.

V našem jazyce máme pro menopauzu krásné a výstižné slovo: PŘECHOD.

Je to opravdu významné období přechodu do nové fáze v životě ženy a pro zdárné dokončení tohoto přechodu a přijetí všech darů, které tato nová fáze přináší, je dobré Přechod náležitě uctít.

Žena prošla fází Dívky a Matky a nyní vstupuje do archetypu Vědmy – Moudré ženy.

Ženy, které jsem provázela tímto rituálem, byly velice dojaté úctou, kterou v tomto rituálu přijaly, protože ji ve svém okolí často necítily. Měly pocit, že rituál jim pomohl si přivlastnit svoji moudrost a zodpovědnost za blaho své komunity, uvědomily si, že jejich životní zkušenosti mají velkou váhu a jsou cenné pro ostatní lidi. Po rituálu některé z nich jako by vyrostly – narovnal se do své vlastní důstojnosti.

Zde je návrh rituálu, který si můžete jakkoliv přizpůsobit svým vlastním konkrétní potřebám, zkrátit ho či prodloužit, jak je libo:

Rituál můžete dělat pro jednu či více žen.

Můžete k rituálu pozvat ženy všech generací: ženy v archetypu dívky, které ještě nerodily, ženy v archetypu matky, které porodily nebo jsou ve svém plodném cyklu a životě tak daleko, že naplňují princip matky, a ženy, které menopauzou už prošly. Je pěkné, když se buď symbolicky obléknou do archetypálních barev: dívka: bílá, matka: červená, moudrá žena: černá, nebo jim můžete příslušnou barvou na čelo namalovat symbol: spirálu života nebo měsíc apod.

Před začátkem rituálu připravte „čestné místo (místa)“ pro Královnu/Královnou – moudrou ženu/moudré ženy, pro které je rituál určen: speciálně vyzdobené židle nebo křesla, „trůny“.

Symbolické dárky pro ženu/ženy procházející rituálem: např. nějaký pěkný kámen, který vyjadřuje důležitost zkušeností získaných v jejím životě, šál v symbolických barvách moudrosti: fialová, stříbrná, černá apod.

Po přivítání a pár slovech o tom, proč se sešly, může žena, která rituál vede, pozvat, ať se královna/královnou dnešního večera posadí na trůn. Může povědět něco o archetypu Moudré ženy, do kterého vstupují (Moudrá žena je ta, která nabyla životní zkušenosti a teď je sdílí s ostatními. Ta, která už je opět sama za sebe, která odchovala děti a teď se může naplno zaměřit na to, co je její vlastní cestou naplnění smyslu života.)

1) **Kruh sdílení:** ženy sdílejí své zkušenosti, představy i obavy spojené s přechodem a menopauzou. Mohou se týkat stárnutí, změny těla, vnímání vlastního ženství, sexuality, vlastní síly, seberealizace, zdraví apod. První sdílí nejstarší žena, potom další v pořadí podle věku. Ty, které ještě neprošly menopauzou, mohou mluvit o vlastních pocitech k tomuto tématu, případně o svých zkušenostech s blízkými ženami, které tímto obdobím prošly nebo právě procházejí.

2) **Uctění:** (může provést kněžka nebo různé ženy – přítelkyně, dcery, sestry, ...)

– **Vzduch:** můžete kolem jejích ramen položit lehký hedvábný šátek v barvách Moudré ženy (nebo symbolicky zapálenou šalvějí, kadidlem, vonnou tyčinkou udělat kruh okolo jejího těla) se slovy:

„Ctím moudrost tvých zkušeností nabytých v průběhu života a přeji lidem okolo tebe, ať se jimi mohou inspirovat.“

– **Oheň:** dát jí zapálenou svíčku:

„Ctím oheň tvojí vnitřní síly jít za svojí pravdou, říkat pravdu a ukazovat pravdu jako moudrá žena.“

– **Voda:** Připít pohárem tmavě červeného vína:

„Ctím moudrou krev tvého lůna, která už se neprolévá každý měsíc pro tvoření života, ale zůstává uvnitř, aby vyživovala tvoji moudrost.“

– **Země:** Namalovat symbol(y) hlínkou/tmavě červenou/černou barvou: na ruce, na čelo (spirály, hady moudrosti, sovu, ...):

„Ctím moudrost uloženou ve tvém ženském těle, ctím tvůj životní příběh vepsaný do mapy tvých vrásek moudrosti.“

Pak jí/jim mohou ostatní ženy předat své dary s přáním pro novou životní fázi.

Na závěr mohou ženy překročit symbolický práh (vytvořený z květin, položeného koštěte apod.), který představuje vstoupení do nové fáze života (na druhé straně jí/je případně mohou přivítat ženy, které už tento práh překročily).

3) Následovat může společná *oslava*, hostina, tanec apod.

Rituál rozloučení ze zesnulým: pohřeb

Tento rituál pokládám za velmi důležitý, protože ctí mysterium odchodu ze života. Vztah naší společnosti ke smrti není zdravý a přirozený. Smrt se snažíme vytěsnit, ignorovat a ukryt. Celostní a cyklický pohled na život a smrt, který nabízí spiritualita Bohyně nám pomáhá uzdravovat náš postoj ke smrti a vnímat ji jako nedílnou a přirozenou součást života.

Tak jako vše v přírodě a vesmíru probíhá v cyklech, je i smrt součástí většího cyklu života-smrti-životu. Život stále pokračuje, i když individuální život skončí. Ať už věříte v cokoli o posmrtném životě, o reinkarnaci, faktem je, že ten kdo zemře, dál zůstává v srdcích těch, kteří ho milovali, ve svých dětech, vnucích, v tom, co zanechal na tomto světě.

Tady nabízíme nějaké nápady a možnosti, jak uctít tento poslední životní přechod: přechod na druhý břeh.

Jak pojmem rituál rozloučení hodně závisí na konkrétních okolnostech:

Jestli zesnulý zemřel doma, či v nemocnici, nebo hospicu, jestli bude rituál jen v kruhu nejbližších, nebo bude součástí pohřbu. Záleží samozřejmě na přáních zesnulého ohledně jeho pohřbu a na přáních rodiny.

Pokud připravujete rituál pro milovaného člověka, dopřejte si dostatek emoční podpory svých blízkých. Je snadnější dělat rituál pro někoho, kdo není váš nejbližší, domluvte si proto pomoc přátel, či příbuzných, nebo přímo někoho, kdo dělá pohřební ceremonie.

Pokud jde o úmrtí doma, dopřejte si dost času s mrtvým pobýt v klidu a tichu, jen s pár zapálenými svíčkami a dejte si čas se s ním nejprve osobně rozloučit, než začnete s rituálem. Není třeba hned něco začít dělat, nejlepší je jen být v úctě a respektu v přítomnosti tohoto posledního životního přechodu. Smrt je mysterium, stejně jako zrození.

Při přípravě rituálu se naladte na to, co vy a ti, kteří ho dělají s vámi, cítíte jako dobré a správné. Pohřební rituál je především pro ty, co zůstali.

Pokud máme možnost udělat rituální očištění a omytí těla zemřelého, je to velmi silný a krásný přípravný rituál – můžete ho dělat sami, či s pomocí těch nejbližších, kteří si přejí být u toho. Pokud se však na to necítíte, můžete to svěřit někomu jinému.

Pohřební rituál ve svých krocích prochází živly od nehmotnějšího: Země až k nejméně hmotnému: vzduchu, abychom podpořili rozvázání pouta s pozemskou existencí v těle a duše se mohla odpoutat a odejít.

Proto je velmi dobré začít na hmotné rovině – pokud to jde – uctěním tělesné schránky, která zesnulého nosila v tomto životě a do níž se otiskla jeho/její duše. Je známo, že pokud nemáme možnost skutečně vidět opuštěnou tělesnou schránku toho, kdo zemřel, jeho smrt se pro nás nemůže stát úplně reálnou a nemůžeme ho tudíž úplně pustit a s jeho smrtí se vyrovnat.

Tedy prvním, přípravným krokem rituálu je očištění a uctění tělesné schránky: Pro omývání těla si vytvořte klidný, posvátný prostor: zapalte svíčky, můžete pustit tichou hudbu. Dopřejte si čas, nespěchejte, dejte si prostor projevit své pocity. Pokud budete chtít, můžete k mrtvému milovanému člověku mluvit. Po smrti je duše ještě blízko těla.

Můžeme tělo omýt směsí: smícháme vodu (kohoutkovou, nebo z pramene, mořskou ...), která představuje plynutí a pouštění, se solí která představuje zemi, slaný roztok představuje jak slzy našeho smutku, tak plodovou vodu mateřského lůna, skrz které se narodil a může se narodit znovu. Můžeme přidat vonné esenciální oleje, tradičně se používá kafr, eukalyptus, a byliny: např. rozmarýn.

(Nebudeme zde psát o technických detailech, je dobré si je však nastudovat jinde, na internetu je dostatek dostupných informací.)

Po osušení těla ho můžeme očistit vonným kouřem: tradičně se používala myrrha, ale vhodné je i kadidlo, byliny, či jakákoliv směs, kterou chcete použít.

Poté ho/ji můžete obléknout do oblíbených šatů, ve kterých ho chcete pohřbít. Můžete pak připravit pokoj pro pohřební rituál v kruhu blízkých: kolem těla i na tělo můžete dát květiny: symbol krásy a pomíjivosti života, zapálit svíčky, připravit hudbu apod. Pro ty, kdo nemohou přijít, je hezké udělat fotografii jako svědectví toho, že opravdu tento člověk odešel.

Další kroky můžete uzpůsobit podle konkrétní situace. Pohřební rituál nejspíš proběhne v kruhu nejbližších, některé části ale mohou být součástí formálního pohřbu. Je určitě dobré dělat pohřeb nejen pro úplně nejbližší, ale pro celou komunitu, která se přeje se zesnulým rozloučit.

Přivítání:

Milí přátelé,

Sešli jsme se tady, abychom se rozloučili s a společně uctili jeho/její cestu na druhý břeh.

Sešli jsme se, abychom uctili svou lásku k němu/ k ní, podělili se o svůj smutek a společně vzpomínali na to, jak se dotknul/a našeho života. Abychom oslavili jeho/její život.

(Pokud se rituál odehrává bez těla, přichystejte si fotografii zesnulého)

Rituálem nás provedou elementy života: země, voda, oheň a vzduch. Prosím o jejich požehnání a podporu.

Prosím síly vzduchu o jasné vzpomínky, prosím síly ohně o odvalu stát tváří v tvář skutečnosti smrti, prosím síly vody, otevřete naše srdce a dovolte ať naše slzy a naše láska proudí, prosím síly země, ze které jsme vzešli a do které se vrátíme, přineste nám sílu, podporu a moudrost: vědomí, že vše, co zemře se stane součástí země a z ní opět vzejde nový život.

Element Země:

Prosím o požehnání země, ze které jsme se všichni zrodili, aby si vzala zpátky jeho tělo, aby jeho duše mohla svobodně cestovat dál.

Můžeme dát poslední sbohem jeho tělu, které ho nosilo v tomto životě a bylo příbytkem jeho duše.

(Lidé se mohou chodit rozloučit s tělem, položit květiny, nebo pohřební dary: oblíbené předměty zesnulého, které musymbolicky chcete dát na cestu s sebou. Můžete si také připravit předměty, které připomínají jeho/její život a vyprávět příběh/y které se k nim pojí.

Element vody:

„Zvu vás všechny ke chvíli ticha, abychom si vzpoměli na ..., abychom cítili lásku, která nás k němu/ní poutá a na radost, kterou jsme spolu sdíleli.“ (Může hrát chvíli nějaká tichá hudba, která podbarví vzpomínání).

Prosím o požehnání vody, která představuje naši lásku, naše city, naše slzy. Vody, která stále plyne tak jako řeka času která vše vyléčí.

Můžeme poděkovat, za všechny krásné chvíle, které jsme zažili s ...

(Teď může nastat čas na sdílení vzpomínek a historek, které jsme zažili s ... Pokud rituál probíhá v užším kruhu doma, můžou všichni sedět v kruhu a vzpomínat, případně můžeme poslat fotografii zesnulého po kruhu, kdo chce, podělí se o vzpomínku. Na pohřbu je dobré, aby jeden či několik lidí se podělili o svoje vzpomínky, příběhy, historky.

Můžeme nalít pohár vína a poslat ho po kruhu a připít si na lásku, kterou se ... dotknul našeho života.

Element Ohně:

Prosím o požehnání ohně, ať světlo, které ... zapálit dál hoří ve světě a v našich životech.

Můžeme poděkovat za to, co zesnulý vytvořil, za to, co bude hořet dál: Jeden člověk, či několik lidí mohou zapálit svíčky jako symboly tohoto světla a vyprávět o jeho životě, o tom, co bylo tím jeho světlem, jeho ohněm, který přinesl do světa a do našich životů.

Element vzduchu:

Prosím o požehnání vzduchu na cestu pro jeho duši. (Nasypeme směs kadidla na uhlíky a obejdeme s kadidelnicí tělo/rakev, nebo ji postavíme vedle fotografie zesnulého). Tak jak kouř stoupá k nebi, ať i jeho duše s naším požehnáním pokračuje na svojí cestě.

(Necháme hrát nějakou krásnou, duchovní hudbu dle volby rodiny, případně přání/oblíbenou hudbu zesnulého)

Po obřadu a po pohřbu by měla následovat zádušní hostina, kde se mohou přátelé a rodina zesnulého potkat a propojit v méně formální atmosféře, sdílet další vzpomínky a historky a navzájem se podpořit.

Je hezké nechat pro zesnulého připravit jeho oblíbené jídlo (a pak mu je případně přinést na jeho oblíbené místo venku a nechat ho tam, případně je dát ke hrobu). Na hostině mu opět můžeme všichni připít na památku a společně oslavit život.

Pokud zemře náš domácí mazlíček, zvíře, které jsme milovali, je také dobré pro něj vytvořit odpovídající – samozřejmě jednodušší – pohřební rituál. Obzvláště důležité je to pro děti, které často se zvířaty mají stejně silný vztah jako s lidmi a proto pro ně rituál může být důležitou podporou pro vyrovnání se s bolestí a ztrátou.

III.
RITUÁLY LUNY

Od pradávna hraje měsíc v životě ženy důležitou roli: měsíční cyklus na obloze je těsně spjat s měsíčním cyklem v těle každé ženy – s menstruací. Novoluní a úplněk jsou tedy pro ženu důležité dny, kdy může využít sílu měsíce pro podporu vlastního záměru.

Úplňkový rituál

Úplněk je bodem největší plnosti měsíce, vrcholem lunárního měsíce – je to čas na poděkování, oslavy a záměry. Dopřejte si oslavu v ženském kruhu, nechte se hýčkat, zdobte se, udělejte si manikúru, vezměte si na sebe krásné dlouhé šaty, tancujte, zpívejte a uctívejte krásu svého těla, svoji ženskost a smyslnost. Výborné je si vyměnit relaxační masáž s kamarádkou...

Až se budete cítit co nejvíce krásná a uvolněná, pusťte se do rituálu poděkování. Zamyslete se nad tím, co se vám všechno za uplynulý lunární měsíc povedlo, za co všechno jste vděčná, nezapomeňte poděkovat za lidi, kteří vás podporují a milují, a za zdraví. Poděkování nejlépe říkejte nahlas někde v přírodě a dotýkejte se země buď bosýma nohama nebo dlaněmi. Při „zimní“ verzi rituálů můžete poděkování vyslovit před oltářem a potom někde v přírodě jen položit obětinu (třeba bylinky). Nebo si je vyslovit vzájemně s kamarádkou a potom si vyměnit nějaké drobné dárečky (když dáváme dárky, uctíváme tak štědrost Matky Přírody – Bohyně).

Rituál na novoluní

Novoluní je příležitost pro celkovou očistu – jak fyzickou, tak mentální.

Můžeme si tedy dopřát koupel s mořskou solí (doporučuje se až 1 kg) a aroma olejíčky (třeba růže, germanium). Pro pocit skutečné rituální lázně si zapalte svíčky, zapněte relaxační hudbu a dopřejte si luxus úplného uvolnění. Můžete si taky zapálit suchou šalvěj a nechat se očistit vonným kouřem této rituální byliny (šalvěj nepoužívejte v těhotenství). Dále se můžete zamyslet nad tím, co vše už chcete nechat odejít, sepsat si to na papír a s poděkováním rituálně spálit v ohni. Je dobré nejdříve nabídnout ohni obětinu ve formě bylin.

Potom se zamyslete nad tím, co všechno si přejete do budoucího lunárního měsíce, sepište si to na papír nebo udělejte koláž či obrázek a poproste matku

Lunu, aby vaše záměry podpořila. Můžete symbolicky zasadit pár semínek do květináče jako nové začátky, které chcete podpořit.

Pravidelná oslava měsíčních svátků vám nejen dodá energii a příležitost k ujasnění vlastních cílů a prostor pro oslavu, ale podpoří vás i v naladění se na vlastní měsíční cyklus a rytmus vlastního těla.

Rituál na očistu domova

Tento rituál se klasicky provádí na Imbolc (1. února), ale lze ho vykonat, kdykoliv začínáte mít pocit, že doma je příliš těžká atmosféra. Domov můžete čistit mnoha způsoby, vyberte si tedy ten, který je vám nejbližší, například: (tyto rituály se nejlépe provádí během nebo po důkladném fyzickém úklidu)

Vykuřování

Vonné byliny, zájmena šalvěj (ale můžete udělat i vlastní směs – třeba levandule, šalvěj, růže, kadidlovník, myrha), zapálíte nebo nasypete na hořící uhlík a pomoci pírka, vějíře nebo vlastní ruky můžete tento kouř rozprostít do prostoru (obzvlášť do rohů místnosti). Během vykuřování můžete nahlas říkat, co si přejete v domově mít (např. zdraví, lásku apod.).

Očista zvukem

Můžete použít vlastní hlas, chrastítka, tibetské mísy, buben nebo i jiný hudební nástroj, abyste pročistily prostor zvukovou vibrací. Můžete zkusit třeba tibetské mantry, posvátné zpěvy, nebo jen slova, která ve vás vyvolávají příjemné pocity.

Svíčky/Oheň

Nejlépe s bílou svíčkou se projdete po domě a necháte „spálit“ všechno nežádoucí – staré hádky, nepříjemné události. Můžete si představovat, jak pálíte neviditelné „pavučiny“ negativních prožitků. Pokud chcete pořádnou očistu a máte pocit, že plamínek svíčky nestačí, použijte starou pánev, nasypejte do ní sůl (nejlépe Epsomskou), nalejte do ní líh (třeba technický), tak aby byla vlhká, zapalte oheň a ohněm vyčistěte prostor, spalte v něm vše negativní, od čeho chcete prostor vyčistit. Dbejte na bezpečné zásady zacházení s ohněm, nejprve doporučuji vyzkoušet si to venku, abyste odhadli množství soli/lihu a výšku plamene. Na dno pánve můžete dát písek, aby se tolik nerozpálila.

Všechny metody můžete kombinovat nebo upravovat podle sebe a doplňovat vlastní fantazií!

IV. SEZÓNŇÍ OSLAVY

Rituály slunečního cyklu

Kolo roku

„*Kolo roku*“ rozděluje rok do ročních období podle slunečního cyklu, tedy slunovratů a rovnodennosti. Podobná „kola“ jsou známá z původních amerických, keltských, tibetských a v poslední době rovněž „Wicca“ tradic. Kola ročních období jsou systémy používané mnoha kulturami po celém světě k uctění a pochopení běhu času a střídání období v průběhu roku. Spojují tak spiritualitu s měnícím se světem, v němž žijeme. Základní směry kola, které se věnují posvátným elementům života a vyznačují slunovraty a rovnodennosti pro severní polokouli, jsou:

Yule – zimní slunovrat: 22. prosince; sever, element Vzduchu

Litha – letní slunovrat: 21. června; jih, element Vody

Ostara – jarní rovnodennost: 22. března; východ, element Ohně

Mabon – podzimní rovnodennost, 21. září; západ, element Země

Přechody mezi nimi se často připomínají různými festivaly a vesměs se shodují s obdobími ženského (či mužského) života. Tato období jsou:

Imbolc: 1. února, uctění dívky

Beltane: 1. května, uctění milenky

Lammas: 1. srpna, uctění matky

Sambain: 31. října, uctění stařeny

Tento systém poskytuje zajímavého průvodce během roku a dává smysl cyklickému střídání jednotlivých období v roce.

Kruh Libuše

Slovanské Kolo roku

Kolo roku odráží změny přírody v našem podnebném pásu. Společnost založená na agrárním sepětí s Matkou Zemí výrazněji vnímala propojení s přírodními cykly a závislost svého přežití na ročních obdobích růstu, plození, rozpadu a zániku. Bohyně-Země, v teplém období líbaná a oplodňovaná Bohem-Sluncem, přinášela výživu a umožňovala připravení a uchování zásob na přežití zimy. I starší kultury lovců a sběračů měly hluboké naladění a úctu k životadárným i smrtonosným silám Přírody. Z nich pramenila hluboká úcta, kterou ženskému principu projevovali. Vnímali se jako součást většího celku, se kterým byli spjati. Současná vrcholně individualizovaná společnost, žijící převážně ve městech, tuto hloubku spojení nevnímá – a část z nás ji hluboce postrádá. Jsou to síly pradávne Bohyně, které stále kolují v našich tělech. Protože Ona je stále přítomná, živá, Její proměny v Kole roku rezonují v našich tělech a duších a probouzejí impulzy, jimž mnohdy nerozumíme. Proměny Bohyně a její požehnání můžeme do svého života vnést tak, že půjdeme rokem a oslavíme Ji a uctíme v jednotlivých aspektech. Naladíme se na Její volání ve své duši. K tomu můžeme použít Kruh Libuše, sestavený Jejími kněžkami.

První Bohyně kruhu je Zora, Jasněnka, Jitřenka – Bohyně předjaří, Bohyně Panna, spojovaná s bílou barvou. Její čas roku nastává na Hromnice, v době, kdy se rodila první jehňata, ovce dávaly mléko a to spolu s masem bylo zárukou přežití v době, kdy se zásoby tenčily. Proto je spojována s nadějí. Jejím zvířetem je vlk a labuť, jejím kamenem křišťál. Patří k ní spojení s naší celistvostí, autenticitou, nespoutaností. V životě ženy je patronkou období, kdy se dívka probouzí do ženství, přichází její menstruační cyklus, její tělo zraje z dítěte v ženu. Je také průvodkyní všemi transformačními chvílemi naší duše, jako hvězda naděje svítící v temnotě na cestě hlubokými údolními. Je pramenem úplnosti a patronkou léčení, protože nemoc je často projevem odštěpení částí naší duše.

Druhou Bohyní kola roku je Vesna – Bohyně jara, Paní Ohně. Její čas nastává s jarní rovnodenností, její barvy jsou zelená a žlutá. Zelená jako divoce rašící tráva, žlutá jako spousty jarního kvítí a zářící Slunce. Je spojená s radostí, tvořivostí, s jarní bouřlivostí života v oslavě překonání zimního období. Jejím zvířetem je zajíc – jejich jarní námluvy a skotačení jsou symbolem životní síly. Zároveň v sobě propojuje sluneční i lunární energii – obrys zajíce je velmi zřetelný v horním pravém kvadrantu Luny, což zajíce Bohyni zasvěcuje. Dalším pradávným symbolem je vejce – jako příslib života a nových počátků. Vesna je patronkou naší tvořivosti a zajíc je inspirací k právu změnit směr.

Třetí Bohyní je Lada – Bohyně Milenka, jejíž čas přichází s Beltine, Filipojakubskou nocí, kdy plály ohně oslavující vyhánění stád na výše položené pastviny. Vládkyně milostného propojení Boha a Bohyně, muže a ženy, které přináší opojnou extázi, radost z bytí, a zajišťuje pokračování života. Její barvou je červená – jako jahody, první jarní plody, které přináší. Jejimi zvířaty jsou holubice a kuň.

Čtvrtou bohyní je Rusalka – Bohyně Vody, jejíž čas nastává o letním slunovratu. Je paní emocí, naladění, plynutí, propojení. Slz bolesti, radosti, smíchu i smutku. Slz, které, když jim dovolíme plynout, přinášejí úlevu a léčí. Její jsou všechna vodní stvoření, voda, ve které rostou děti v matčině lůně, krev, pot, sliny a slzy. Její je dešť, rosa, jinovatka. Z barev jí náleží všechny odstíny vodní hladiny.

Pátou Bohyní je Živa – Bohyně Matka. Její čas přichází s Dožínkami, kdy země zlatne obilím a přináší výživu. Je tou, která plodí, rodí, vyživuje. Je životní energií, která vibruje v našich buňkách a proudí naším tělem. Jejím symbolem jsou včely dávající med a rohatá zvířata, která dávají mléko, její barva je zlatá.

Šestou Bohyní je Mokoš – Bohyně země. Její čas nastává o podzimní rovnodennosti. Je Bohyní uzemnění, stability, času Královny v životě ženy. Jí patří pozdní ovoce, jablka, hrozny, ořechy. Je dárkyní hmotného těla a patronkou léčení jeho neduhů. Je i dárkyní bylin k jeho uzdravování. Patří k ní zvířata

žijící v zemi – lišky, jezevci, králíci. Její barvou je hnědá, barva zoraných polí, a barvy podzimního listí. S ní je spojen pokorný dík za přežití i oslavy s opojným vínem, které dává duši lehkost a jas.

Sedmou Bohyní je Morana, Baba Jaga – Bohyně Stařena. Bohyně konce, jejíž čas nastává na Dušičky. Je Bohyní Smrti, transformace, náročných životních období spojených se ztrátami. Příroda uléhá k zimnímu spánku, listnaté stromy se mění v holé kostry. Období plné mlh vyzývá ke zpomalení, introspekci a uzavírání věcí nedořešených. Čas uvědomování si přítomnosti smrti v našich životech a čas vzpomínek na předky. Zvířaty Morany jsou havrani a vrány, barvou nejtemnější černě.

Osmou Bohyní je Meluzína, Bohyně Vzduchu. Bohyně času mezi zimním slunovratem a Hromnicemi, kdy je země sevřena mrazy, kdy se u ohně zpívají báje z dob dávných předků. Kdy je vše ztišené, kdy z hlubin přichází inspirace. Chvilé zastavení, okamžik mezi životy, mezi výdechem a nádechem. Chvilé kontaktu se spirituálními kořeny bytí. Barvou Meluzíny je fialová a stříbrná, zvířaty ti ptáci, kteří přezimují.

Devátou Bohyní je Libuše, Bohyně středu. Paní lidu této země, patronka národa. Ta, která sjednocuje, sceluje, vede. Zářící jako jasný plamen vědomí posvátného ženského principu v duši žen i mužů. Principu, který se projevuje ve své síle i slabosti, v podobě ženy jako dárkyně života i smrti, jako světla i temnoty a především jako nezměrné lásky ke všemu stvořenému.

Inka Macháčková

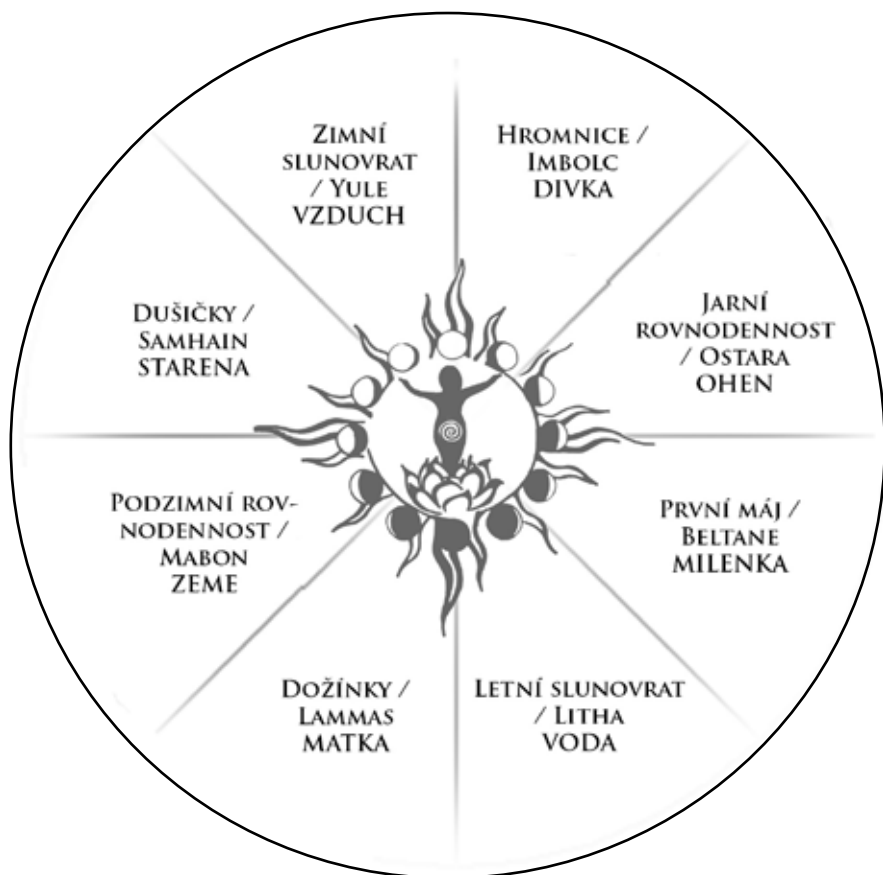
Jak a proč oslavovat sezónní rituály?

Lidé od nepaměti oslavovali proměny ročních období v souladu s cykly Země a Slunce.

Kolo roku zobrazuje cyklus ročních období, to jak se zima proměňuje v jaro, jaro v léto, léto v podzim, podzim v zimu a tak stále dokola:

Slovanské, stejně jako Keltské Kolo roku oslavuje 8 svátků jako 8 přechodových období v roce.

Co nám to přináší, když oslavujeme svátky proměny přírody?

I když mnoho z nás žije ve městech a bezprostředně nesledujeme proměny přírody, jsme stále její součástí a její cykly ovlivňují naše těla a naši psychiku.

Pokud se vědomě propojujeme s proměnami v přírodě, žijeme víc v souladu s přirozenými cykly, které se odehrávají nejen venku, ale i uvnitř nás.

Navíc, když se osmkrát do roka zastavíme a ohlédneme se za sebe, co se nám v předchozím období povedlo, podíváme se, kde jsme teď a kam chceme směřovat v dalším období, náš život dostává řád a směr a současně určitý rytmus.

Svátky odráží to, jak přibývá a ubývá životní síly v přírodě a v nás v souladu s množstvím tepla a světla, které naší Zemi poskytuje Slunce. Protože se naši předkové na svět dívali mytologicky, vnímali Zemi jako Bohyni a Slunce jako Boha a jejich vzájemný proměňující se vztah jako láskyplný tanec.

O každém svátku můžeme uctít právě přítomnou energii v přírodě i v našem životě, tak například o Belteinu oslavujeme lásku a vášně, na Lammas děkujeme za hojnost, o Samhainu uctíváme naše předky a vzpomínáme na ty naše blízké, kteří už nežijí.

Při oslavě každého svátku se můžeme propojit s archetypem bohyně, která se s tímto obdobím pojí a požádat ji o vedení a o její dary.

IMBOLC

Archetyp Dívky

Imbolc je svátek, který se slaví 1. února. Je zasvěcen mladé Bohyni-Dívce, bohyni Brigit. Imbolc je oslava naděje – příslibu, že život bude pokračovat. Kdysi dávno záviselo přežití zemědělských společenství v tomto drsném zimním období pouze na mléku krav, které o Imbolcu začínaly rodit telata. Teplé bílé mléko je tedy symbolem Brigit a zároveň symbolem naděje.

O Imbolcu se tradičně vykonávají rituály očisty, například koupání v ledové vodě. Můžeme však použít i méně drsné způsoby, třeba teplou bylinkovou koupel.

Dobré je očistit dům – udělat důkladný úklid, probrat staré věci a vyhodit (nebo věnovat) to, co už nepoužíváme, otevřít na chvílku všechna okna a dveře, aby vše staré mohlo „odletět“ pryč. Nechte se inspirovat sekcí „rituály očisty domova“. Cílem je očistit prostor a vpustit do něj esenci mladé, energické, krásné bohyně Brighid, která probouzí zemi z dlouhého zimního spánku.

V noci z 31. ledna na 1. února tradičně zapalujeme bílé svíčky a chodíme s nimi po domě a s modlitbou „vnášíme světlo“ (fyzicky i metaforicky) do každého pokoje.

Bohyně-patronka tohoto ročního období, Brigit, je nejmladší ze všech bohyň novodobého keltského Kola roku. Je to takzvaná Triple Goddess – bohyně, která má tři podoby: je patronkou léčitelství, kovářství a umění. O Imbolcu je tedy vhodné provozovat jakékoliv rituály spojené s léčbou a léčitelstvím. Můžeme požádat Brigit o pomoc a požehnání, aby nás provedla po cestě k uzdravení. Rovněž můžeme malovat, tancovat, zpívat a psát básně, abychom oslavily tuto Bohyni inspirace.

Bohyně BRIGIT

Bohyně Brigit je oslavována především v severozápadní části Británie. Brighid, Bridget, Bride, Bridie a Brighde jsou různá jména této prastaré, původně irské bohyně.

Je jí vzdáván hold během Hodovních dní (které jsou dodnes dodržovány Brigadinskými jeptiškami, které opatrují její oheň v Kildare), kdy je zobrazována ve svém aspektu Panny. Často se zobrazuje jako dívka, která vychází z ohně během noci Imbolc. Je to bohyně Ohně a náleží jí oheň inspirace.

Tato bohyně vychází z ohně se svojí bílou holí, s níž bije do tvrdé země, aby v ní probudila první zárodky úrody. Kolem její hole se svíjí posvátný had, který se během noci Imbolc probouzí ze zimního spánku. Tento had je starý symbol regenerace a léčení (viz symbol mnoha zdravotních organizací – had svinutý okolo hole, meče nebo kříže).

Brighid k nám připlouvá na své labuti po svém posvátném prameni. Má na sobě překrásnou bílou róbu. Kolem jejích boků je Stříbrný pás léčení a za touto bohyní se táhnou labutí křídla.

Brighid má za svá zvířata labuť, hady, krávy a vlky. Její strom je vrba a jejími symboly jsou vřeten a kolovrat. Její barva je bílá.

Bohyně ZORA

Slovanská bohyně úsvitu, nových začátků, krásy, „Nebeská nevěsta“, jasná panna.

V širším významu také jitřní a večerní hvězda, která se ráno zjevuje jako Jitřenka a večer jako Večernice.

V ruské tradici má trojí podobu: Ranní, Večerní a Půlnoční hvězda a zobrazuje tak trojjedinou bohyni.

Podle mýtů Jitřenka ráno otevírá bránu, aby mohl bůh slunce vyjet na oblohu a Večernice ji večer zavírá.

Ve Slovanském kole roku se Zora – Jitřenka, bohyně úsvitu pojí se svátkem Hromnic/Imbolcu a nového světla. Zobrazuje archetyp bohyně dívky, mladé, zářící, plné optimismu a radosti.

Můžeme se s ní propojit při oslavě svátku Imbolc, nebo kdykoli jindy, když potřebujeme v sobě probudit novou naději, podpořit začátek nějakého projektu, propojit se s vlastní radostí a životním optimismem.

OSTARA

Jarní rovnodennost – Element Ohně

Jarní rovnodennost – prastarý pohanský svátek Ostara – se slaví kolem 21. března. Je to bod, kdy světlo, Oheň a slunce začínají převládat nad tmou. Většina dnešních velikonočních zvyků vychází ze starých pohanských obřadů kolem tohoto svátku: například jedním z důležitých symbolů Ostary jsou vejce, které symbolizují nový život a potenciál. Symbolické zvíře bohyně Arthy je také kuře. Z. Budapešť ve své knize *Pramatka Času* píše, že vejce na rovnodennost se malovala červenou barvou (barvou života) a posvátnými symboly. Tato tradice přžívá dodnes, kdy se po celém světě na Velikonoce krásně zdobí vejce.

Další zvyk kolem Ostary souvisí se semeny – dalším symbolem nového života. Ženy zasévaly první semena, aby zajistily plodnost během roku. Oslavovala se také ženská plodnost, což dnes v Čechách přžívá jako zvyk mrskat ženy pomlázkou, aby byly plodné.

Další souvislost vidíme v tom, že velikonoční vejce přináší zajíc – je totiž symbolické zvíře Eostry, bohyně tohoto svátku, protože zrovna zajíci prý přinášeli ranní světlo zpátky na oblohu.

Během jarní rovnodennosti oslavujeme tedy vše kolem nového života, nových začátků, nových projektů. Je to období, kdy Oheň, odvaha a vášně začínají znovu převládat po dlouhém zimním spánku. K oslavě Ostary tedy zapalujeme ohně, tančíme a zpíváme v kruhu, oblékáme se do červených a zelených šatů a malujeme vejce jako symbol nových začátků. Je to čas na hlučné, veselé oslavy s přáteli, na víno (červené – jako symbol krve a života) a čerstvý chleba, a na oslavu všeho, co pro nás představuje naplněný a radostný život.

Bohyně ARTHA

Bohyně jarní rovnodennosti je Artha, taky známá jako Eostre: bohyně, po níž jsme pojmenovali Velikonoce (anglicky Easter). Slova jako oestrus nebo oestrogen (česky estrogen) jsou také odvozená od této jarní bohyně.

Artha je především bohyně Ohně, symbolizující, že během rovnodennosti Oheň (Slunce) znovu začíná převládat na obloze. S tímto svátkem souvisí i další ohnivé bohyně, zejména Ostara (norská bohyně plodnosti), Starte (starořecká bohyně), Sunna, staroizraelská Aštoret, Demeter, egyptská Hathor, asyrská Ištar a další. Tradičně se umísťuje na východ jako bohyně ohně. Je to Panna jara a Matka Ohně. Je oheň ve hvězdách a oheň v nitru Země.

Bohyně Artha je tak prastará, že na ní již zbývají jen matné vzpomínky. Objevuje se ve jménech starého kmene ParARTHalon a ve jméně legendárního krále Artuše (anglicky Arthur) nebo Arth Wawr, jménu nebeského medvěda. Můžeme ji zahlédnout na nočním nebi jako souhvězdí Ursa Major (Velká medvědice). Ona je vášeň, vztek, odvaha a kreativní energie. Prosíme ji o sílu, ochranu a energii.

Artha vtančí do našich životů na jaře, kdy panuje všeobecná pohoda a dny se prodlužují. Květiny a stromy propukají v bujný život. Ohně stvoření jsou všude, manifestují se skrze vykvétající květiny. Jsme naplnění jejich vůněmi a překrásnými barvami. Kolem jejich nohou se pohybuje jedna z jejich koček, lehká a radostná, nezkrocená, ale přátelská. Milovnice slunce, která se jako první vykoupe v jeho teplých jarních paprscích.

Když se pozorně podíváte, můžete ve stromech zahlédnout skřivánky. Na zemi najdete její šílené březnové zajíce, kteří svými pohyby zdůrazňují všudy-přítomnou radost nad probuzením přírody.

Arthina zvířata jsou medvědice, kočka, zajíc, rudá slepice a skřivánek. Její strom je líska a jejím symbolem je hůl a hůlka. Jejimi barvami jsou zelená a zlatá.

Bohyně VESNA

Vesna je krásná bohyně mládí, života, mladé nespoutané lásky a jara.

Je bohyní, která zahání zimu a přináší teplo.

Je ohněm života, který na jaře probouzí vše živé, proudí v míze stromů a v těle lidí i zvířat.

Přilétá na křídlech jarních ptáků a přináší první jarní déšť.

Její strom je bříza, která na jaře raší jako první.

Její zvířata jsou zajíc, slepice, skřivan a kukačka.

Vesna je spojována také s první jarní bouřkou a s bohem Perunem. První jarní bouřka a jaro začínají, když se bůh Perun zadívá do Vesniných krásných očí, obejmě ji a vypadne mu z ruky jeho kopí. To je první jarní blesk. Končí tím období zimy, kdy po světě chodila Morana.

Vesna a první jarní bouřka se pojí se svátky jara – Velikonocemi. Velikonoční pomlázka je pak připomínkou blesku a práskání napodobuje hřmění. Na jaře a později i v létě se Vesna objevuje také u studánek jako bílá paní zvaná „Velkonočka“. Takovéto studánky mají vodu, která vrací mládí a krásu a podporuje plodnost.

Symbolem jara a Velikonoc jsou vejce – představují nový život, potenciál a plodnost po celý rok.

V tuto dobu se zapalují ohně, tančí se kolem nich, nosí se zelené nebo nové šaty.

Vynáší se Morana. Háže se do vody její slaměná loutka, aby se Morana vrátila skrze řeky zpátky do své podsvětní říše.

Jarní rituály:

- koupání v potocích, v živé vodě, omývání rosou
- velikonoční ohně: popel a uhlíky z nich měly magickou moc – ochraňovaly dům před požárem, pole před kroupami, povodněmi a dalšími pohromami
- pomlázka: magická moc mladých větviček plných jarní
- kraslice – červeně obarvená vejce: obnova životní síly; barvila se plná vejce, jinak ztrácela svůj význam a magickou moc

BELTANE

Archetyp Milenky

„Byl pozdní večer – první máj, večerní máj, byl lásky čas.“

Beltane – čas velké oslavy Lásky. Tento snad nejznámější svátek se slaví v noci z 30. dubna na 1. května, podle některých tradic v noci z 1. na 2. května. Je oslavou lásky, partnerství, sexuality, smyslnosti a plodnosti. Je to čas, kdy v se v přírodě začínají párovat zvířata a také lidé podléhají omamné vůni jara a probouzejí se ze zimní letargie. Beltane je svátek bohyně Rhiannon – Milenky.

Je to tedy svátek, který věnujeme hlučným oslavám, zapalujeme ohně (jako symbol úplného probuzení přírody po zimním spánku), a hlavně se milujeme.

Jeden ze zvyků kolem Beltanu bylo právě to, že na Beltanskou noc si muži a ženy mohli sundat snubní prsteny a účastnili se třeba rituálu skákání přes oheň, a potom si společně užívali lásky – což bylo poděkování přírodě za její plodnost, a údajně to pomáhalo zajistit dobrou úrodu. Milovali se nejčastěji právě v polích a partnera nemuseli ani znát – protože na sobě často měli zvířecí masky. Člověk se dnes může zamyslet nad tím, zda by taková forma „legalizace“ nevěry na jednu noc v roce – kdy byla nevěra uctívána jako posvátná součást rituálu – nemohla pomoci snížit současný počet rozvodů... Mimochodem, děti počaté na Beltane se považovaly za posvátný dar Boha či Bohyně, a protože měly nejasné otcovství, starala se o ně společně celá komunita (vesnice).

Jak můžeme oslavit Beltane? Oheň, krásné šaty, květy ve vlasech, láskyplné chování... cokoliv, co vyvolává pocit lásky, pocit štěstí, co dělá radost... Oslava Beltanu je naše poděkování za lásku, za náš život, za naše tělo, za vše, co nás činí šťastnými!

Bohyně RHIANNON

Bohyně asociovaná s Beltanem je Rhiannon. Mladá, krásná, svobodná a svůdná, je zároveň Královnou podsvětí a cestuje na bílém koni mezi světy. Její doba nastává, když vše na světě vykvétá a myšlenky se zaměřují na lásku.

Její příběh začíná, když Lord Pwyll odpočívá se svými muži na kouzelném svahu. Rhiannon na své bílé klisně (ráda si jí představuji, jak jezdí nahá jako Lady Godiva) projíždí tiše kolem. Lord Pwyll je natolik okouzlen její nesmírnou krásou, že vyšle své muže, aby ji dohonili. Jeho muži to však nedokáží, takže jsou vysláni další jezdci, ale ačkoli se zdá, že Rhiannon cestuje pomalu, nikdo ji nedokáže dostihnout. Lord Pwyll se nakonec odhodlá vydat se za ní sám, ale ani na svém nejlepším hřebci jí nestačí. Nakonec se natolik vyčerpá jeho kůň i samotný Lord Pwyll, že vzdává se zvolá: „Paní, prosím zastavte pro toho, kterého milujete nejvíce!“ Rhiannon se zastaví a když jí pán dojede, tak mu praví: „Bývalo by bylo lepší pro vašeho koně, kdybyste na mě zavolal dříve.“ Rhiannon vysvětlí, že si ho vybrala za manžela. Lord Pwyll je překvapen a šťasten.

Toto je vyvrcholení příběhu.

Rhiannon je bohyně, která miluje tam, kde si to usmyslí. Je svobodná a mocná. Je to iniciátorka, divoká koňská bohyně, instinktivní a nezkrotná.

Její zvířata jsou bílá klisna a zpěvné plectvo. Její strom je hloh a jejím symbolem jsou hřeben a zrcadlo. Její barva je červená.

Bohyně LADA

Lada je slovanskou bohyní lásky, krásy, smyslnosti, harmonie a souladu.

Zasvěcen je jí měsíc květen, ze stromů lípa. Ladě byla přisuzována dvě houloubátka, zapřažená do jejího vozu.

Je bohyní jara a léta: světlé poloviny roku. Během temné poloviny roku přebývá v podsvětí. Traduje se, že ožívá a z podsvětí vychází o jarní rovnodennosti a na rovnodennost podzimní opět umírá. Střídá se tak o vládu nad zemí se svojí temnou sestrou Moranou.

Traduje se, že chrámy bohyně Lady stávaly v moravském Děvíně, Olomouci, Brně a slovenské Nitře. V jejich chrámech prý bývaly vychovávány sbory dívek.

V našem novodobém slovanském Kole roku spojujeme Ladu se svátkem lásky: prvním májem, Beltanem. Slunovrat je pak zasvěcen bohyním Vody.

Na Ladu se obracíme jako na vládkyni lásky, vášně, souladu a harmonie.

LITHA

Letní slunovrat – Element Vody

Letní Slunovrat – nejdelší den a nejkratší noc. Toto je chvíle největší plnosti v přírodě. Zároveň je to okamžik, kdy se můžeme dotknout toho nejhlubšího v nás. Patronka tohoto období je Domnu – bohyně Vody, která pročistuje naše emoce, když spolu s vodou našich slz necháme odejít hluboko pohřbené zážitky. Pohár je přeplněný vodou, stejně tak jako příroda je přeplněna vůní, květinami, růstem a krásou.

Během Lithy jsou dva základní rituály. Zaprvé je to velmi vhodný čas poděkovat za vše, co máme – za plnost v našem životě, obzvláště za lidi, které kolem sebe máme, kteří nás milují, podporují a obklopují svou péčí. Je to nejvyšší čas podpořit někoho, usmát se na někoho na ulici, jít a vyjádřit svoje city vůči nejbližším, aby nikdy nezapomněli, jak moc je máme rádi.

Další rituál je jakákoliv práce s emocemi. Vodní živel Lithy nás podpoří ve zpracování a vyčištění starých křivd, pocitů studu nebo samoty, jakýchkoliv nepříjemných prožitků, které máme v těle. Práce s tělem, masáže, upřímné povídání si, vyjasnění vztahu – toto všechno patří k období letního slunovratu. Nádhernou možností je také prastarý (nejen keltský) zvyk moonlodge: měsíční chýše, ženský kruh sdílení a vzájemné péče.

Kdysi, v kmenových společnostech, si ženy byly vědomé toho, jak důležitý ženský kruh je. Během menstruace odcházely do Červeného stanu, kde mohly trávit čas s jinými ženami, uctívat své Bohyně, čekat na vize, odpočívat, ale hlavně – sdílet svoje příběhy v kruhu žen. Byly to matky, dcery, babičky, kamarádky, sestry, soupeřky, které sjednocovalo to, že jsou ženy, které nesou ve svém těle své ženské příběhy. Starší tak mohly předávat zkušeností mladším, ženy se mohly vzájemně inspirovat anebo sdílet tíhu těžkých prožitků. Dnes jsme zapomněly, jak důležité jsou naše příběhy, zapomněly jsme na ženský kruh, který nám může dodat jakousi zvláštní výživu, kterou tak často hledáme jinde. Litha je nejvyšší čas se znovu napojit na tento zdroj lásky, opory a přijetí.

Bobyně DOMNU

Ve staré irské mytologii je Domnu matkou prastaré rasy Fiomore, je to starší sestra Danu, kterou potkáváme během Zimního slunovratu. Jejich příběh symbolizuje boj mezi světlem a stínem našeho života. V panství Domnina vodního království, které se nachází v hlubinách, se skrývá stín a hluboké emoce společně s mnoha poklady.

Je to magická přítomnost, kterou cítíme z moře. Její léčení je obsaženo v ledových proudech řek a pramenů. Je přítomna v dešti a teče v našich slzách, protože ona je držitelkou emocí. Voláme Domnu, když se chceme otevřít všemi způsoby, abychom mohli vypustit své potlačené emoce a proudit svobodně, vyjadřovat se, plakat, truchlit, řvát, smát se, tančit a milovat. Její kalich drží naše hluboké emoce. Je to ona, kdo nás otevírá pocitům, skrze které je možné nás ranit, ale také vyjádřit své skryté emoce a léčit se tak v jejích posvátných vodách.

S Domnu se setkáváme na pobřeží, kde nadšeně tančí na večer letního slunovratu. S ní můžeme tančit celou noc a sledovat východ slunce nejdelšího dne. Je to noc, kdy si můžeme užít sami sebe a své úspěchy. Kolem nás je příroda, která se nyní manifestuje naplno. Posvátná volavka je vidět na pozadí úplňku, jehož stříbrné světlo se odráží na vodě. Její delfíni si hrají ve zpěněné vodě. Domnu samotná s námi plakala, její empatie pro naši bolest je zjevná, ale teď se opět raduje, tancuje, vyjadřuje radost z moudrosti, která vzešla z emočního uvolnění. Je svobodná, divoká a plná radosti. Na kamenech jsou její poklady z hlubin a její posvátný kalich.

Domnina zvířata jsou delfíni, velryby, lososi, lachtani a volavky. Její strom je dub a její symboly jsou kalich a mušle. Její barva je modrá.

Bohyně VLTAVA, RUSALKA

Na slovanském Kole roku se se svátkem letního slunovratu pojí bohyně Vody Vltava a Rusalka.

Vltava byla starou pohanskou bohyní řeky, jejíž název pochází z germánského Wilth Ahwa – Divoká řeka. Řeky byly v dávných dobách uctívány jako mocná životodárná božstva.

Když se obracíme k Matce Vody, můžeme používat jména řek, ke kterým cítíme pouto: Vltava, Morava, Jizera...

Každá nese sílu vody, nespoutanosti, emocí, očisty, plynutí a zdroje života a každá ještě navíc nese své specifické kvality, které se pojí s podstatou té které řeky.

Rusalka je elementální bytost spojená s Vodou, je duchem Vody, objevuje se poblíž jezer, řek a potůčků v divoké přírodě. Je to krásná bytost s dlouhými vlasy, ve kterých je ukryta její moc. Jejich rozčesáváním ovládá vodu a může spustit i povodeň. Často si je zdobí věnci. Krásně tančí a zpívá. Stará se o rostliny a úrodu, o plodnost polí. Objevuje se hned poté, co roztaje poslední sníh.

V mýtech byly Rusalky také spojovány s dušemi předčasně zemřelých dívek, jejichž energie zůstávala ve světě, dokud nevypršel přirozený čas jejich života, a ony mohly svojí plodnou silou pomáhat přírodě.

Na bohyně Vody se obracíme, když chceme rozproudit náš život a naše emoce, když cítíme, že něco v našem životě stagnuje nebo něco v nás zamrzlo. Jsou propojené se silou plodnosti a ženské jin (plynouce, vodní) sexuality (jako protipól mužské – jang, ohnivé sexuality).

LAMMAS

Archetyp Matky

Období Lammas představuje polovinu cesty mezi letním slunovratem a podzimní rovnodenností. Slavíme ho mezi 31. červencem a 2. srpnem, v období kukuřičné sklizně. Název Lammas pochází z *Lugh nasadh* – ‚Oslavy Lugh‘ nebo také Llew, kdy se pomocí rituálů přivolávala dobrá úroda pro příští sklizeň.

Lammas je čas oslavy plodnosti Matky Bohyně a darů jejího těla – Země. Pro Kelty to byla hostina zasvěcená bohyni Anu Danaa, mateřské bohyni, Madron, Arianrhod, také nazývanou Ker. Lammas je svátek jejího kmenového shromáždění, oslav a hodů. Čas svatebních obřadů a smluvních ujednání mezi různými kmeny. Je čas sklidit to, co vyrostlo ze semen, které jsme dříve zaseli, čas hojnosti a blahobytu, kdy rostliny dozrály na polích zasvěcených Velké matce zrna. Jsme naplněni vděčností za dary zrna, které nám byly darovány před mnoha tisíci lety. Vzpomínáme, jak Matka Bohyně transformovala životy našich předků. V tento čas vzdáváme hold našim matkám a sdílíme lásku vůči Ker jako velké archetypální Matce.

Bobyně matka – KER

Můžeme si představit sedí Ker v krásném slunečním svitu v kruhu obilí, jedním z kouzelných, tajemných symbolů její hluboké potřeby s námi komunikovat. Je plná, zralá a krásně těhotná, vše kolem ní číší hojností. Její vlasy jsou zlaté, husté a bohaté, její kůže září. Její ňadra jsou plná a chtějí se vzedmout. Její břicho jí ukazuje na pokraji zrození. Jelen ji ochraňuje, stejně jako její posvátná bílá laň a dva koloušci, kteří leží v obilí. Za ní je vidět Silbury Hill, mocný symbol Matky na posvátné pláni v Avenbury. Kruh obilí, který se zformoval těsně před Lammas 2007, je vidět ve vzdálených polích.

Keřina zvířata jsou rohatá: jsou to jeleni, krávy, kozy, ovce. Její strom je jasan a jejími symboly jsou tkalcovský stav a kyvadlo. Její barva je žlutá.

Bohyně ŽIVA

Bohyně země, úrody, sytosti a hojnosti, partnerka boha Velese, rohatého boha podsvětí. Veles ztělesňuje plodivou sílu, na které závisí rozmnožování dobytka. Spolu s Živou tvoří dvojici symbolizující život a smrt. Živa díky svému spojení s Velesem ví, jak je smrt spojená s pokračováním života. Živu si můžeme představit jako krásnou zralou ženu s letními květy a klasy v náručí.

Bývá zobrazována s velkými prsy a boky, znaky její plodné síly a schopnosti rodit. Její atributy jsou klasy, mléko a vše spjaté s úrodou.

Živa je také síla, která proudí ve všem živém, která vše oživuje. Síla Živy je v zemi, rostlinách, stromech, zvířatech i lidech.

Největší sílu má Živa v létě, kdy všechny stromy plodí a slunce hřeje a dává život.

Bohyni Živu přivoláváme ve chvíli, kdy se cítíme slabí, unavení a potřebujeme v sobě probudit životní energii. Nejlépe se se silou Živy propojíme v letní přírodě.

Živa je matkou plodnosti, a tak probouzí mateřskou energii. Dává požehnání pro plození dětí i plodnost polí.

S bohyní Živou a s létem se pojí svátky oslavující hojnost úrody a sklizně: Dožínky.

Jedním z dávných rituálů období Živy bylo požehnání polí skrze živly: na konci žní byla vytvořena slaměná figura, která byla roztrhána a vhozena do vody pro dostatek vláhy, do ohně pro dostatek tepla, nebo rozházena po poli pro dobrou úrodu a plodnost.

MABON

Podzimní rovnodennost – Element Země

Podzimní rovnodennosti oslavujeme kolem 22. září – je to oslava druhé sklizně. Den a noc se vyrovnávají, když sklízíme a ukládáme obilí. Uctíváme tedy „rovno-dennost“ – vyváženost a rovnováhu v přírodě. Oslavuje se harmonie mezi vnitřním a vnějším světem a pozvolný ústup sluneční energie. Podzimní rovnodennost je kouzelný čas vyrovnanosti a hojnosti. Mabon určuje střed sklizně. Je čas sklidit to, co jsme zaseli, a poděkovat za hojnost a plody, které nám poskytuje Matka Země. Je to výborný čas na ukončení starých projektů a plánů a pro zasévání semínek nové budoucnosti.

Je to čas se podívat nejen na minulý rok, ale i na celý náš život, abychom si určili, kam chceme jít dál. V rytmech roku je Mabon čas odpočinku a oslavy, čas po těžké práci konečně sklidit úrodu. Teplé dny se střídají s chladnými nocemi a starý bůh slunce se vrací, aby objal Bohyni.

Na oslavu Mabonu je dobré jít na zahradu (nebo do lesa či parku), kde můžete poděkovat přírodě za její hojnost. Můžete vázat různobarevné stužky na větve stromů jako symbol tohoto vděku.

Bohyně BAMBHA

Je to Matka Země, Svrchovaná královna, jejíž energie protkává Bridgity ostrovy – Británii. V Irské mytologii je popsána jako zakládající Matka Ostrova Žen.

Její štědrost je neomezená a její zkušenosti všezahrnující. Jak se stromy obléknou do červených a zlatých barev, jak se přibližuje temnota zimy a poslední sklizeň se dokončuje, v této době pocítujeme vděk naší Matce, Zemi, protože to ona nám ji tak volně poskytuje. Bambha je spojována s bohyněmi Gaiou a Earthou jako duchem pevné země, půdy, zvířat a lidí, tvořený jejími elementy. Musíme se o ni starat, obnovovat v ní harmonii a rovnováhu. Obnovujeme náš závazek vůči ní. Rok co rok se procházíme po jejím krásném těle.

Jsmo vítáni ve světě Královny, držící magickou kouli, která nás vede cestou k Avalonu. Bohatě oděna ve zlatavých barvách podzimu s veverkou na rameni stojí před otevřeným prostranstvím s kamenným kruhem a siluetami stromů rýsujícími se pod překrásným západem slunce. U jejích nohou je posvátná liška, její pozornost je upřena na to, co my nevidíme. Cítíme se bezpečně, uzemněni v její přítomnosti.

Bohyně Bambha má jako posvátná zvířata lišku a krtka. Jejími symboly jsou kámen, koule a krystal. Její barvy jsou hnědá a oranžová.

Bobyně MOKOŠ

Mokoš je bohyně vlhké, úrodné a plodné země, samotnou Matkou zemí. Z ní se všechno a všichni zrodili a do ní se zase po smrti navrátí.

Mokoš je matkou všech: bohů i lidí.

Mokoš je naší dávnou předkyní, milující matkou a my všichni jsme její děti.

Její symbolem je větveno a předení. Mokoš je také tou, která nám odměňuje nit' života, protože nás na konci života přijímá nazpět do svého lůna.

Mokošin svátek je oslavován na podzim, kdy je všechna úroda sklizena, a tehdy můžeme za ní matce zemi poděkovat.

V rituálech Mokoše se symbolicky oplodňovala pole obilnými zrny, aby byla zajištěna dobrá úroda na příští rok.

S bohyní Mokoš se můžeme propojit na svátek podzimní rovnodennosti, Mabon, slavnosti druhé sklizně.

SAMHAIN

Archetyp Stařeny (moudré ženy)

Samhain je podzimní svátek mrtvých a nachází se na půli cesty mezi podzimní rovnodenností a zimním slunovratem. Slaví se 31. října. Samhain je keltský Nový rok, kdy zkracování dní a umírající rostlinstvo poukazují na konec předcházejícího roku a začátek roku nového. Je to také čas dlouhého zimního spánku a skrytých změn kolem nás.

Je to nejlepší čas na to dokončit vše staré a vytvořit prostor pro nové začátky. Je to období, kdy musíme pustit vše, co nám již neslouží, i kdyby to bylo to, co nám dává zázemí a pocit bezpečí.

Je to čas, kdy se závoj mezi viditelným a neviditelným světem ztenčí a nadpřirozené síly proudí touto trhlinou do našeho světa. Je to čas, kdy musíme stanout tvář v tvář svým démonům a strachům. Je to období, kdy je vše možné. Chceme-li si promluvit se svými zesnulými předky, Samhain je období, kdy nejlépe uslyšíme jejich hlas. Je to výborný čas na magii, věštění a rituály.

Jedním ze starých rituálů bohyně smrti je házení půlky jablka označené kouzelným pentaklem bohyně našim milovaným přes hořící hranici – její posvátný oheň. Temná bohyně se často projevuje v našich vztazích, když nás konfrontuje s temnotou, kterou v sobě ukrýváme.

Je to čas, kdy se musíme podívat na sebe, přehodnotit svůj způsob života a upřímně se zeptat, zda žijeme v souladu sami se sebou a se svou duší. Vše, co není pravé a pravdivé, bude totiž spálené v kotlíku Bohyně smrti, a zůstane nám jen to, co je skutečné. Staré přísloví praví, že „smysl pozemské cesty je prožít narození a smrt a pochopit, že láska je silnější než obojí“. O Samhainu máme možnost se podívat sami na sebe a pustit vše, co není láska a co nám již nepatří.

Je to období v roce, kdy mraky zahalí nebe, mlhy zesílí a zakryjí zemi. Přichází zima a s ní krátké studené dny, a tma.

Bohyně KERRIDWIN

Kerridwin je známá welšská Bohyně (někdy nazývaná Cerridwin či Cerri-dwen). Její jméno je mnoha lidem známo, stejně tak jako příběh jejího kouzelného kotlíku, v němž vaří lektvar pro svého syna, který kotlík převrhne, a tak se stane držitelem veškeré moudrosti, což si Kerridwin záhy uvědomí. Snaží se ho zničit, avšak chlapec jí uteče. Kerridwin na sebe bere různé zvířecí podoby, aby ho dohonila, ale on dělá to samé, aby jí utekl. Nakonec se promění v semínka obilí a Kerridwin ve slepici, která je okamžitě sní, aby syna po devíti měsících opět porodila.

Je to příběh transformace, protože Kerridwin je Královna Podsvětí. Manželka duší a Nositelka smrti, proměny a znovuzrození. To ona na nás čeká po našem sestupu do podsvětí a trpělivě sedí a pozoruje, jak se setkáváme s vlastními stíny. To ona je ta stařena, ona ví, že když s ní strávíme v jejím podsvětí tolik času, jako ona u svého kotlíku, tak se proměníme a změní se i naše pocity k našemu stínovému já. Nakonec obejmeme temnotu, skryté aspekty nás samých, a skončíme proměnění a celiství... protože Kerridwin nás zná a miluje v naší pravé podstatě.

Kerridwin nás očekává u svého kouzelného kotlíku proměny. Přináší s sebou ducha našich předků, kteří obývali tuto zemi, naši krev a naše duše. Je plná transformační energie, samotný vzduch kolem ní praská. Její jestřáb jí krouží nad hlavou, z jejího černého pláště vylétají vrány a na jejich lýtkách se objevují žaby z pohádek. Vedle Kerridwin je Bílé prase, které požírá vše, co již není k užítku.

Tuto noc rozvine Kerridwin svoji kouzelnou moc nad tímto krajem, bude tančit s mrtvými a závoj mezi světy se ztenčí. Je to její opravdovost, které můžeme věřit.

Kerridwinina zvířata jsou žába, jestřáb a vrána. Její strom je tis a jejími symboly jsou kotlík, srp a nůžky. Její barva je černá.

Bobyňe MORANA

Morana se na našem slovanském kole roku pojí s obdobím Dušiček, Samhainu, obdobím příchodu temné části roku, odumíráním přírody, její přípravy na zimu, období klidu a smrti.

Moranu uctívali Slované jako bohyni zimy a smrti.

Vládla období dlouhé a studené zimy, která mohla přinášet smrt lidí i dobytka. Naši předkové věděli, že smrt a umírání jsou přirozenou součástí koloběhu života a tak ji ctili stejně jako život, protože věděli, že bez smrti není život. Věděli, že když se chceme najíst, musí něco zemřít, ať už zvíře, nebo rostlina. A uměli být vděční za tuto oběť smrti, kterou přijímáme, abychom mohli žít. A tak stejně jako ctili Živu: bohyni života, ctili Moranu, bohyni smrti.

Jeden mýtus vypráví, jak se Morana provdala za boha slunce, Dažboga a držela ho v podsvětní říši: Navu. Pak si ale našla nového milence: Černoboga a chtěla se Dažboga zbavit. Zachránila ho Živa a Morana byla vykázána do podsvětí. Příběh popisuje pohyb slunce během roku: podle pohanských mýtů Slunce tráví zimu v podsvětní říši, jednou ženou Slunce je samotná zima. Ale I když se ho snaží udržet v podsvětí, nemůže vládnout věčně a tak přichází čas bohyně života, Živy, se kterou se Slunce vrací na Zem.

Další mýtus vypráví o Moraně a Vodanovi, božském páru vládnoucím v podsvětí. Těmto božstvům byly zasvěcené řeky tekoucí do podsvětí, či z něj vytékající (temné vody smrti) a podzemní řeky byly taky místa kde jim byly přinášeny oběti. Já osobně takto vnímám jeskyni Býčí skálu na Moravě. Možná že samo jméno řeky Moravy má společné kořeny se jménem Morana. Moraně se také říká Mořena a její figura se na jaře hází do řeky, aby doplula do svého domova : moře. A tak můžeme Moranu chápat jako bohyni spojenou s vodou ...

Morana je popisována někdy jako tmavovlasá žena strašného zjevu, někdy jako žena napůl s tváří mladé dívky a napůl kostlivé. Nebo jako stařena, která se proměňuje v krásnou mladou ženu před těmi, kdo se jí nebojí. V tomto popisu se skrývá mystérium smrti a znovuzrození: Náruč smrti je láskyplná a je bránou do nového života. Bez ohledu na to, čemu věříme o tom, co přijde po smrti, víme, že život stále pokračuje. Ne osobní život, ale život jako takový. Ti kteří zemřou žijí dál ve svých dětech a jejich dětech.

A tak I my můžeme uctít Moranu jako tu, která dává zemřít jednomu cyklu, aby mohl začít další. Aby se staré mohlo proměnit ve výživu pro nové, tak jak se to děje v přírodě.

Můžeme ctít Moranu jako patronku Dušiček, tu, která nás může propojit s našimi blízkými, kteří odešli na druhý břeh. Tu, která může napomoci aby smrt znovu získala úctu a lidé odcházeli ze života důstojně a v lásce, ne o samotě a v zapomnění.

YULE

Zimní slunovrat – Element Vzduchu

Zimní slunovrat je nejtemnějším dnem roku, a od tohoto dne zase začne světla přibývat. Yule oslavuje smrt a znovuzrození boha Slunce. Pohanští bohové mají Yule jako datum svého zrození: Ra, Kronos, Lugh, Mírthra, Odin a mnozí další. Během Yule se Bohyně zjeví ve svém aspektu života a smrti. V tomto období ji tedy vidíme jako Bílou paní, královnu studené temnoty, ale také jako ženu, která přivádí na svět dítě symbolizující příslib budoucnosti, syna, který se stane jejím milencem a který jejím království vrátí teplo a úrodu.

Bohyně-patronka tohoto ročního období je Danu, nejstarší a nejmoudřejší ze všech bohyní novodobého keltského Kola roku. Představuje poslední a zároveň úplně první fázi života – prostor mezi smrtí a narozením. Prázdnotu, ticho, prostor... Učí nás se zastavit, naslouchat a spočinout spolu s odpočívající přírodou. Pomáhá nám nalézt vlastní střed (střed bouře) – oporu zevnitř, bod, kde cítíme naprostý klid a jistotu. Bod, kde se můžeme uvolnit a odpočinout si. V dnešní kultuře, která je orientovaná převážně na výkon a aktivní způsob života, nám kvality Danu často schází. Teď máme kouzelnou příležitost si to zkusit prožít a stejně jako tichá příroda odpočívá za oknem pod hlubokou vrstvou sněhu, můžeme i my odpočívát a v tichu přemýšlet, snít, meditovat a jen tak být.

Bohyně DANU

Během zimního slunovratu se obracíme k bohyni Danu, Královně severu, Matce Vzduchu, Ochránkyni původní domoviny. Přichází k nám z vysokých hor pokrytých sněhem a přináší studenou a jasnou stojatost zimy. Její je čas reflexe, meditace a spirituálního obrození. Ona je starověká matka ledových plání, mystická vílí královna Tuatha de Dannan. Je to Kostěná a Kamenná žena. Pod jejím dohledem se měníme, rosteme, radujeme a seznamujeme se sami se sebou. Když přichází tání a její období se chýlí ke konci, meditujeme nad sklizní a zkušenostmi, které nám minulý rok přinesl, a tím se transformujeme a nacházíme nový důvod k životu – když se dny začnou prodlužovat, tak jsme připraveni na probuzení bohyně Brighid. Danu je strážkyně našich vzpomínek na první předky a historii lidstva.

Danu nalezneme sedící vysoko na své hoře Eyrie, mezi hnízdy horských orlů. Nebe za ní se naplňuje magickou září severních světél a hrad Arianhrod vystupuje z horské mlhy. Danu je zahalená v měkkých bílých šatech prošíváných stříbrnými nitěmi. Její oči mrkají radostí a prastarou láskou a moudrostí. Její sova jí lítá nad hlavou a orli krouží kolem ní. Jeden orel, její společník, jí sedí na rameni, mocný a svobodný. V ruce drží Danu svou černou zimní hůl... I uprostřed zimy kolem sebe vyzařuje letní svěžest – je to Matka Vzduchu a jí náleží svěží vánky během letních dnů stejně jako kruté zimní větry a sněhové bouře.

Zvířata zasvěcená bohyni Danu jsou orel, káně a sova. Její strom je cesmína a její symboly jsou srp, meč a vějíř z peří. Její barva je stříbrná.

Bobyně MELUZÍNA

Meluzína je v tradici Slovanského kola roku bohyní vzduchu, větru, moudrosti, nadhledu, klidu a ticha zimního období.

Meluzínu si můžeme představit jako bílou paní s dlouhými rozpuštěnými vlasy, vlajícími ve větru.

Jméno Meluzína pochází z francouzských pověstí O Meluzíně, ve dne ženě, v noci mořské panně, která se v okamžiku, kdy její manžel porušil slib a překvapil ji v její tajné podobě proměnila ve vzdušnou bytost, bílou paní, která poletovala vzduchem, kvílela v komíně a věštila klíčové události svého rodu: Meluzína je mytickou zakladatelkou rodu Lucemburků. Jméno Meluzína vzniklo z mere de Lusignan (matka Lusignanu): pramatka hraběcího rodu de Lusignan, odkud pocházejí i Lucemburkové.

Tato pověst se dostala do Čech a spojila se s pověstmi o vzdušné bytosti Větrnici, ženě v bílém, která létala ve větru, proháněla se v zimě v křovinách a na hřbitově a zpívala v komínech. Přinášela také věštby a varování. Starým zvykem bylo, že se o Štědrém večeru v Čechách házela do vzduchu hrst mouky, jako dar pro Meluzínu, aby se utišila.

Meluzínu voláme když potřebujeme podporu Matky vzduchu, když se potřebujeme ponořit dovnitř a ve vlastním tichu nechat zrodit odpovědi na naše otázky. Obracíme se na ni pro dary nadhledu, moudrosti a trpělivosti. Tak jako v jejím období, kdy je venku tma a zima, semínka v zemi trpělivě čekají, až přijde jejich čas, aby mohla začít klíčit.

Na závěr

Existuje nespočet způsobů, jak udělat rituál. Zde uvedené vzory jsou vyzkoušené časem a jsou založené na tradici, kterou obě vyučujeme, a která se stala součástí našich životů.

Doufám, že naše zkušenosti vám pomůžou k tomu, abyste mohly otevřít dveře do tohoto kouzelného světa starých (a zároveň nových) tradic a obohatily svůj život o smysluplné přechodové rituály. Nic není dogma a vy máte naše požehnání k tomu, abyste měnily, obohacovaly a tvořivě si hrály s našimi nápady. A samozřejmě jsme nesmírně zvědavé na vaše zkušenosti... takže nám pište, jak to dopadlo! Posílejte nám fotky! Pojďme se spojit na této hluboké a zároveň odvážné cestě.

Držím vám palce!

Lilia

Rituály jsou radost, tvoření, hloubka, kouzlo, propojení, sdílení a mnohem, mnohem víc.

Užijte si to!

Katka

Tady to nekončí, ale teprve začíná....

www.novodoberitualy.cz

Blog, další inspirace k rituálům, prostor pro vaše zkušenosti...
Naše virtuální komunita žen i mužů, kteří ožívají staré tradice ve svých
životech.

Chrám Bohyně v Praze

Plamen Libušin, plamen Bohyně českého lidu a české země byl znovu zažehnut 15. 9. 2013. Byl zažehnut skupinou žen, které uslyšely volání dávné ženské spirituality a prošly ročním výcvikem, na jehož konci se zasvětily službě kněžky Bohyně. Plamen září fyzicky v chrámové místnosti v Praze-Nuslích a plane v každém srdci zasvěcené kněžky. Plane pro každého, kdo se cítí osloven, přitahován, volán Bohyní. Prostor v Nuslích je nedaleko míst dávných rituálů Bohyně. Libuše nebyla dle pramenů jen mýtická zakladatelka vladařského rodu. Libuše byl titul kněžek Bohyně, které sloužily Bohyni na nedalekém Vyšehradě a konaly rituální očištné koupele na blízké Jezerce.

Chrámové prostory nabízí prostor pro kontemplaci, meditaci, osobní kontakt s posvátným ženským principem. Nabízí vykoupání se v prameni ženského božstva. Je zde možnost setkání s kněžkami, rozhovor, doprovázení k individuálnímu prožívání kontaktu s Bohyní. Rituály, semináře, individuální léčení, možnost nákupu šperků, bylin, okuřovadel. Virtuální chrám zve k nahlédnutí do pramenů slovanské ženské spirituality, do pramenů ženské spirituality obecně, nabízí medailonky kněžek, tvorbu kněžek inspirovanou jejich cestou k Bohyni. Vstupte do láskyplné a vyživující náruče Bohyně

www.chrambohyně.cz

Na obálce je vyobrazení železitých pramenů Chalice Well, nejstarší a nejpožívanější posvátné studny v Británii, která se nachází v nádherných zahradách v Glastonbury. Ty jsou otevřeny celoročně pro lidi všech duchovních směrů, aby jim poskytly prostor pro ztišení, zamýšlení a léčení. Více informací najdete na www.chalicewell.org.uk.

Autorky a ilustrátorky:

Mgr. Lilia Khousnoutdinova

Vystudovala politologii a historii na univerzitě v Oxfordu. Dnes vede projekt Ženské příběhy a provází ženy na cestě k uctění svého těla a jeho cyklů ve všech fázích reprodukčního života. Je autorkou několika knih a provokativní kolekce šperků. Zakladatelka eshopu mistsofavalon.cz a spoluzakladatelka prvního výcviku ceremonialistek v ČR. Zároveň provází ženy i muže na cestách po posvátných pohanských místech v Anglii, a po místech spojených s Marií Magdalenou v Provence, a nově v Thajsku a Bhútánu. Sjednocuje své různorodé počiny pod titulem „CestaExtaze.cz“. Jejimi semináři za posledních 5 let prošlo přes 2500 žen.

www.cestaextaze.cz – rozcestník

www.lilia.cz – semináře a cesty

www.zenskepribehy.cz – projekt a knihy Ženské příběhy

www.mistsofavalon.cz – eshop s dárkovým zbožím

www.mamabirthshop.cz – eshop pro nastávající maminky

www.cekalajsemmiminko.cz – kniha o potrtech

www.ecstaticwisdom.com – Ženský portál zatím ve výrobě v angličtině

Mgr. Kateřina Kramolišová (1971)

Zkušená psychologka a terapeutka, lektorka ženských skupin, ceremonialistka, organizátorka seminářů a akcí osobního růstu, průvodkyně na poutích po posvátných a silových místech. Pracuje se silou přítomného okamžiku, s vědomím mnoha dimenzí lidské bytosti: jednotou těla a duše a vírou v jejich moudrost, silou emocí, sítí našich vztahů, polem předků, spirituálním rozměrem existence.

Pomáhá ženám i mužům s tématy posílení vlastní autority, sebevědomí a sebelásky, zdraví ženského těla, cyklu plodnosti, mateřství/rodičovství, sexuality, partnerství a mezilidských vztahů, seberealizace a rozvoje vlastního potenciálu. Je vdaná a má dva syny.

Více na www.zenskekruby.cz

Pavla Čapková

Úspěšná a všestranná. Dobrá manželka, máma, dcera, snacha a kamarádka. Neustále se usmívá a je „k dispozici“. Prostě ideální žena 21. století! Proč ne přímá, pravdivá, moudrá, a současně citlivá a něžná? Tak vidím a cítím svět. Proto jsem se před lety vydala na Cestu. Prozkoumávám své Já, i Já jiných lidí. Vždy mě lákalo jít pod povrch věcí, vztahů, situací a objevovat jejich pravé příčiny, nebo pochopit lži, do kterých jsou zahalené. Pracovala jsem v televizi jako moderátorka, pak jako mluvčí v bance a teď mám vlastní firmu, Finberry. Mohlo by se zdát, že duchovní cesta je jakýmsi únikem mimo tuto „byznys“ realitu. Není. Je to má přirozenost, bez které žít nedovedu. Být staroslovanskou kněžkou je bohatství, výzva i závazek. Těší mě tato kniha. Rituály, které odkazují na naše dávné tradice, souznění s ročními cykly a se Zemí, jsou tu pro všechny. Každý moderní člověk v nich najde, co ho oslovuje, nebo co mu pomůže.

Iveta Kučerová

je zakladatelkou Dámského salónu a lektorkou kurzů Živá a krásná – pro ženské sebevědomí, zdraví a opravdovou krásu. Certifikovanou lektorkou Školy pánevního dna s oprávněním vyučovat unikátní metodu 3×3 propojující fyzioterapeutickou, bioenergetickou a psychosomatickou rovinu péče o pánevní dno,

akreditovanou lektorkou systému tantrické jógy Mohendžodáro MUDr. Moniky Sičové – Kúdelové, absolventkou výcviku Sugandho Alchymie čakier a nespoutanou ženou v domácnosti. Ženské kruhy, semináre a inspiratívni setkání pripravuje od roku 2008, s láskou sa venuje prenatalnému ošetreniu Metamorfóza, celostným ženským masážim a osobným rituálum. V roce 2013 byla iniciována kněžkou na pražském Vyšehradě. Mgr. Iveta Kučerová je nezávislou publicistkou a zakladateľkou projektu Živá radost. Společně s lékaři, terapeuty a lektory osobního rozvoje pripravuje program pod záštitou MUDr. Heleny Máslove, který inspiruje, vzdělává a pomáhá ženám a mužům na cestě ke své síle, přirozenému a vědomému početí. Podrobnosti najdete na:

HYPERLINK „<http://www.ivetakucerova.cz/>“www.ivetakucerova.cz

HYPERLINK „<http://www.zivaradost.cz/>“www.zivaradost.cz

Katarína Runa Smiková

Som fotografka, lektorka a zakladateľka Centra osobného rozvoja Open Mind v Bratislave. Vyštudovala som žurnalistiku a fotografiu - táto kombinácia mi otvorila dvere k možnosti zdieľať môj neobvyklý pohľad na svet slovom aj obrazmi. Životná kríza ma priviedla na cestu môjho vlastného osobného rozvoja a k hľadaniu naplneného a spokojného života. Absolvovala som množstvo výcvikov a seminárov u lektorov ako Martin Aylward, Alan Lowen, Barbra Nádvořníková, Jan Bílý, Katinka Soetens, a ďalší. To všetko ma priviedlo k poznaniu, že ozajstné naplnenie nie je možné nájsť niekde vonku, ale iba v sebe samom. Aj preto som sa rozhodla svoje skúsenosti z tejto cesty odovzdávať ďalej. Sprevádzam prechodovými aj inými rituálmi, Viedim ženské kruhy, prednášky a zážitkové semináre zamerané na témy ako sebaaprijatie, sebaláska, ženská cyklickosť, partnerské vzťahy a tiež večery prepájajúce tanec s cestou osobného rozvoja.

www.openmind.sk

www.zenskeritually.sk

Chandra – Lucie Krivánková

(1985)

Narodila jsem se v krásném kraji bažin, kopců, roklí, pískovcových skal a starých bukových lesů - v kraji Máchova jezera. Od dětství se věnuji různým druhům umění: kreslím, maluji, píšu příběhy, tančím, zpívám, hraju na hudební nástroje, které se mnou zrovna rezonují, vytvářím rukodělné výrobky... Můj život zkrátka dýchá uměním.

Jako dítě jsem žila ve městě, ale všechny své volné chvíle jsem trávil v lesích. To nejsladnější, co dodnes ve svém životě prožívám, je právě objetí lesa - je pro mě útočištěm, obrovskou inspirací a hlubokou formou (sebe-) poznání.

www.manawa.cz

Lucie Jeřábková

Jsem člověk, žena, manželka, matka, přítelkyně a dula.

Snažím se žít naplno, opravdově a bez přetvářek, naslouchat druhým a vnímat okolí všemi smysly.

Věřím, že recept na štěstí není v chytrých knihách, ale nosíme ho každý ve svém srdci. Největšími učiteli jsou mi vlastní děti, které jsou mým zrcadlem, Dokáží být upřímné, nesobecké a vědí, že opravdová láska je bezpodmínečná. Energii dobývám v kruhu žen, které jsou pro mě velkou inspirací a oporou. Snažím se přijímat vše co život přináší s pokorou a láskou.

www.doula.cz

Lucie Holíková

Malování je pro mě jako poklad. Každý obrázek má svou duši a přináší spoustu příběhů. Snažím se svou tvorbou oživit ženský půvab, ladné křivky žen a jejich krásu. Inspiraci nacházím nejvíce v proměnách přírody a mytologiích. Maluji pastelkami, protože nejlépe vyjadřují mou krajinu fantazie. Jsem také lektorkou orientálních tanců, které jsou pro mě velkou vášní stejně jako malování. Je krásné být ženou a tvořit.

www.lucieholikova.estranky.cz

Petra Ciblářová je kněžkou Bohyně,

kteřá prošla 2 letým výcvikem Kněžek Staré Evropy.

Momentálně se věnuje propojování spirituálního a korporátního světa. Jejím velkým tématem je léčení ať již těla nebo prostředí. S Bohyní pracuje na čištění prostoru a hledání rušivých zón, přičemž základy této práce získala na semináři s Marie Diamond v rámci jejího učení Diamond Dowsing (proutkaření). Je absolventkou výcviku The art and science of coaching pod Erickson International a ve volném čase koučuje. Dále je jejím velkým tématem oblast řešení problémů se štítnou žlázou.

www.petraciblarova.cz

Ing. Arch. Věra Tomisová, brněnská malířka s trefnou přezdívkou „Kočka“

Věra maluje „v plynutí“ a napojení, při kterém cítí velkou oporu a energii. Obrázky vznikají, když uzraje jejich čas. Malování je pro Věru darem Vesmíru a zároveň očistným a učebním procesem. Energie jejích obrazů harmonizují a přetvářejí vnitřní nastavení člověka tak, aby se mohl vracet ke své přirozené podstatě. Tématy obrazů jsou ženské archetypy, mateřství, silová zvířata, esence aj. Zajímavé jsou její obrazy duchovní.

Obrázky pomáhají uchopit duchovní příčiny životních situací. Slouží pro potěchu, harmonizaci, ochranu, ztišení či léčení. Dají se použít pro zútulnění domova, k meditaci nebo s nimi pracovat jako s kartami.

<http://www.obrazky.celeborn.cz>

Andrea Sobotová

Je zasvětená kňažka Bohyne Živeny a Bohyne Libuše, která přešla školou avalonskej kňažky. Milujem tanec, prácu s telom, jógu a cestovanie a vediem a organizujem ženské semináre na podporu a ozdravenie ženy, úctenie cyklickosti ženy a návrat k ženským rituálom a tradíciám. Okrem toho vediem semináre na podporu harmonického bývania Feng Šuej a organizujem spirituálne cesty do Mystického Avalonu a Provence. Na mojej ceste ob-

javovania pokladov ženstva ma pozitívne ovplyvnilo a inšpirovalo štúdium jógy v Indii, kde som pochopila fungovanie nášho tela, semináre a ročný výcvik u avalonskej knažky Katinky Soetens, ktorej semináre organizujem aj na Slovensku, semináre tantry a šamanizmu pod vedením Johna Hawkena, semináre Cyklickej ženy od Mirandy Gray, seminár Tao ženy od Maitreyi D. Piontek, štúdium Lunárnej jógy Adelheid Ohligovej, 4. ročná škola Tantra-jógy v Čechách a cyklus seminárov: Prebudenie ženy od talianskej lektorky Surye Cinzie Donnolli, ktorej semináre tiež na Slovensku organizujem. To, čo som objavila a sama na sebe vyskúšala teraz s radosťou odovzďavam ďalej, aby moja osobná cesta mohla inšpirovať ďalšie ženy na ceste hľadania seba samej a bohyně, ktorá žije v nás.

Michaela Plecháčková

Jsem žena, jsem průvodkyně.

Provázím ženy cestou rytmu a navazuji na prastarou tradici ženského bubnování.

Za zvuku bubnů ve společném rytmu prociťujeme a ožívujeme hluboké spojení se svými kořeny, se svou intuicí, se Zemí...

www.muzikobrani.cz

PharmDr. Šárka Blažková, Ph.D., kněžka bohyně

Klinická farmaceutka, kterou studium poučilo o faktu, že ne vše jsme schopni změřit, zvážit a laboratorně zreprodukovat. Že svět je víc, než dokáží popsat metody současné vědy. Jendou to něco třeba zvážíme, změříme a pochopíme jako další z přírodních zákonů. Do té doby tomu můžeme říkat Bohyně, užívat si její existence a věřit, že máme nad sebou něco většího než jsme sami. Takže si Ji užívám.

A u toho pracuji v oblasti vývoje léčiv, občas se vyskytnu v lékárně, abych nezapomněla, jak vypadají pacienti, poradím jak optimalizovat medikaci z hlediska klasické medicíny a uvidíme, co dalšího se ještě naučím a přinesu světu.

Ahoj, Šárka.

Katarína Koledzaiová

Narodila sa a žije v Bratislave, vyštudovala VŠMU odbor bábkoherectvo, dlhé roky sa venuje práci s ľuďmi, outdoorovým a indoorovým tréningom, komunikačným a vzťahovým zručnostiam. Niekoľko rokov pracuje ako redaktorka časopisu Vitalita. Jej najväčším zrkadlom a učiteľom sú jej traja synovia Jakub (15), Matej (12) a Slavomír (10). Miluje lesy, vody, polia, túlanie, dobrú kávu v meste, maľovanie, tanec, tvorenie a život...

rinkatka@gmail.com

www.vitalitanet.sk

Andrea Sobotová

Je zasvätená kňažka Bohyne Živeny a Bohyne Libuše. Milujem tanec, prácu s telom, jógu a cestovanie a vediem a organizujem ženské semináre na podporu a ozdravenie ženy, úctenie cyklickosti ženy a návrat k ženským rituálom a tradíciám. Okrem toho vediem semináre na podporu harmonického bývania Feng Šuej a organizujem spirituálne cesty do Mystického Avalonu a Provence. Na mojej ceste objavovania pokladov ženstva ma pozitívne ovplyvnilo a inšpirovalo štúdium jógy v Indii, semináre a výcvik u Katinky Soetens, Johna Hawkena, Mirandy Gray, Maitreyi D. Piontek, štúdium Lunárnej jógy Adelheid Ohligovej, Prebudenie ženy od talianskej lektorky Surye Cinzie Donnolli, ktorej semináre tiež na Slovensku organizujem. To, čo som objavila a sama na sebe vyskúšala teraz s radosťou odovzdvám ďalej, aby moja osobná cesta mohla inšpirovať ďalšie ženy na ceste hľadania seba samej a bohyně, ktorá žije v nás.

Adéla Anděla Bursová

Plním si sen a jsem již několik let vizážistkou, objevitelkou krásy, ženskou průvodkyní. Nabízím své schopnosti v oblasti vizáže k jakékoli příležitosti. Od focení rodin, svatby, reklamy, natáčení k neextrémnějším makeupům. Mám ráda krásné věci, nové projekty a pocit dobře odvedené práce. Spolupracuji s řadou fotografů, návrhářů a kameramanů v Liberci a Praze, pořádám školení pro vizážistky Mary Kay, líčím kapelu Rammstein members club, věnuji se

počítačové grafice, malbě, ženské mystice, píšu články o líčení do magazínu Eagle life aj. Další recenze a ukázky najdete na facebooku pod mou značkou MAKE-AB. S díky za každou příležitost.

Make-B@email.cz

Lilia Khousnoutdinova a Katka Kramolišová

NOVODOBÉ ŽENSKÉ RITUÁLY

Praktická příručka ceremonialistky

Vydal TOPLIL s.r.o., Jamská 462, Praha 9 Kyje, 198 00

v roce 2014

První vydání, 120 stran

Obálka © xxxxxx

Ilustrace © xxxxxxxx

Tisk PBtisk a.s., Příbram

ISBN 978-80-905261-2-9